

Spørgeskemaundersøgelse ifm.
evaluering af certificeringsordningen
for brand og konstruktioner

Rapport

Social- og Boligstyrelsen

Dato: 30. april 2025

Indhold

1.	Hovedresultater.....	4
2.	Indledning.....	6
2.1	Baggrund og formål.....	6
2.2	Metode og datagrundlag.....	6
2.3	Rapportens opbygning.....	14
3.	Oplevelse af certificeringsordningen	15
3.1	Samlet oplevelse af certificeringsordningen	15
3.2	Hvordan certificeringsordningen fungerer i forskellige typer af projekter	19
3.3	Hvordan certificeringsordningen fungerer i forskellige faser af et projekt.....	23
3.4	Hvordan certificeringsordningen fungerer på projekter i forskellige brand- og konstruktionsklasser.....	28
4.	Kompetencer og roller.....	31
4.1	Hvordan ordningen fungerer for de forskellige faggrupper i byggeriet	31
4.2	Hvordan byggeriets parter er klædt på til dokumentation og kontrol af brandtekniske og statiske forhold.....	32
4.3	Ordningen opleves som kompleks, og flere faggrupper opleves ikke at være klædt godt på	33
5.	Retningslinjer for ansvar i forhold til dokumentation og kontrol.....	36
5.1	Respondenterne fremhæver forskellige udfordringer ift. retningslinjerne	36
6.	Skift i brand- og konstruktionsklasse.....	38
7.	Oplevede effekter af certificeringsordningen	40
7.1	Mulige negative effekter af certificeringsordningen	40
7.2	Mulige positive effekter af certificeringsordningen.....	44
8.	Oplevede barrierer for bæredygtighed i byggeriet	49
8.1	Økonomi, normer og sikkerhedsniveau – snarere end certificeringsordningen – opleves at hæmme bæredygtighed.....	50

8.2	Oplevelse af at certificeringsordningen kan forstærke andre barrierer for bæredygtighed i byggeriet.....	51
9.	Oplevede udfordringer og kvaliteter i certificeringsordningen	53
9.1	Et polariseret syn på certificeringsordningen	53
9.2	Relationen mellem certificeringsordningen og den øvrige regulering af byggeriet.....	54
9.3	Opsamling på oplevede udfordringer i certificeringsordningen.....	55
9.4	Opsamling på oplevede kvaliteter i certificeringsordningen.....	58
9.5	Respondenternes forslag til forbedring af certificeringsordningen	60

BILAG

Bilag 1: Spørgeskema

Bilag 2: Notat om datarens, kvalitetssikring og kodning

Bilag 3: Supplerende diagrammer over baggrundsdata for respondenterne

Bilag 4: Supplerende diagrammer over spørgeskemaundersøgelsens resultater

1. Hovedresultater

NIRAS har for Social- og Boligstyrelsen (SBST) gennemført en online spørgeskemaundersøgelse for at belyse, hvordan de forskellige parter i byggeriet oplever og vurderer certificeringsordningen og øvrig regulering, der påvirker ordningen. 799 fagpersoner fra byggesektoren har deltaget i undersøgelsen og bidraget med grundige besvarelser. Analysens hovedresultater er:

Meget blandede vurderinger af certificeringsordningen – og mange oplever, at den fungerer dårligt

Undersøgelsen viser, at byggeriets parter har meget blandede oplevelser af, hvordan certificeringsordningen samlet set fungerer. 28 % af respondenterne vurderer, at ordningen fungerer godt eller meget godt, 30 % at den hverken fungerer godt eller dårligt, og 39 % at den fungerer dårligt eller meget dårligt.

Stor forskel mellem de enkelte faggruppers oplevelse af ordningen

Undersøgelsen viser, at der er markant forskel på, hvordan respondenterne fra de forskellige faggrupper, der har deltaget i undersøgelsen, oplever, at ordningen fungerer. Generelt giver rådgivere inden for arkitektur, byggherrer og udførende de mest negative vurderinger af ordningen, mens certificerede brandrådgivere, certificerede statikere og kommunale byggesagsbehandlere giver de mest positive vurderinger. Eftersom mere end halvdelen (59 %) af respondenterne i undersøgelsen er certificerede brandrådgivere, certificerede statikere eller kommunale byggesagsbehandlere fylder deres vurderinger relativt meget i det samlede resultat.

Der opleves kvaliteter ved ordningen

Når respondenter beskriver kvaliteter ved ordningen, fremhæver de især, at de oplever, at ordningen har medført, at gældende krav og regler i højere grad efterleves (42 % er fx helt eller delvist enige i, at ordningen har bidraget til ensartet overholdelse af bygningsreglementets krav), og at der er kommet øget fokus på og sket et løft i kompetencer i forhold til dokumentation og kontrol af de brandtekniske og statiske forhold i byggeriet. Flere giver samtidig udtryk for, at de oplever, at ordningen efter en hård indkøringsperiode nu fungerer bedre som følge af justeringer, og fordi byggeriets parter efterhånden har lært ordningen at kende. Dog fremhæver mange af de respondenter, der fremhæver kvaliteter ved ordningen, at de også oplever udfordringer og efterlyser justeringer og forbedringer af ordningen.

Der opleves mange udfordringer ved ordningen

Respondenterne giver udtryk for, at de oplever mange udfordringer ved certificeringsordningen, herunder at den er omkostningsfuld, kompleks og administrativt tung, og at der opleves stor forskel på, hvordan de certificerede fortolker og udmønter ordningen, særligt ift. dokumentation og kontrol af de brandtekniske og statiske forhold. At ordningen opleves som administrativt tung understreges af, at mere end halvdelen af respondenterne er helt eller delvist enige i, at certificeringsordningen medfører, at kontrol- og dokumentationsniveauet i byggeriet bliver unødigt højt.

Bedre egnet til nybyg end til eksisterende byggeri og bedre egnet til store end til små projekter

Generelt giver respondenterne udtryk for, at certificeringsordningen giver størst udfordringer i projekter, der indbefatter ændringer i eksisterende byggeri, herunder renovering, ombygning, transformation, ændret anvendelse og lovliggørelse. Mens godt en femtedel af respondenterne vurderer, at ordningen fungerer dårligt eller meget dårligt i nybyggeri, vurderer omkring halvdelen, at ordningen fungerer dårligt eller meget dårligt ifm. renovering/ombygning, ændret anvendelse/transformation og lovliggørelse. Respondenterne giver derudover udtryk for, at certificeringsordningen fungerer dårligere i mindre projekter end i større, fordi de oplever, at ordningen pålægger små projekter for høje krav og omkostninger.

Ordningen opleves at fungere bedre i projekteringsfasen end i byggefasen

Generelt oplever respondenterne, at certificeringsordningen fungerer bedre i projekteringsfasen end i byggefasen. 47 % af respondenterne oplever, at ordningen fungerer godt eller meget godt i projekteringsfasen, mens 20 % oplever, at den fungerer dårligt eller meget dårligt. Omvendt oplever kun 22 % af respondenterne, at ordningen fungerer godt eller meget godt i byggefasen, mens 50 % oplever, at den fungerer dårligt eller meget dårligt. Analysen peger på, at dette bl.a. skyldes, at der i byggefasen opleves udfordringer med udførelseskontrol, dokumentationsomfang og timing på sluterklæringen. Der opleves et erfaringsefterslæb i forhold til de udførendes kompetencer og erfaringer med dokumentation og kontrol af udførelsen, og 62 % af respondenterne oplever, at de udførende i mindre grad eller slet ikke er klædt på til at løse deres opgaver ifm. certificeringsordningen.

Mange oplever et forsigtighedsprincip i de certificeredes virke

Mange respondenter oplever, at der er stor forskel på de certificeredes praksis og fortolkninger. Dette opleves som en udfordring, fordi det gør projektforsløb uforudsigelige og svære at budgettere og planlægge. Derudover giver mange udtryk for, at de oplever en tendens til, at de certificerede – af frygt for at miste deres certifikat – anvender et forsigtighedsprincip i deres virke, som medfører at regler og krav fortolkes og udmøntes konservativt og unødigt strengt, hvilket kan øge omkostninger, tids- og materialeforbrug.

Økonomi, normer og sikkerhedsniveau – snarere end ordningen i sig selv – opleves at hæmme bæredygtighed

Respondenterne oplever, at det primært er andre forhold end certificeringsordningen, der hæmmer brugen af nye bæredygtige materialer og metoder i byggeriet. Mange peger på økonomi og tid som væsentlige barrierer, samt at nye, bæredygtige materialer sjældent er dækket af normerne og typisk er mere brandbare end konventionelle byggematerialer. Respondenterne oplever dog, at certificeringsordningen kan forstærke disse barrierer. Fx rykkes bæredygtige projekter ofte op i højere (og dyrere) brand- og konstruktionsklasser, eller fordi de certificerede laver strikse fortolkninger af krav og regler for "en sikkerheds skyld", hvilket kan føre til overdimensionering og øget materialeforbrug. 44 % af respondenter er således helt eller delvist enige i, at ordningen har medført, at materialeforbrug i byggeriet bliver unødigt højt.

Certificeringsordningen og den øvrige regulering af byggeriet

Undersøgelsen viser, at 52 % af respondenterne er helt eller delvist enige i, at ordningen har medført et unødigt højt kontrolniveau, mens 63 % er helt eller delvist enige i, at ordningen har medført et unødigt højt dokumentationsniveau i byggeriet. Respondenterne har forskellige oplevelser af certificeringsordningens betydning for byggeriet afhængigt af, hvordan de opfatter sammenhængen mellem ordningen og den øvrige regulering af byggeriet. Nogle respondenter oplever, at certificeringsordningen i sig selv har medført en markant og unødigt forøgelse af krav, dokumentation og kontrol i byggeriet. Andre respondenter oplever, at ordningen blot implementerer de krav samt den dokumentation og kontrol, der i forvejen er pålagt byggeriet, men som tidligere ikke altid blev efterlevet. Andre igen oplever, at ordningen – bl.a. på grund af de certificeredes bekymring for at miste deres personlige certificering – har en tendens til at fremme overimplementering af gældende regulering.

Mange efterlyser forandringer og forbedringer af certificeringsordningen

Mange respondenter giver udtryk for, at det er nødvendigt at ændre certificeringsordningen, og mange er kommet med mere eller mindre konkrete forslag til, hvordan ordningen kan udvikles og forbedres. Forslagene peger i mange forskellige retninger: Nogle ønsker radikale ændringer, mens andre blot ønsker mindre justeringer. Mange forslag drejer sig om at forenkle ordningen, reducere de administrative, økonomiske tidsmæssige byrder, den medfører, samt om at sikre, at den kontrol, der udføres er relevant, meningsfuld og tilstrækkelig.

2. Indledning

NIRAS har for Social- og Boligstyrelsen i februar og marts 2025 gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt byggeriets parter med fokus på deres erfaringer med og vurderinger af certificeringsordningen for brand og konstruktioner. Denne rapport beskriver resultaterne af denne spørgeskemaundersøgelse.

I dette kapitel beskrives baggrunden for og formålet med spørgeskemaundersøgelsen samt undersøgelsens metode og datagrundlag.

2.1 Baggrund og formål

Social- og Boligstyrelsen har tidligere fået udarbejdet en evaluering af certificeringsordningen for brand og konstruktioner, som udpegede en række forhold med betydning for ordningens effektivitet og robusthed¹. Formålet med denne spørgeskemaundersøgelse er at få kvantificeret nogle af disse forhold samt få mere præcis indsigt i, hvordan et bredt udsnit af relevante faggrupper i byggeriet oplever, at certificeringsordningen – samt øvrig regulering, der påvirker ordningen – fungerer, herunder at få indsigt i hvilke kvaliteter og udfordringer samt hvilken betydning for byggeriet, aktørerne oplever, at certificeringsordningen har. Formålet med spørgeskemaundersøgelsen er således – med afsæt i den tidligere evaluering – at belyse, hvilke oplevelser, vurderinger og erfaringer, som byggeriets forskellige parter har i forhold til certificeringsordningen.

2.2 Metode og datagrundlag

Datagrundlaget består af besvarelser fra en online spørgeskemaundersøgelse gennemført i februar-marts 2025 blandt byggeriets parter.

2.2.1 Målgruppen for undersøgelsen

Spørgeskemaundersøgelsen er målrettet alle parter i byggeriet, der har erfaring og berøring med certificeringsordningen. I listen herunder gives en kort beskrivelse af, hvad der kendetegner de forskellige faggrupper, herunder hvorfor de er relevante at inddrage i undersøgelsen. Det er vigtigt at understrege, at den enkelte faggruppe ikke udgør en homogen gruppe. I hver faggruppe er der forskellige og indbyrdes modstridende perspektiver og interesser. Beskrivelserne er baseret på NIRAS' eksisterende kendskab til byggeriets parter og dialog med SBST. De forskellige faggrupper indbefatter:

- **Certificerede brandrådgivere:** Brandrådgivere, der er personligt certificerede under certificeringsordningen til brandklasse (BK) 2, 3-4 eller tredjepartskontrol. Kan arbejde som rådgivere (teknik/arkitektur) ved siden af deres certificerede virke.
- **Certificerede statikere:** Statikere, der er personligt certificerede under certificeringsordningen til konstruktionsklasse (KK) 2, 3-4 eller tredjepartskontrol. Kan arbejde som rådgivere (teknik/arkitektur) ved siden af deres certificerede virke.
- **Rådgivere (teknik):** Typisk ingeniører, der fx arbejder som projekterende rådgivere. De arbejder typisk i rådgivende ingeniørvirksomheder med forskellige grader af specialisering og i forskellig skala (fra enkeltpersonsvirksomheder til store organisationer). Samarbejder med certificerede brandrådgivere og statikere i projekter i BK/KK2-4. Udarbejder projektmateriale og dokumentation, som kontrolleres af de certificerede, og kan i princippet også foretage den uafhængige kontrol, såfremt den certificerede rådgiver er udarbejdende.

¹ [SWECO, 2025: Evaluering af certificeringsordningen for tekniske forhold.](#)

- **Rådgivere (arkitektur):** Typisk arkitekter, men også ingeniører, der arbejder med det arkitektoniske i projekter. Typisk ansat i arkitektvirksomheder og tegnestuer, men også i ingeniørvirksomheder, i forskellig skala (fra enkeltpersonsvirksomheder til store organisationer). Samarbejder med certificerede brandrådgivere og statikere i projekter i BK/KK2-4. Udarbejder projektmateriale og dokumentation, som kontrolleres af de certificerede og kan i princippet også foretage den uafhængige kontrol, såfremt den certificerede rådgiver er udarbejdende.
- **Bygherrer:** Offentlige og private bygherrer, som fx kommuner, regioner, virksomheder, ejendomsudviklere, pensionselskaber, udlejere, boligforeninger mv. Primært indirekte forhold til ordningen, træffer overordnede projektbeslutninger, som har betydning for byggeriets indplacering i BK og KK. Afholder de omkostninger, som certificeringsordningen indbefatter.
- **Udførende:** Entreprenører og håndværkere. Blandet målgruppe – indbefatter mange faglige discipliner (tømrere, murere, vvs- og el-installatører mv.) i forskellig skala (fra enkeltpersonshåndværksvirksomheder til store totalentreprenører). Primært berøring med ordningen via dokumentationskrav til udførelsen. Skal udføre projekter omfattet af certificeringsordningen og levere as-built dokumentation samt kontrol dokumentation til de certificerede.
- **Producenter/leverandører:** Virksomheder, der producerer eller sælger materialer, produkter og komponenter til byggesektoren. Har primært indirekte berøring med ordningen, idet de materialer, produkter og komponenter, der leveres skal overholde de egenskabs- og dokumentationskrav, der foreskrives af BR18. Skal levere de fornødne data og den fornødne dokumentation til brug ifm. projekteringen, herunder til brug under certificeringsordningen.
- **Kommunale byggesagsbehandlere:** Ansatte i en kommunal byggesagsafdeling. Kan have mange forskellige faglige baggrunde (konstruktør, ingeniør, arkitekt, teknisk tegner mv.). Varetager myndighedsarbejdet ifm. byggeansøgninger, lovliggørelser mv. Primært indirekte arbejde med ordningen, idet de certificerede leverer en del af det materiale, der indgår i behandlingen af en byggesag i BK/KK2-4. Skal sikre, at de nødvendige erklæringer fra de certificerede er udarbejdet, inden der meddeles byggetilladelse, ibrugtagningstilladelse mv.
- **Andre:** Kategorien dækker bl.a. over andre typer af rådgivere, beredskab og brandvæsen samt andre organisationer.

2.2.2 Spørgeskemaet

Spørgeskemaet er udarbejdet i tæt samarbejde mellem SBST og NIRAS på baggrund af resultaterne fra den tidligere gennemførte evaluering af certificeringsordningen samt de input, SBST løbende har modtaget fra byggeriets parter om kvaliteter og udfordringer ved ordningen. Spørgeskemaet består dels af lukkede spørgsmål, der gør det muligt at kvantificere resultaterne, og dels af åbne kommentarfelt, der giver respondenterne mulighed for at uddybe og begrunde deres svar.

Spørgeskemaet berører de syv emner, der er beskrevet i Tabel 1 og indeholder derudover en række baggrundsspørgsmål om respondenternes erfaring og beskæftigelse. For at få et helhedsbillede af, hvordan aktørerne oplever certificeringsordningen, indeholder spørgeskemaet både spørgsmål til selve ordningen og til relevante elementer fra BR18 og anden lovgivning, der påvirker ordningen.

Tabel 1: Emner i spørgeskemaet

Emne i spørgeskemaet
1. Samlet oplevelse af certificeringsordningen <i>Hvordan fungerer ordningen ... 1) samlet set? 2) for forskellige typer af byggeprojekter? 3) for forskellige faser i byggeriet? 4) for projekter i de forskellige brand- og konstruktionsklasser?</i>

2. Kompetencer og roller

Hvordan fungerer ordningen for de forskellige roller, og er byggeriets parter klædt på til at løse deres opgaver ifm. dokumentation og kontrol af brandforhold og konstruktioner?

3. Retningslinjer for ansvar ift. dokumentation og kontrol

Er der klare retningslinjer for ansvaret ift. dokumentation og kontrol af brandtekniske og statiske forhold?

4. Årsag til skift i brandklasse og konstruktionsklasse

Hvad er årsagerne til skift i brand- eller konstruktionsklasse undervejs i projektforsløb?

5. Oplevede barrierer for bæredygtighed

Hvilke forhold oplever byggeriets parter hæmmer bæredygtighed i byggeriet?

6. Oplevede effekter af certificeringsordningen

Hvilke effekter oplever byggeriets parter, at certificeringsordningen har?

7. Oplevede udfordringer og kvaliteter i certificeringsordningen

Hvilke udfordringer og kvaliteter oplever byggeriets parter i certificeringsordningen?

Inden dataindsamlingen blev igangsat, blev spørgeskemaet testet af repræsentanter for forskellige faggrupper inden for byggeri, herunder udførende (3 testpersoner), bygherrer (2 testpersoner), rådgivere (4 testpersoner) og kommunale byggesagsbehandlere (2 testpersoner), for at sikre, at spørgsmål og svarkategorier var meningsfulde og dækkende for de forskellige faggrupper. Testen gav anledning til enkelte mindre justeringer i spørgsmålsformuleringer og svarkategorier samt til at tilføje flere åbne kommentarfelt, hvor respondenterne kunne uddybe deres svar. Det fulde spørgeskema er vedlagt som bilag (se Bilag 1).

2.2.3 Distribution af spørgeskemaet

Spørgeskemaet blev distribueret af Social- og Boligstyrelsen via fag- og brancheorganisationer i byggesektoren samt via direkte mails til de certificerede brandrådgivere og statikere.

Social- og Boligstyrelsen kontaktede relevante faglige organisationer og bad dem gøre deres medlemmer opmærksomme på undersøgelsen, fx via nyhedsbreve, nyhedsmails eller opslag på hjemmesider eller sociale medier. Tabel 2 viser en oversigt over de organisationer, der har hjulpet med at distribuere spørgeskemaet til deres medlemmer. For at sikre så høj deltagelse som muligt i undersøgelsen blev de forskellige faggrupper desuden opfordret til at dele invitationen til at deltage i undersøgelsen i deres faglige netværk.

Tabel 2: Organisationer, der har distribueret spørgeskemaundersøgelsen til deres medlemmer

Organisation	Faggrupper
Arkitektforeningen	Rådgivere (arkitektur)
Bygherreforeningen	Bygherrer
DABYFO	Byggesagsbehandlere
Dansk Erhverv	Flere forskellige
Dansk Industri	Flere forskellige, bl.a. udførende og producenter/leverandører
Danske Ark	Rådgivere (arkitektur)
Danske Udlejere	Bygherrer
El-forbundet	Udførende
Foreningen af Certificerede Brandrådgivere	Certificerede brandrådgivere
Foreningen af Certificerede Statikere	Certificerede statikere
FRI	Rådgivere (teknik)
Kommunernes Landsforening	Kommunale byggesagsbehandlere og offentlige bygherre

Organisation	Faggrupper
Konstruktørforeningen	Flere forskellige, bl.a. rådgivere og byggesagsbehandlere
Tekniq	Udførende
We Build Denmark	Forskellige, bl.a. producenter/leverandører, udførende og rådgivere

Rent praktisk blev undersøgelsen distribueret via en invitation med et generisk link, der gav adgang til spørgeskemaet². Denne distributionsmetode gør det principielt muligt for respondenter at afgive mere end én besvarelse. For at undgå dobbeltbesvarelser (dubletter) blev respondenterne bedt om at indtaste deres mailadresse, inden de afsluttede spørgeskemaet, hvilket muliggjorde kontrol og sletning af eventuelle dubletter³. Respondenterne har deltaget anonymt i undersøgelsen.

2.2.4 Datagrundlaget

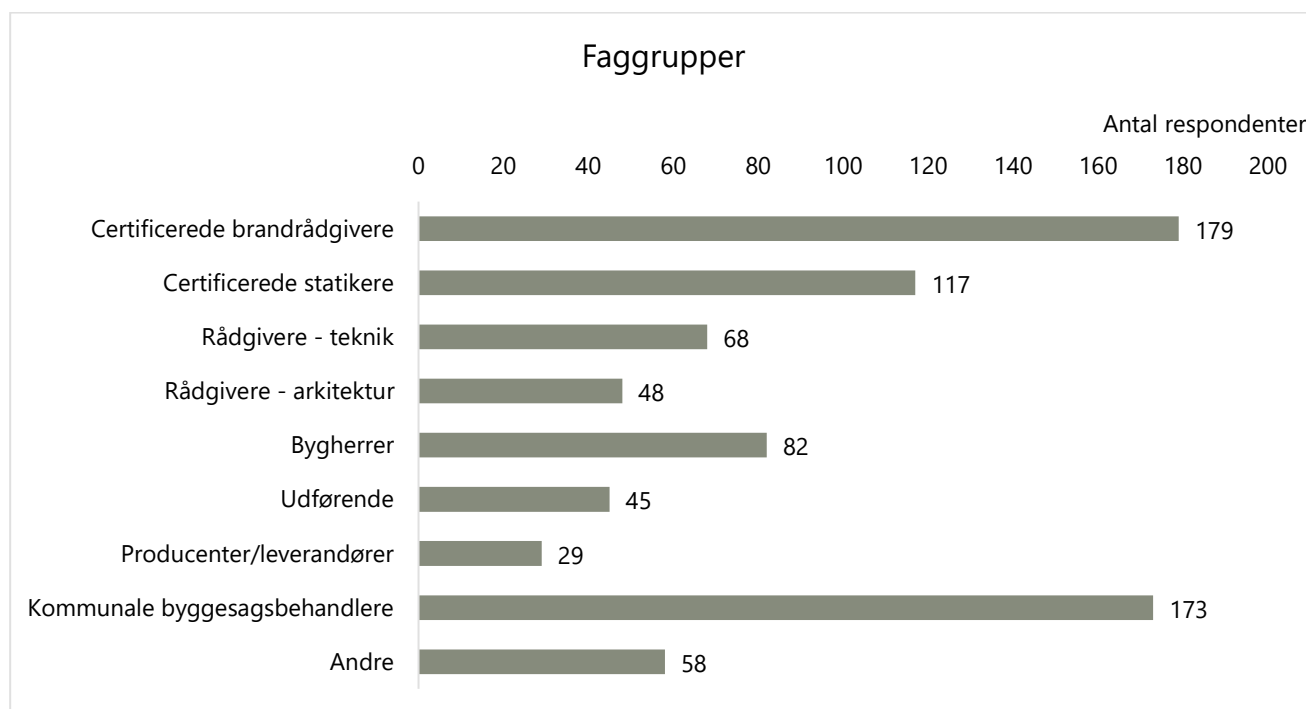
Der er i undersøgelsen i alt indsamlet 799 besvarelser af spørgeskemaet. Dette vurderes at være et meget tilfredsstillende antal besvarelser set i lyset af undersøgelsens emne og omfang. Der skal lyde en stor tak til alle, der har bidraget til undersøgelsen ved at tage sig tid til at besvare og/eller distribuere spørgeskemaet.

Det indsamlede datamateriale viser, at respondenterne har udvist stor grundighed i deres besvarelser. Det ses blandt andet ved, at respondenterne ud over at svare på de kvantitative spørgsmål med lukkede svarkategorier i vid udstrækning har benyttet sig af muligheden for at uddybe deres svar i åbne svarfelter i spørgeskemaet. Respondenternes kvalitative kommentarer i disse svarfelter udgør tilsammen ca. 675.000 tegn, svarende til mere end 123.000 ord eller godt og vel 300 normalsider. Det vidner om, at mange respondenter har brugt tid på at lave grundige besvarelser af spørgeskemaet for at dele deres faglige erfaringer med og holdninger til certificeringsordningen med Social- og Boligstyrelsen og indikerer en stor interesse for at medvirke til at forbedre og præge ordningens fremtidige udvikling. I rapporten bruges udvalgte citater fra respondenternes kvalitative kommentarer som eksempler, der illustrerer respondenternes perspektiver og underbygger og konkretiserer analysens resultater. Eventuelle slå- og stavfejl i citaterne (men ikke tegnsætning) er rettet af NIRAS.

Opdelt i faggrupper fordeler besvarelserne sig i de otte faggrupper samt kategorien 'Andre', der fremgår af Figur 2.1 herunder. De ni faggrupper har forskellige relationer til, grad af berøring med og kendskab til certificeringsordningen.

² Distribution via unikke links til spørgeskemaet kræver, at respondenternes mailadresser kendes på forhånd, hvilket her ikke var tilfældet.

³ Der blev dog kun fundet og slettet en enkelt dublet i datasættet. For beskrivelse af øvrige procedurer for datakontrol henvises til Bilag 2.

Figur 2.1: Respondenter fordelt efter faggrupper (kodet). n=799.

Der er forskel på antal respondenter i hver faggruppe. Som det fremgår af Figur 2.1 har deltagelsen i undersøgelsen været størst blandt de certificerede brandrådgivere (179 svar), de certificerede statikere (117 svar) og de kommunale byggesagsbehandlere (173 svar). Dette giver en svarprocent på hele 38 % for de certificerede brandrådgivere, på 49 % for de certificerede statikere og på 13-26 % for de kommunale byggesagsbehandlere⁴. At netop disse tre faggrupper har en så høj svarprocent, hænger formodentligt sammen med, at de har en meget tæt berøring med certificeringsordningen, og at undersøgelsen blev distribueret til dem direkte via e-mail. Distribution via direkte mail var ikke mulig til respondenter i de øvrige faggrupper, da deres mailadresser ikke kendtes på forhånd. Det vurderes på det grundlag, at de indsamlede besvarelser giver et dækkende indblik i de certificerede brandrådgiveres og statikeres samt byggesagsbehandlernes perspektiver på certificeringsordningen.

For de øvrige faggrupper er det ikke muligt at estimere en svarprocent, eftersom antallet af disse (rådgivere, bygherrer, udførende, producenter/leverandører og andre, der har erfaringer med certificeringsordningen) ikke kendes. Det vurderes dog, at svarprocenten for disse faggrupper er markant lavere end svarprocenten for de certificerede og byggesagsbehandlernes. I denne type spørgeskemaundersøgelser kan der være en tendens til, at det er de mest tilfredse og utilfredse aktører, der er mest motiverede for at deltage og give deres mening til kende, hvorfor der kan være en overrepræsentation af disse blandt respondenterne. De indsamlede besvarelser giver derfor ikke nødvendigvis et dækkende billede af, hvordan alle rådgivere, bygherrer, udførende, producenter/leverandører og andre aktører i byggeriet oplever certificeringsordningen, og resultaterne bør tolkes med en vis usikkerhed. De faggrupper, hvor der er et stort antal besvarelser (som tilfældet er for de certificerede og for de kommunale byggesagsbehandlere) påvirker desuden de samlede vurderinger mere end de faggrupper,

⁴ Ifølge Social- og Boligstyrelsens [database over certificerede](#) findes der aktuelt 474 certificerede brandrådgivere og 237 certificerede statikere. Det præcise antal kommunale byggesagsbehandlere kendes ikke, men data fra en spørgeskemaundersøgelse til de kommunale byggesagsafdelinger, som NIRAS tidligere har lavet indikerer, at der er mellem 670 og 1325 kommunale byggesagsbehandlere.

hvor der er et mindre antal respondenter (som tilfældet fx er for rådgivere inden for arkitektur, udførende og producenter/leverandører)⁵. Det er væsentligt at læse undersøgelsens resultater med disse forbehold in mente.

Tabellen nedenfor viser et overblik over de forskellige faggrupper, antal besvarelser og udvalgte baggrundsinformationer om disse grupper.

Tabel 3: Faggrupper i undersøgelsen, baggrundsinformationer og antal

Faggrupper i undersøgelsen	Anciennitet og erfaring	Virksomhedsstørrelser	Antal besvarelser	Antal i alt (estimeret)
Certificerede brand-rådgivere	De fleste respondenter i denne faggruppe (73 %) har arbejdet i mere end 10 år med byggeri, mens en fjerdedel har 3-10 års erfaring, og kun 1 % har mindre end 3 års erfaring. 75 % af de certificerede brandrådgivere i undersøgelsen er certificeret til klasse 2, mens blot 4 % er certificeret til klasse 3 og 4 og 21 % til tredjepartskontrol. ⁶	Arbejder i virksomheder af blandet størrelse – 17 % arbejder i små eller meget små virksomheder (op til 10 medarbejdere), 23 % i virksomheder med 11-50 medarbejdere, 17 % i virksomheder med 51-250 medarbejdere og 35 % i store virksomheder med over 250 medarbejdere.	179	474 (estimeret svarprocent på 38)
Certificerede statikere	De certificerede statikere i denne undersøgelse har alle mindst 3 års erfaring (hvilket også er minimumskravet for certificering til KK2), og størstedelen (79 %) har arbejdet i mere end 10 år med byggeri. 58 % af de certificerede statikere i undersøgelsen er certificeret til klasse 2, 21 % til klasse 3 og 4 og 21 % til tredjepartskontrol. ⁷	Arbejder fortrinsvis i mellemstore eller store virksomheder – 28 % i virksomheder med 11-50 medarbejdere, 20 % i virksomheder med 51-250 medarbejdere, og 40 % i store virksomheder med over 250 medarbejdere.	117	237 (estimeret svarprocent på 49)
Rådgivere (teknik)	De fleste respondenter i denne faggruppe (71 %) har arbejdet i mere end 10 år med byggeri, mens 28 % har 3-10 års erfaring, og kun 1 % har mindre end 3 års erfaring.	Størstedelen arbejder i store virksomheder med over 250 medarbejdere, nemlig 57 %. Kun 10 % arbejder i helt små virksomheder med højst 5 medarbejdere.	68	-
Rådgivere (arkitektur)	Har typisk mere end 10 års erfaring med byggeri (dette gælder 79 %). 13 % har 3-10 års erfaring, og blot 2 % har under 3 års erfaring.	Fordeler sig på alle størrelser af virksomheder, det er dog få, der arbejder i helt store virksomheder med over 250 medarbejdere (kun 10 %). 48 % arbejder i små virksomheder med op til 10 medarbejdere og 42 % i mellemstore virksomheder med 11-50 eller 51-250 medarbejdere.	48	-

⁵ Af denne grund præsenteres respondenternes besvarelser ofte opdelt på faggrupper (og ikke kun som en samlet vurdering), så det undgås at de store faggruppers vurderinger "overskygger" de mindre faggruppers.

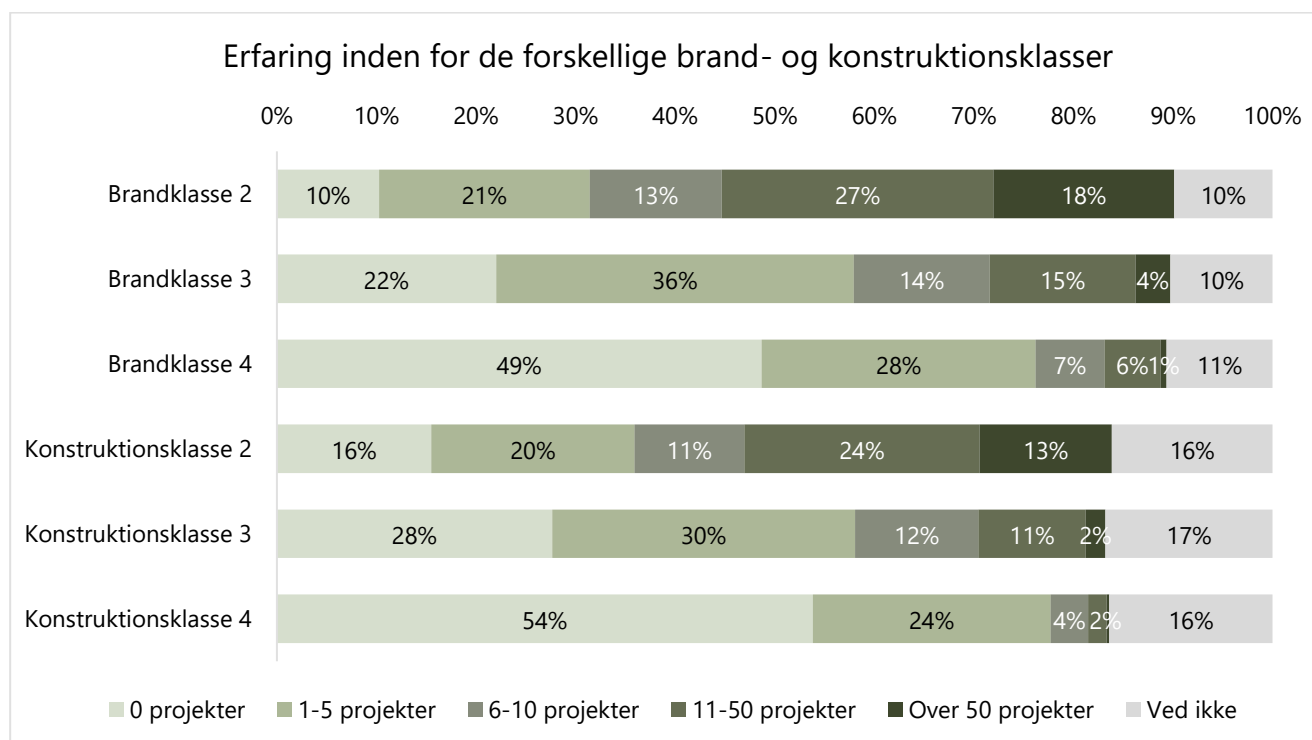
⁶ Denne fordeling passer fint med fordelingen blandt de i alt 474 certificerede brandrådgivere, hvor 81 % er certificeret i BK2, 4 % i BK3/4 og 15 % til tredjepartskontrollant.

⁷ Denne fordeling passer fint med fordelingen blandt de i alt 237 certificerede statikere, hvor 64 % er certificeret i KK2, 18 % i KK3/4 og 18 % til tredjepartskontrollant.

Faggrupper i undersøgelsen	Anciennitet og erfaring	Virksomhedsstørrelser	Antal besvarelser	Antal i alt (estimeret)
Bygherrer	De fleste (77 %) har mere end 10 års erfaring med byggeri, mens 16 % har 3-10 års erfaring, og 5 % er nye i branchen.	Kommer i overvejende grad fra mindre virksomheder/organisationer. 68 % arbejder i virksomheder/organisationer med højst 50 medarbejdere og størstedelen af disse i helt små virksomheder (med 1-5 medarbejdere). Omkring en fjerdedel arbejder i helt store virksomheder/organisationer (med over 250 medarbejdere). 67 % af bygherrerne arbejder i den private sektor og 33 % i den offentlige sektor.	82	-
Udførende	8 ud af 10 af de udførende i undersøgelsen har mere end 10 års erfaring med byggeri. Kun 4 % har under 3 års erfaring.	De fleste arbejder i mellemstore virksomheder med 11-50 medarbejdere (40 %), mens de resterende fordeler sig med 22 % i mindre virksomheder og 38 % i større virksomheder.	45	-
Producenter/leverandører	Omkring en tredjedel har mellem 3 og 10 års erfaring, og to tredjedele har mere end 10 års erfaring. Kun 3 % er nye inden for byggeri.	Producenter/leverandører arbejder i langt overvejende grad i store virksomheder. 48 % i virksomheder med 51-250 medarbejdere og 41 % i virksomheder med over 250 medarbejdere.	29	-
Kommunale byggesagsbehandlere	30 % har mellem 3 og 10 års erfaring, og 66 % har mere end 10 års erfaring. Kun 3 % er nye inden for byggeri.	45 % arbejder i organisationer med over 250 medarbejdere, mens de resterende fordeler sig nogenlunde jævnt på mindre og mellemstore organisationer.	173	670-1325 (estimeret svarprocent på 13-26)
Andre	7 % har mindre end 3 års erfaring med at arbejde i byggeri, mens 19 % har 3-10 års erfaring, og 69 % har mere end 10 års erfaring.	Blandet fordelt på virksomheder/organisationer af varierende størrelser – 40 % arbejder i store virksomheder/organisationer, 16 % i mellemstore med 51-250 medarbejdere, 22 % i lidt mindre virksomheder/organisationer med 11-50 medarbejdere, mens 21 % arbejder i små virksomheder/organisationer med højst 10 medarbejdere.	58	-

Se Bilag 3 for grafikker med overblik over anciennitet, certificering, virksomheds-/organisationsstørrelse og erfaring inden for de forskellige brand- og konstruktionsklasser.

I spørgeskemaet er respondenterne også blevet spurgt om deres erfaring med projekter inden for de forskellige brand- og konstruktionsklasser. Respondenterne er blevet spurgt, hvor mange projekter inden for hver klasse, de har arbejdet på inden for de seneste tre år. Besvarelserne viser, at de langt de fleste respondenter har erfaring med projekter i både brand- og konstruktionsklasserne. Af de 799 respondenter i undersøgelsen, er det således kun 54 respondenter, der udelukkende har erfaring med projekter i konstruktionsklasserne, mens der er 99, der udelukkende har erfaring med projekter i brandklasserne. Figur 2.2 viser, at der generelt er mest erfaring med de lavere brand- og konstruktionsklasser (dvs. BK2 og KK2), mens der er mindst erfaring med brandklasse 4 og konstruktionsklasse 4. Kun 10 og 16 % af respondenterne har ingen erfaring med BK2- og KK2-projekter fra de seneste tre år, mens det for BK3 og KK3 er hhv. 22 og 28 %, og for BK4 og KK4 er hhv. 49 og 54 %, der ikke har arbejdet på projekter inden for klassen de seneste tre år. For BK2 og KK2 er det henholdsvis 18 og 13 %, der har arbejdet på mere end 50 projekter, mens det for brand- og konstruktionsklasse 3 og 4 er mellem 0 og 4 %.

Figur 2.2: Omtrent hvor mange projekter i certificeringsordningens forskellige klasser har du arbejdet på inden for de seneste 3 år? n=799.

Bilag 3.4 viser de enkelte faggruppers erfaring med projekter inden for de seks brand- og konstruktionsklasser. De certificerede brandrådgivere har naturligt nok stor erfaring inden for projekter i brandklasserne og de certificerede statikere inden for konstruktionsklasserne. Dog har brandrådgiverne som gruppe mest erfaring inden for BK2 og statikerne inden for KK2, mens de har mindre erfaring inden for brand- og konstruktionsklasser 3 og 4. Dette stemmer både overens med, at der udføres flere projekter i de lavere klasser end i de højere klasser, og at der findes flere certificerede i BK/KK2 end i BK/KK3 og 4⁸.

De kommunale byggesagsbehandlere er endnu en faggruppe, der angiver at have arbejdet på mange projekter inden for de lavere klasser de seneste tre år. For dem gælder det både BK2 og KK2, hvor hhv. 33 og 30 % har svaret *Over 50 projekter*, mens de også har nogen erfaring med projekter i de højere klasser.

Også producenter/leverandører har angivet relativt meget erfaring, og for denne gruppe gælder det alle seks brand- og konstruktionsklasser, dog mest KK2 og dernæst BK2 og KK3. Der er dog samtidig en stor andel, som har svaret *Ved ikke* til, hvor mange projekter inden for de tre brandklasser, de har arbejdet på inden for de seneste tre år.

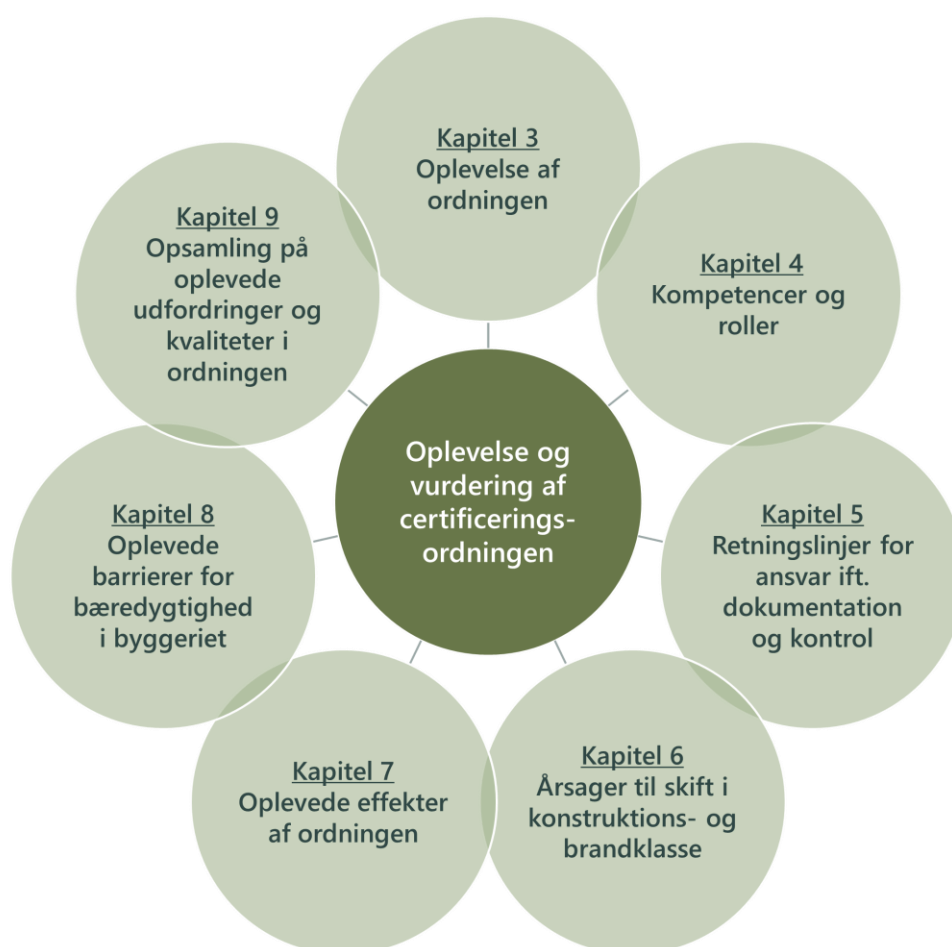
De tre faggrupper rådgivere (teknik), rådgivere (arkitektur) og udførende har angivet mest erfaring med projekter i de lavere klasser – dog er der kun små andele (mellem 2 og 13 %), som har arbejdet på over 50 projekter de seneste tre år, mens der er mellem 19 og 31 %, der har angivet at have arbejdet på 11-50 projekter i BK/KK2. Erfaringen er begrænset for projekter i de højere klasser hos disse tre faggrupper; dette gælder især BK/KK4, hvor mellem 40 og 69 % har angivet at have arbejdet på 0 projekter.

⁸ Jf. [oversigten over certificerede brandrådgivere og statikere](#) på Social- og Boligstyrelsens hjemmeside.

Blandt bygherrer er erfaringen inden for de seks brand- og konstruktionsklasser målt på antallet af projekter generelt begrænset. Kun mellem 1 og 12 % har angivet at have arbejdet på mere end 10 projekter inden for de seneste tre år.

2.3 Rapportens opbygning

Rapportens kapitler er struktureret efter de aspekter af certificeringsordningen, som spørgeskemaet adresserer. I rapportens kapitler beskrives respondenternes oplevelse af disse forskellige aspekter af certificeringsordningen, jf. Figur 2.3 herunder. Som det ses favner nogle af aspekterne bredt og belyser fx respondenternes samlede oplevelse af certificeringsordningen, dens effekter og kvaliteter, mens andre fokuserer på mere specifikke dele af ordningen, som fx hvorvidt respondenterne oplever, at deres ansvar er klart beskrevet eller hvilke årsager, de oplever til skift i brand- eller konstruktionsklasse.

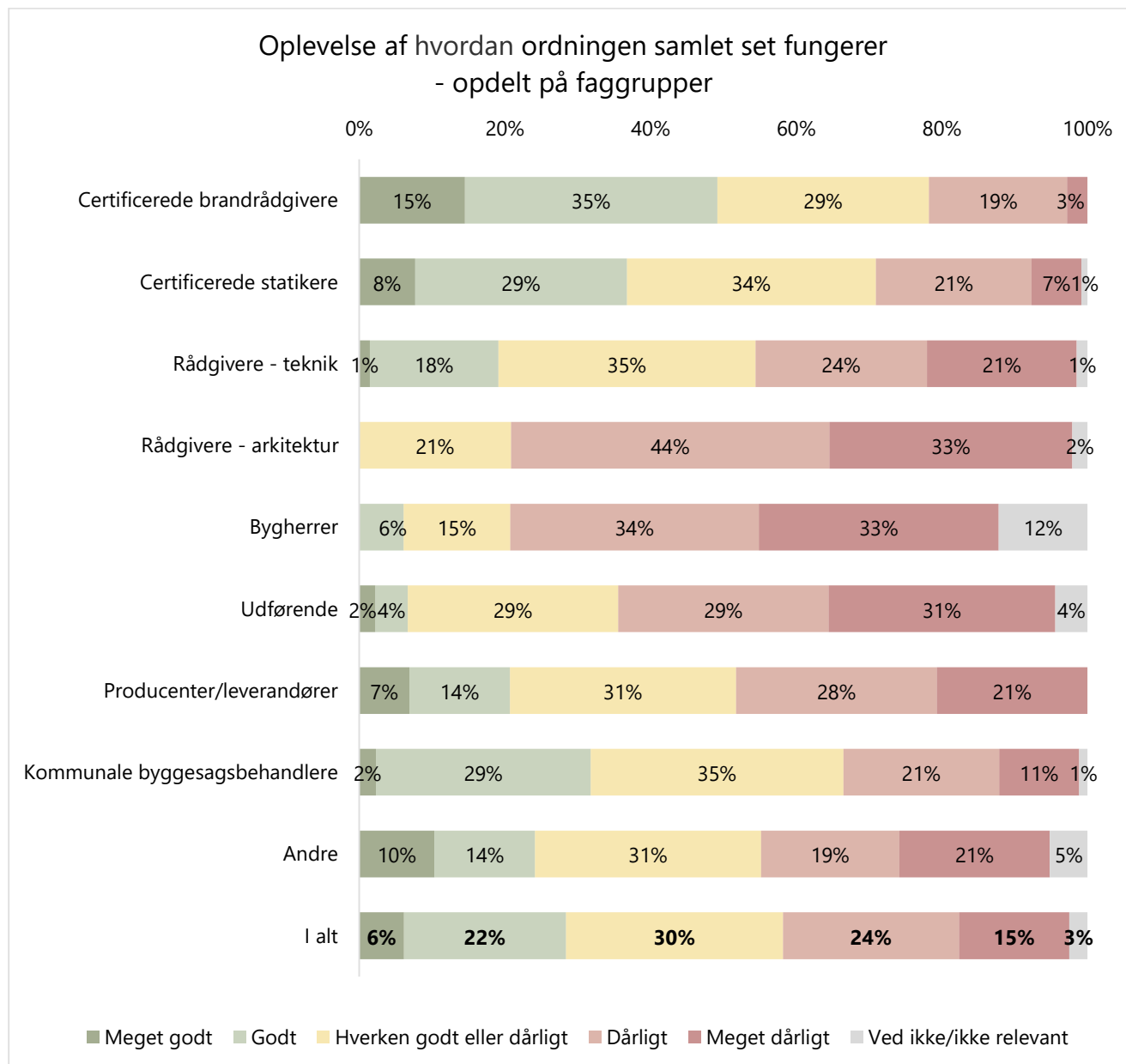
Figur 2.3: Aspekter af certificeringsordningen, der beskrives i rapportens kapitel 3 til 9

3. Oplevelse af certificeringsordningen

I dette kapitel beskrives, hvordan respondenterne oplever, at certificeringsordningen fungerer 1) samlet set, 2) på forskellige projekttyper, 3) i byggeriets forskellige faser samt 4) i forskellige brand- og konstruktionsklasser.

3.1 Samlet oplevelse af certificeringsordningen

Undersøgelsen viser, at faggrupperne har meget blandede oplevelser af, hvordan certificeringsordningens samlet set fungerer (Figur 3.1). Ca. en fjerdedel vurderer, at ordningen samlet set fungerer godt eller meget godt, 30 % at den hverken fungerer godt eller dårligt, og knap 40 %, at den fungerer dårligt eller meget dårligt.

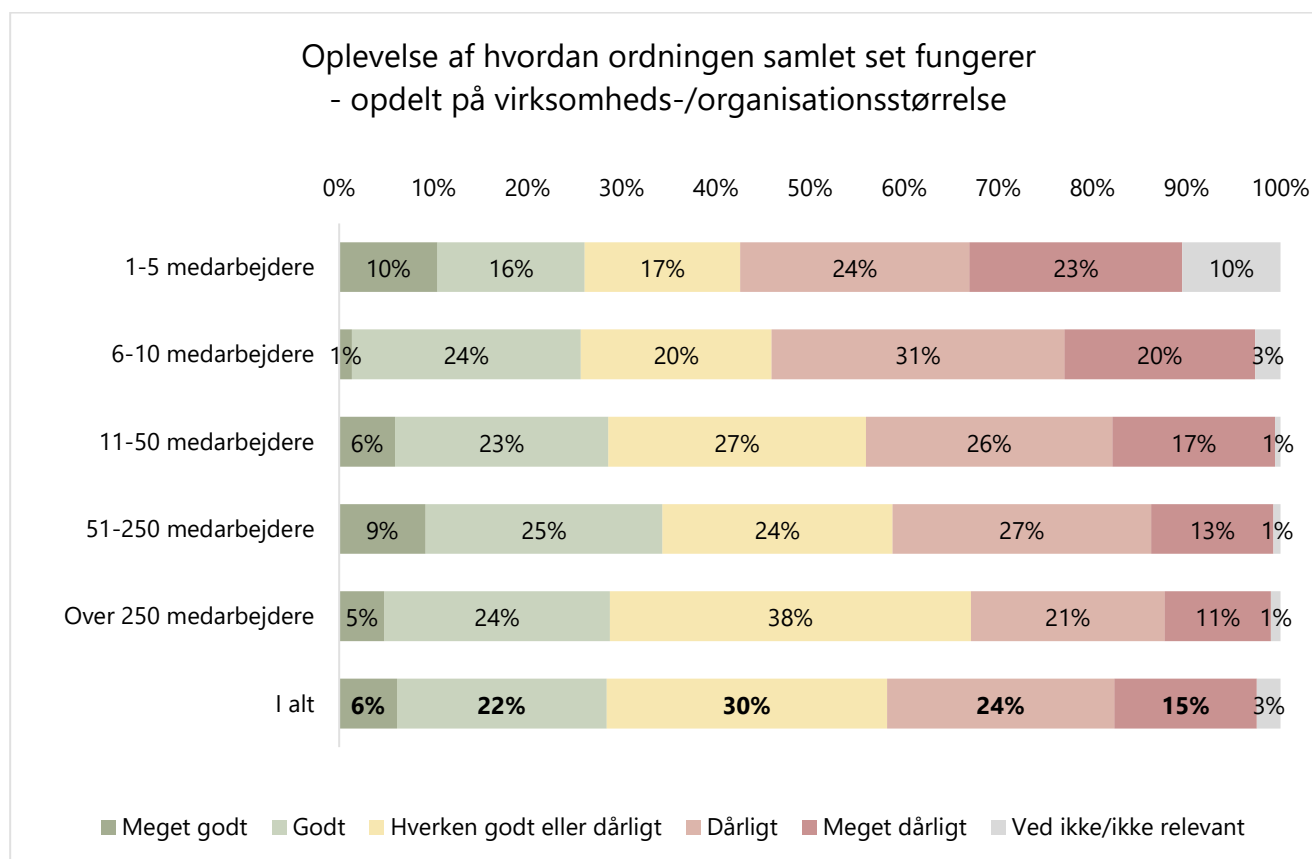
Figur 3.1: Hvordan oplever du samlet set, at certificeringsordningen fungerer? Opdelt på faggrupper. n=799.

Ved aflæsning af figurerne over undersøgelsens resultater er det vigtigt at holde sig for øje, at der er forskelle på hvor mange respondenter, der er i faggrupperne. De faggrupper, der har mange respondenter vil præge respondenternes samlede vurdering (*alt-rækken nederst i figuren*) mere end de faggrupper, der har få respondenter. I denne undersøgelse er der flest respondenter i faggrupperne certificerede brandrådgivere, kommunale byggesagsbehandlere og certificerede statikere, mens der er færrest respondenter i faggrupperne producenter/leverandører, udførende og rådgivere (arkitektur). Se afsnit 2.2.4 om undersøgelsens datagrundlag for en komplet oversigt over antal respondenter i hver faggruppe.

Figur 3.1 viser, hvordan de ni forskellige faggrupper hver især har svaret. Inden for næsten alle faggrupper er der både respondenter, der synes, at ordningen fungerer godt og respondenter, der synes, at ordningen fungerer dårligt. Der er således meget blandede holdninger til certificeringsordningen.

Figur 3.1 viser også, at der er forskel på de ni faggruppers holdninger til ordningen. De certificerede brandrådgivere ser mest positivt på ordningen, efterfulgt af de certificerede statikere og de kommunale byggesagsbehandlere. Henholdsvis 50 %, 37 % og 31 % af disse vurderer, at ordningen samlet set fungerer godt eller meget godt. Omvendt har rådgivere inden for arkitektur samt bygherrer og udførende en overvejende negativ vurdering af ordningen, idet kun mellem 0 og 6 % af respondenterne i disse faggrupper vurderer, at ordningen fungerer godt eller meget godt. Det vil fremgå af resten af rapporten, at disse forskelle mellem faggrupperne er relativt gennemgående i respondenternes besvarelser og således genfindes, når respondenterne bedes vurdere andre aspekter i ordningen.

Figur 3.2 nedenfor viser, hvordan respondenterne fra forskellige størrelser af virksomheder/organisationer vurderer certificeringsordningen. Respondenter fra små virksomheder/organisationer (med 1-5 medarbejdere) giver den mest negative vurdering af ordningen, og respondenter fra de mellemstore virksomheder/organisationer giver de mindst negative vurderinger af ordningen, mens der blandt respondenter fra helt store virksomheder/organisationer (med over 250 medarbejdere) er mere blandede vurderinger, og en stor andel vurderer ordningen som hverken god eller dårlig. Tendensen til at respondenter fra mindre virksomheder/organisationer svarer anderledes end respondenter fra større virksomheder/organisationer kan genfindes mange steder i undersøgelsen og peger – i et vist omfang – på, at aktører fra mindre virksomheder/organisationer har mere negative oplevelser af certificeringsordningen end aktører fra større virksomheder/organisationer. Flere respondenter skriver i den forbindelse i deres uddybende kommentarer, at de oplever, at ordningen er vanskeligere at håndtere for små virksomheder, med færre kompetencer, mens enkelte respondenter giver udtryk for, at de oplever, at ordningen favoriserer de store virksomheder i byggesektoren.

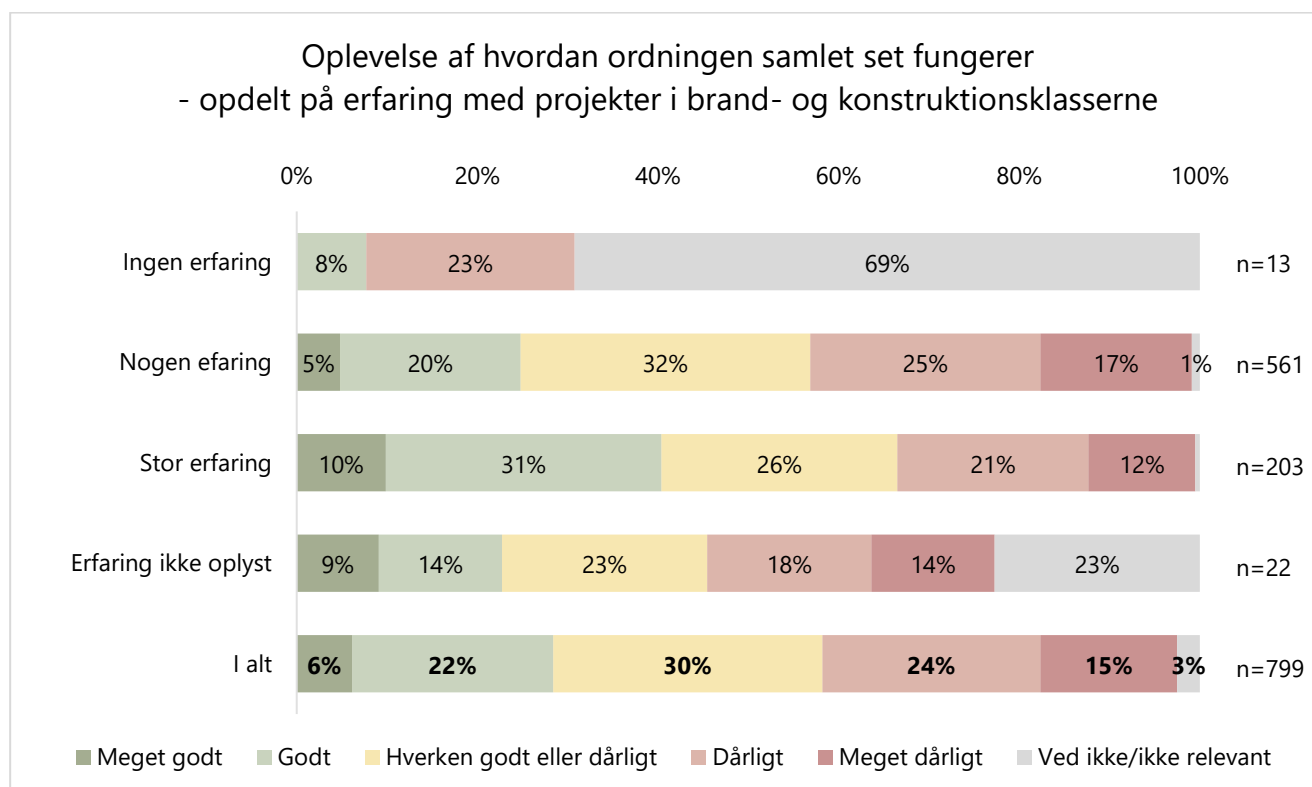

Figur 3.2: Hvordan oplever du samlet set, at certificeringsordningen fungerer? Opdelt på virksomheds-/organisationsstørrelse. n=799.

Figur 3.3 viser, hvordan respondenterne vurdering af ordningen samlet set ser ud, når respondenterne opdeles efter erfaring med projekter inden for brand- og konstruktionsklasserne⁹.

Den største gruppe er de respondenter, som har angivet at have arbejdet på projekter inden for mindst én af de seks brand- og konstruktionsklasser, dog ikke på mere end højst 50 projekter i en klasse (kategoriseret som *Ingen erfaring*). Respondenterne i denne gruppe har meget blandede vurderinger af ordningen samlet set, men dog med en overvægt af negative vurderinger. 42 % vurderer, at ordningen fungerer dårligt eller meget dårligt, mens kun 25 % vurderer, at den fungerer godt eller meget godt. Blandt de respondenter, der har angivet at have arbejdet på over 50 projekter i mindst én af de seks brand- og konstruktionsklasser (kategoriseret som *Stor erfaring*), har 41 % vurderet, at ordningen fungerer godt eller meget godt. Figuren viser altså en tendens til, at respondenter, som ikke har meget stor erfaring i nogen af klasserne vurderer ordningen lidt mere negativt, mens respondenter med meget erfaring i én eller flere klasser vurderer ordningen mere blandet. Dette mønster går overordnet set (men ikke helt konsekvent) igen, når respondenterne samlede vurdering af certificeringsordningen opdeles efter deres erfaring med projekter i de seks brand-/konstruktionsklasser én for én (se Bilag 4.1).

⁹ Se Bilag 2 for en nærmere beskrivelse af, hvordan variabelen *Erfaring med projekter* er kodet. De respondenter, der har angivet at have arbejdet på 0 projekter i samtlige seks klasser inden for de seneste tre år kategoriseres her som *Ingen erfaring* og udgør en meget lille gruppe. Størstedelen af disse har svaret *Ved ikke/ikke relevant* i deres samlede vurdering af ordningen.

Figur 3.3: Hvordan oplever du samlet set, at certificeringsordningen fungerer? Opdelt på erfaring med projekter (kodet, se Bilag 2).

Der tegner sig altså et billede af, at respondenter med mere erfaring med certificeringsordningen har en mindre negativ vurdering af ordningen end respondenter med mindre erfaring. Dette er i tråd med, at de faggrupper, som vurderer ordningen mest positivt, nemlig de certificerede brandrådgivere og statikere samt de kommunale byggesagsbehandlere (jf. Figur 3.1), også er de faggrupper, som oplyser at have mest erfaring med projekter i brand-/konstruktionsklasserne (jf. afsnit 2.2.4 samt Bilag 3.4).

3.1.1 Forhold, der påvirker faggruppernes samlede oplevelse af certificeringsordningen

Respondenternes kvalitative kommentarer i spørgeskemaet peger på en række forhold – herunder udfordringer og kvaliteter – der har betydning for deres samlede oplevelse af, hvor godt eller dårligt ordningen fungerer.

Når respondenterne beskriver udfordringer i ordningen, handler det især om:

- **Bureaukrati og kompleksitet.** Mange oplever, at ordningen er bureaukratisk og administrativt tung, at reglerne er komplekse, og at der er for høje dokumentations- og kontrolkrav.
- **Økonomi.** Mange oplever ordningen som meget omkostningsfuld og fordyrende – især for mindre projekter.
- **For meget fokus på formalia og for meget papirkontrol.** Mange oplever, at ordningen har for meget fokus på forhold, der i deres optik ikke øger sikkerheden i byggeriet – bl.a. fordi kontrol primært sker ved skrivebordet, ikke på byggepladsen.
- **Tid.** Mange oplever forlængede byggeprocesser, bl.a. pga. ventetid på certificerede og sluterklæringer.
- **Uens fortolkning og praksis.** Mange oplever, at regler og vejledning ofte kræver fortolkning, og at der kan være forskel på de certificeredes fortolkninger og praksis.
- **Konservativ praksis.** Mange oplever, at de certificerede er bange for at miste deres personlige certificering, og at det ofte fører til konservative vurderinger og rigide krav.

- *Materialeforbrug.* Mange oplever, at ordningen sammen med den øvrige regulering af byggeriet bidrager til overdimensionering og merforbrug af materialer.

De respondenter, der har en negativ opfattelse af certificeringsordningen, ønsker typisk, at den fjernes helt eller revideres markant, mens de respondenter, der har en neutral eller positiv opfattelse af ordningen typisk ønsker større eller mindre justeringer af ordningen, ofte vedrørende arten og omfanget af dokumentation og kontrol i forskellige projekttyper.

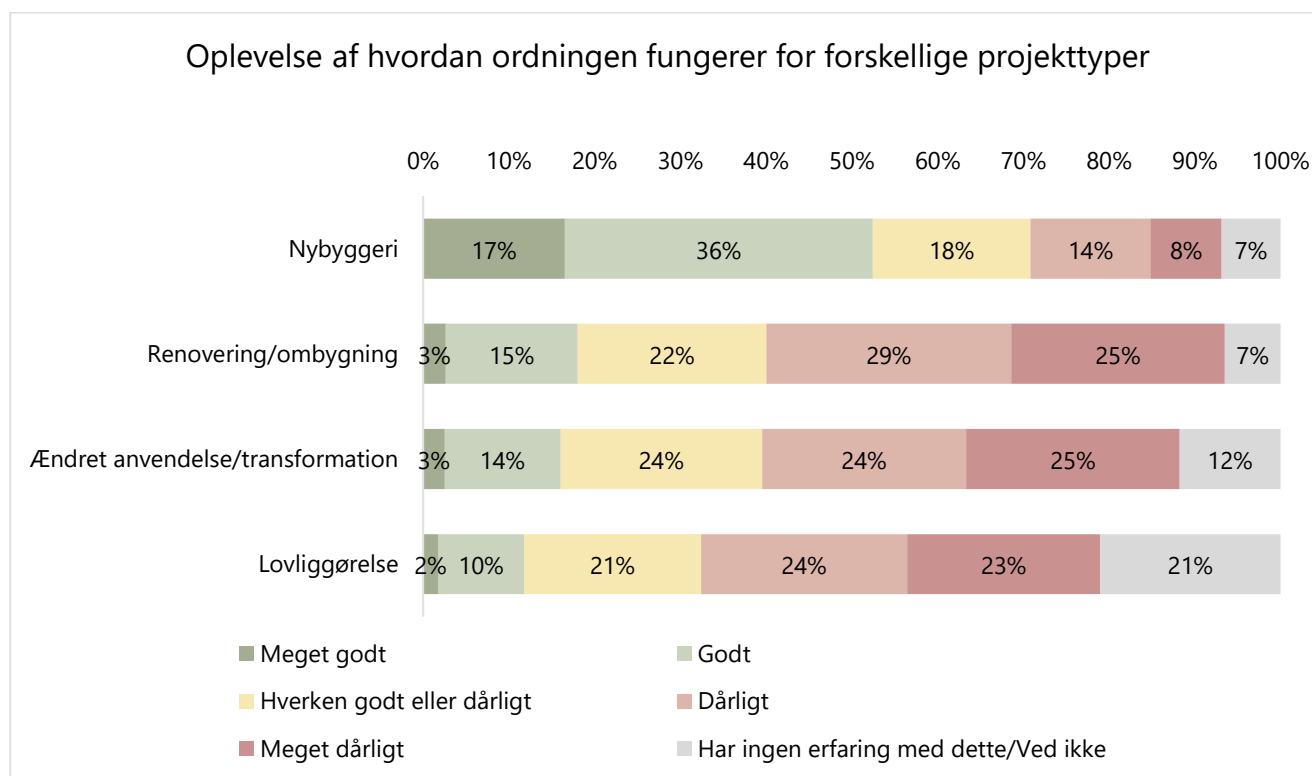
Når respondenterne beskriver kvaliteter ved ordningen, handler det især om:

- *Efterlevelse af krav.* Flere oplever, at ordningen bidrager til, at bygningsreglementets krav i højere grad håndhæves og efterleves, end det var tilfældet tidligere.
- *Dokumentation og kontrol.* Flere oplever, at dokumentationen og kontrollen af brandtekniske og statiske forhold er blevet øget.
- *Viden og kompetencer.* Flere oplever, at ordningen har medført et løft i kompetencer og viden ift. brandtekniske og statiske forhold.
- *Gradvise forbedringer.* Flere oplever, at ordningen fungerer gradvist bedre og bedre efter en svær start med mange indkøringsvanskeligheder.

Respondenternes oplevelse af disse udfordringer og kvaliteter ved certificeringsordningen vil blive nuanceret i de forskellige kapitler i rapporten og beskrevet samlet i kapitel 9.

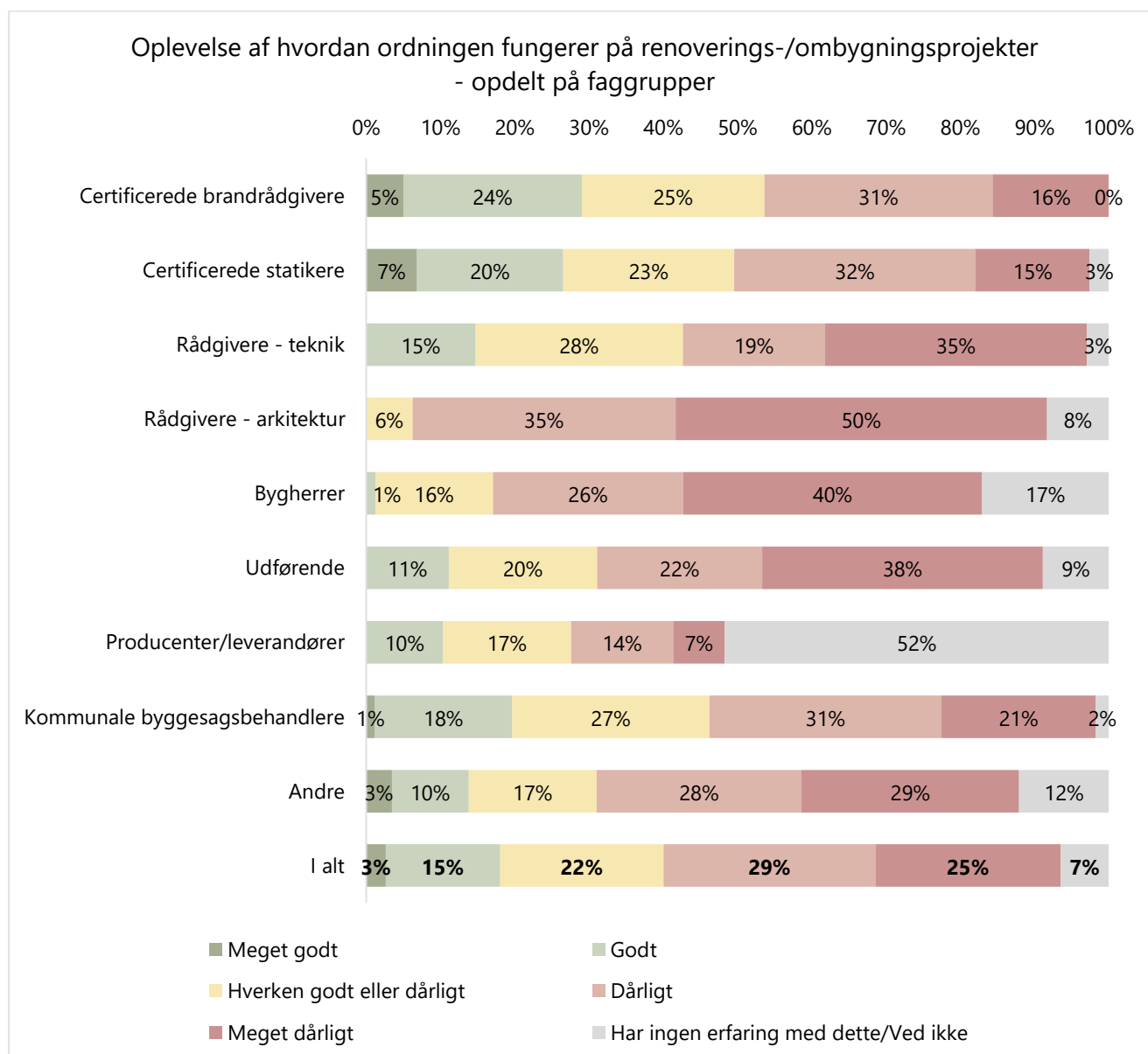
3.2 Hvordan certificeringsordningen fungerer i forskellige typer af projekter

Ser man nærmere på, hvordan ordningen vurderes at fungere inden for forskellige projekttyper, er det tydeligt, at den opfattes som mest velfungerende inden for nybyggeri. Omkring halvdelen af respondenterne (53 %) angiver, at ordningen fungerer godt eller meget godt til nybyggeri, mens 22 % svarer, at den fungerer dårligt eller meget dårligt. Billedet er anderledes inden for de øvrige projekttyper, nemlig renovering/ombygning, ændret anvendelse/transformation samt lovliggørelse. Her mener en markant større del af respondenterne, at ordningen fungerer dårligt eller meget dårligt (jf. Figur 3.4).

Figur 3.4: Hvordan oplever du, at certificeringsordningen fungerer på følgende typer af projekter? n=799.

Der er også her forskelle på, hvordan de forskellige faggrupper har svaret. I vurderingerne af renoverings-/ombygningsprojekter, som fremgår af Figur 3.5, er forskellene mellem faggrupper størst, og derfor er denne grafik medtaget i rapporten, mens de øvrige er vedlagt som bilag (Se Bilag 4.2). Det fremgår af figuren, at rådgivere inden for arkitektur samt bygherrer er de to faggrupper, der oplever, at ordningen fungerer dårligst på renoverings- og ombygningsprojekter, idet hhv. 85 og 66 % vurderer, at ordningen fungerer dårligt eller meget dårligt på denne type projekter.

Figur 3.5: Hvordan oplever du, at certificeringsordningen fungerer på følgende typer af projekter? Renoverings-/ombygningsprojekter. Opdelt på faggrupper. n=799.

3.2.1 Ordningen opleves bedre egnet til nybyggeri end til ændringer i eksisterende byggeri

Respondenternes kvalitative kommentarer til spørgeskemaet giver indsigt i, hvorfor de oplever, at certificeringsordningen fungerer bedre i nybyggeri end i projekter, der vedrører renovering, ombygning, ændret anvendelse, transformation og lovliggørelse.

Helt overordnet oplever respondenterne, at det i nybyggeri er muligt (om end ofte ressourcekrævende) at fremskaffe de data og udarbejde den dokumentation for byggeriet, der kræves i certificeringsordningen. Omvendt oplever respondenterne, at det ofte er meget vanskeligt at fremskaffe data og udarbejde dokumentation for projekter, der vedrører eksisterende byggeri, herunder projekter, der vedrører renovering, ombygning, ændret anvendelse, transformation eller lovliggørelse, fordi data- og dokumentationsgrundlaget her ofte er mangelfuldt i forhold til de krav, som stilles i BR18 og følges af de certificerede.

Mange respondenter nævner således, at de oplever udfordringer med, hvordan de skal håndtere og dokumentere eksisterende forhold – fx hvis de indeholder udokumenterede afvigelser.

Der er store udfordringer omkring fastlæggelse af, hvad der kan siges at være eksisterende godkendte forhold. Særligt for byggeri, der er opført før certificeringsordningen, da omfanget af byggeri, der har haft en egentlig brandplan eller brandstrategi, er begrænset. (Rådgiver, teknik)

Ved renovering/ombygning, ændret anvendelse og særlig lovliggørelse bliver man begrænset af tidligere byggesagers manglende dokumentation for de brandmæssige forudsætninger. Dette giver problemer, når arbejdet skal afgrænses, da eksisterende forhold, hvortil der er givet ibrugtagningstilladelse, ofte indeholder udokumenterede afvigelser fra det pågældende bygningsreglement. Disse afvigelser kan vi i BK2 ikke arbejde videre med, og simple ombygningssager risikerer at gribe voldsomt om sig. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

For renovering/ombygning er det et problem, at de certificerede skriver i starterklæringen for brand, at der er taget udgangspunkt i at eksisterende forhold er lovlige, uden at de har tjekket, om de eksisterende forhold er lovlige. Det er de ofte ikke. (Kommunal byggesagsbehandler)

Derudover fremhæver mange, at de oplever, at bygningsreglementets regler og krav ofte er skrevet med henblik på nybyggeri og derfor kan være svære at overholde i eksisterende bygninger. Mange oplever, at certificeringsordningen tydeliggør denne udfordring.

Vi oplever, at alt for mange regler er tilpasset nybyggeri med alt fra lysforhold og brandregler, som gør arbejdet med 100 år gamle bygninger ekstremt tungt og besværligt. (Udførende)

Ombygningssager og transformationssager har det svært i branchen, da lovgivningen ikke i tilstrækkelig grad tilgodeser disse typer af sager. (Certificeret statiker, KK3/4)

Bygningsreglementet er generelt skrevet alene til nybyggeri og omfavner ikke i høj nok grad anvendelsesændringer og renoveringer / ombygninger, hvilket også gør sig gældende inden for brand. Det er lidt sørgeligt, eftersom der nok arbejdes mere i ældre bygninger end med nye. Lovliggørelse er jo helt håbløst, man føler jo næsten, at man lige så godt selv kan aflevere sit certifikat hver gang, for kontrolkravene er alt for stramme til noget der skal lovliggøres. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Lovliggørelse er stort set umuligt at have med at gøre. (Certificeret statiker, KK3/4)

Enkelte rådgivere nævner, at de afviser sager, der handler om ændringer i eksisterende ejendomme, fordi processerne er omstændige, ligesom enkelte bygherrer nævner, at de har måttet undlade at gennemføre renoveringsprojekter, fordi omkostningerne blev for store.

Jeg har faktisk sagt nej til at hjælpe private boligejere i Kbh., der bor i lejlighed eller rækkehuse, fordi certificeringsprocessen er alt for besværlig. (Rådgiver, arkitektur)

Som bygherre har vi måtte droppe flere renoverings/ombygningsprojekter, da det viste sig urentabelt at gennemføre, hvilket vi anser som et stort problem, da den eksisterende bygningsmasse vil forfalde [...] certificeringsordningen fungerer på større nybyggerier, men ikke tilpasset mindre nybyg, ombygning og renovering, hvor man anvender simple og kendt byggemetoder. (Bygherre)

Flere påpeger i forlængelse heraf, at fordi reglerne er skrevet med henblik på nybyggeri, oplever de ofte, at der er stort behov for fortolkning af reglerne i forbindelse med renovering, ombygning og transformationer. Her oplever de det som en yderligere udfordring, at der ofte er stor forskel på de certificeredes fortolkninger, praksis og risikovillighed (dette beskrives nærmere afsnit 9.3.5 og 9.3.6).

Reglerne kan fortolkes meget forskelligt, fra statiker til statiker, når det kommer til renovering/ombygning. (Certificeret statiker, KK2)

3.2.2 Ordningen opleves bedre egnet til store end til små projekter

Mange respondenter har en oplevelse af, at certificeringsordningen egner sig markant bedre til store byggeprojekter end til små. De giver udtryk for en oplevelse af, at byggeprojekter, der i omfang og økonomi er små, ofte bliver uforholdsmæssigt mere omkostningsfulde og komplekse som følge af certificeringsordningen, mens der i større projekter ofte er mere økonomi og bedre kompetencer, hvilket bevirker, at ordningen fungerer bedre i disse projekter.

Generelt god ordning, men der er behov for større nuancering ift. om byggerier er store eller små, og om der er tale om mindre ombygning og tilbygninger. Der er sket en stor udvikling af certificeringsordningen på dette område, men der kan gøres mere endnu. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

I de høje risikoklasser giver det god mening med strenge krav til dokumentation og certificering. Men i de lave klasser, overbebyrder det byggeriet og giver en unødigt kompleksitet til et ukompliceret byggeri. (Offentlig bygherre)

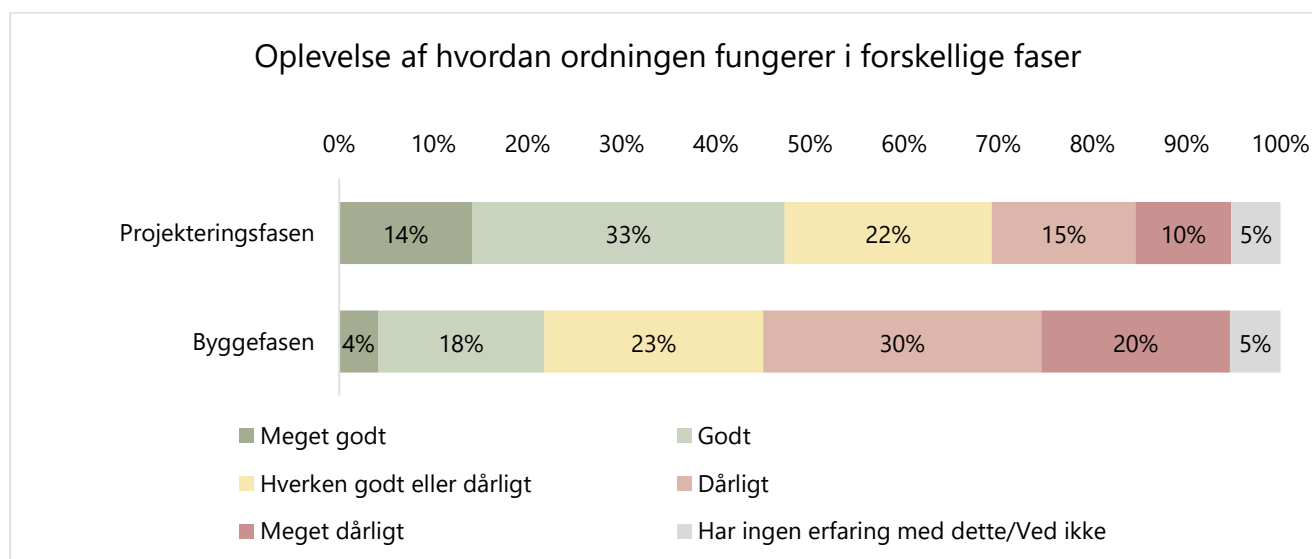
Jeg sidder med mindre projekter, hvor omfanget af dokumentation vedrørende brand er helt absurd i forhold til projekterne og ændringernes størrelse. Det er en økonomisk ekstrabyrde, som ikke alle bygherrer/projekter kan bære. Størstedelen af brandrådgivernes arbejde består i at udfylde skemaer. Det er så omstændigt, at DBI's medarbejdere kalder brandrådgiverne for brandrevisorer. (Rådgiver, arkitektur)

I forhold til kontrol af statiske beregninger for bygværksprojekterende og eksterne afsnitsprojekterende fungerer ordningen udmærket, særligt for større sager. For mindre sager er ordningen alt for omstændig, særligt for mindre ombygninger. (Certificeret statiker, KK3/4)

Ved større nybygning giver det mening, men mange små projekter bliver unødigt komplicerede. (Rådgiver, arkitektur)

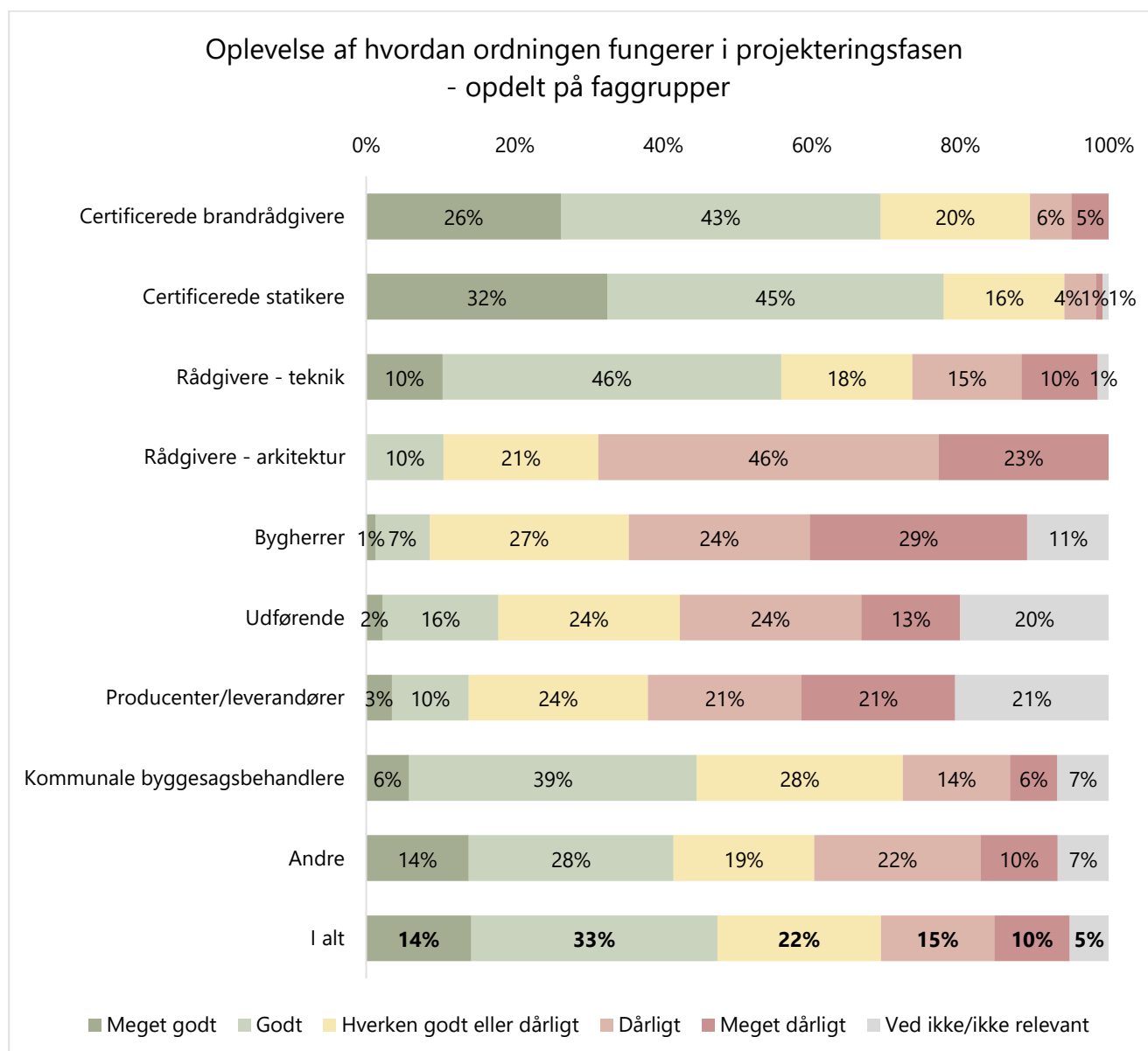
3.3 Hvordan certificeringsordningen fungerer i forskellige faser af et projekt

Undersøgelsen viser, at der er stor forskel på, hvordan ordningen opleves at fungere i henholdsvis projekteringsfasen og byggefasen. Ordningen opleves som relativt velfungerende i projekteringsfasen (der inkluderer byggeansøgning og starterklæring), hvor 47 % af respondenterne oplever, at den fungerer godt eller meget godt, mens den vurderes som relativt dårligt fungerende i byggefasen (der inkluderer færdigmelding, sluterklæring og ibrugtagningstilladelse), hvor kun 22 % oplever, at den fungerer godt eller meget godt, jf. Figur 3.6.

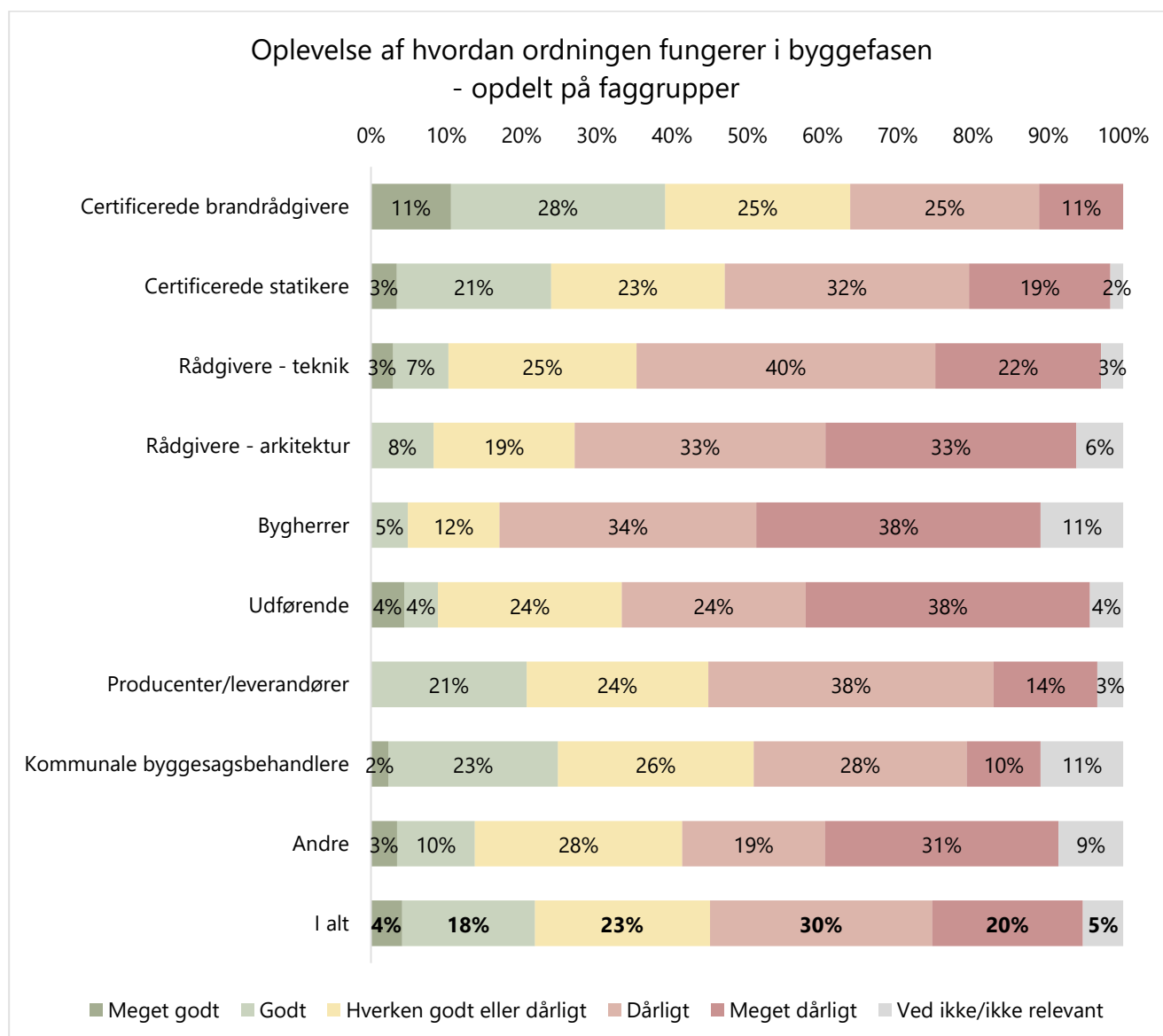
Figur 3.6: Hvordan oplever du, at certificeringsordningen fungerer i følgende faser af byggeprojekter? n=799.

Der er dog markante forskelle på vurderingen af faserne inden for de forskellige faggrupper. Forskellene er særligt udtalte i vurderingen af projekteringsfasen, jf. Figur 3.7 nedenfor. Den overvejende positive vurdering af projekteringsfasen på tværs af alle respondenter deles kun i meget begrænset omfang af rådgivere (arkitektur), bygherrer, udførende og producenter/leverandører. Blandt respondenterne i disse faggrupper er der blot mellem 8 % og 18 %, der vurderer, at ordningen fungerer godt eller meget godt. Omvendt er der hele 69 % certificerede brandrådgivere og 77 % certificerede statikere, der vurderer, at ordningen fungerer godt eller meget godt i projekteringsfasen.

Figur 3.7: Hvordan oplever du, at certificeringsordningen fungerer i projekteringsfasen? Opdelt på faggrupper. n=799.

Dette mønster går igen i faggruppernes vurdering af ordningen i byggefasen, jf. Figur 3.8, dog er forskellene mellem grupperne mindre her, fordi de certificeredes vurderinger af ordningen i byggefasen er mere negative end deres vurdering af ordningen i projekteringsfasen. Det viser samtidig, at den mere positive samlede vurdering af ordningen i projekteringsfasen end i byggefasen i vid udstrækning skyldes, at de certificerede rådgivere har en mere positiv vurdering af ordningens funktion i projekteringsfasen end i byggefasen.

Figur 3.8: Hvordan oplever du, at certificeringsordningen fungerer i byggefasen? Opdelt på faggrupper. n=799.

3.3.1 I byggefasen giver udførelseskontrol, dokumentationsomfang og sluterklæring udfordringer

Respondenternes kvalitative kommentarer peger på, at der særligt er tre forhold, der er medvirkende til, at certificeringsordningen opleves at fungere dårligere i byggefasen end i projekteringsfasen. Det drejer sig om oplevede udfordringer i forhold til udførelseskontrollen, dokumentationsomfang og timing på sluterklæringen.

Når flere respondenter oplever, at udførelseskontrollen giver udfordringer, drejer det sig særligt om en oplevelse af, at de udførende ikke er (blevet) klædt ordentligt på til at udarbejde og dokumentere udførelseskontrollen.

Mht. byggefasen forekommer ordningen aktuelt mindre egnet, da de udførende entreprenører fortsat ikke evner at levere kontroldokumentation. CS' roller bliver således at "undervise entreprenøren" frem for at kontrollere dokumentation [...] her er det dog ikke ordningen, der er problemet, men DS 1140 og de udførendes manglende kendskab hertil. (Rådgiver, teknik)

Afslutning er et cirkus. Ingen udførende ved, hvordan dokumentationen skal udformes. Jeg står tit i en situation som certificeret, hvor jeg skal stå inde for noget skrammel, der er bygget. Jeg savner regler, der gør, at vi som certificerede ikke står i den klemme, som vi ofte gør. Vores bygherre presser på for at få en sluterklæring, ofte i situationer, hvor der ikke er dokumentation nok. Og hvad gør man så? Det er svært. (Certificeret statiker, KK2)

Flere certificerede statikere påpeger, at de har været nervøse for skulle stå på mål for udførelseskontrollen, og flere ser derfor positivt på de ændringer, der trådte i kraft ved årsskiftet, sådan at de certificerede statikere ikke længere skal kontrollere dokumentationen for, hvordan konstruktionen er udført, og at det er bygningsejer, der skal erklære, at den almene kontrol er gennemført og eventuelle afvigelser fundet ved kontrollen er behandlet¹⁰. De vurderer, at det vil gøre det lettere at få afsluttet sager, men flere er samtidig bekymrede for, om det vil medføre, at kontrollen med udførelsesdokumentationen svækkes.

Tungt system, men fungerer sådan set godt nok, når man kender det, og fungerer fint mht. projektering. Udførelsesdokumentation har været et stort problem, men det er uden for den certificeredes virke her fra nytår – meget velkomment. (Certificeret statiker, KK2)

Jeg oplever generelt mangelfuld dokumentation for kontrol af udførelsen. Ændringen af BR18 d. 01.01.2025 gør det umiddelbart nemmere at få afsluttet byggesager, men ændrer ikke rigtigt ved den mangelfulde udførelsesdokumentation. (Certificeret statiker, KK3-4)

Certificeringsordningen fungerer godt. Men jeg må bare tilstå, at med de ændringer der er sket 1.1.25, så giver det igen muligheden for bygningsejer at springe over hvor gærdet er lavest ift. kontrol og de nye såkaldte kontrolregistreringsrapporter. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Fokus på udførelseskontrol er vigtig. Det er ærgerligt, at kontrollen af udførelsesdokumentationen nu er lagt over på en ikke-fagperson. Der findes ofte fejl i udførelseskontrolrapporten, der har konsekvenser for sluterklæringen. (Certificeret statiker, KK2)

Særligt oplever de udførende, at dokumentationsomfanget i byggefasen kan være meget voldsomt.

Jeg [mener], at meget af dokumentationen især iht. as-built er MEGET omfattende og skaber mange dokumenter på flere 1.000 sider, som i min optik ikke gavner nogen. Vi lever i en verden, hvor vi skal skære ned og optimere – jeg føler at certificeringsordningen (herunder SBI-dokumentationen) er på vej i den modsatte retning. (Udførende)

Den sidste – og relaterede udfordring – som mange nævner, er udfordringer med timing af sluterklæringen. Fordi bygherrer af økonomiske grunde typisk ønsker ibrugtagning umiddelbart efter byggeriet er afsluttet, oplever de certificerede et stort pres fra bygherres side for hurtigt at få udarbejdet sluterklæringen. Omvendt oplever bygherre, at der er stor ventetid og flaskehalse i forhold til at modtage sluterklæringer. Udover at skabe frustration hos bygherre og pres på de certificerede, øger det samtidig efterspørgslen efter midlertidige ibrugtagningstilladelser fra de kommunale byggesagsbehandlere.

Det er ikke som sådan certificeringsordningens skyld. Men op mod en sluterklæring vil BH typisk også have ibrugtagning lige efter en sluterklæring, så man ikke "taber penge" på en tom bygning. Inspektionsrapporter og kontrolrapporter kan jo først gøres færdige, når bygningen er færdig. Det clasher meget med det tidsforbrug, der ligger i dokumentationsniveauet. (Rådgiver)

Der opleves ALT for stort pres på de certificerede for sluterklæringer lige nu, når der ikke er udført tilstrækkelig kontrol på pladsen, og certificerede derfor ikke kan stå inde for projektet. (Rådgiver, teknik)

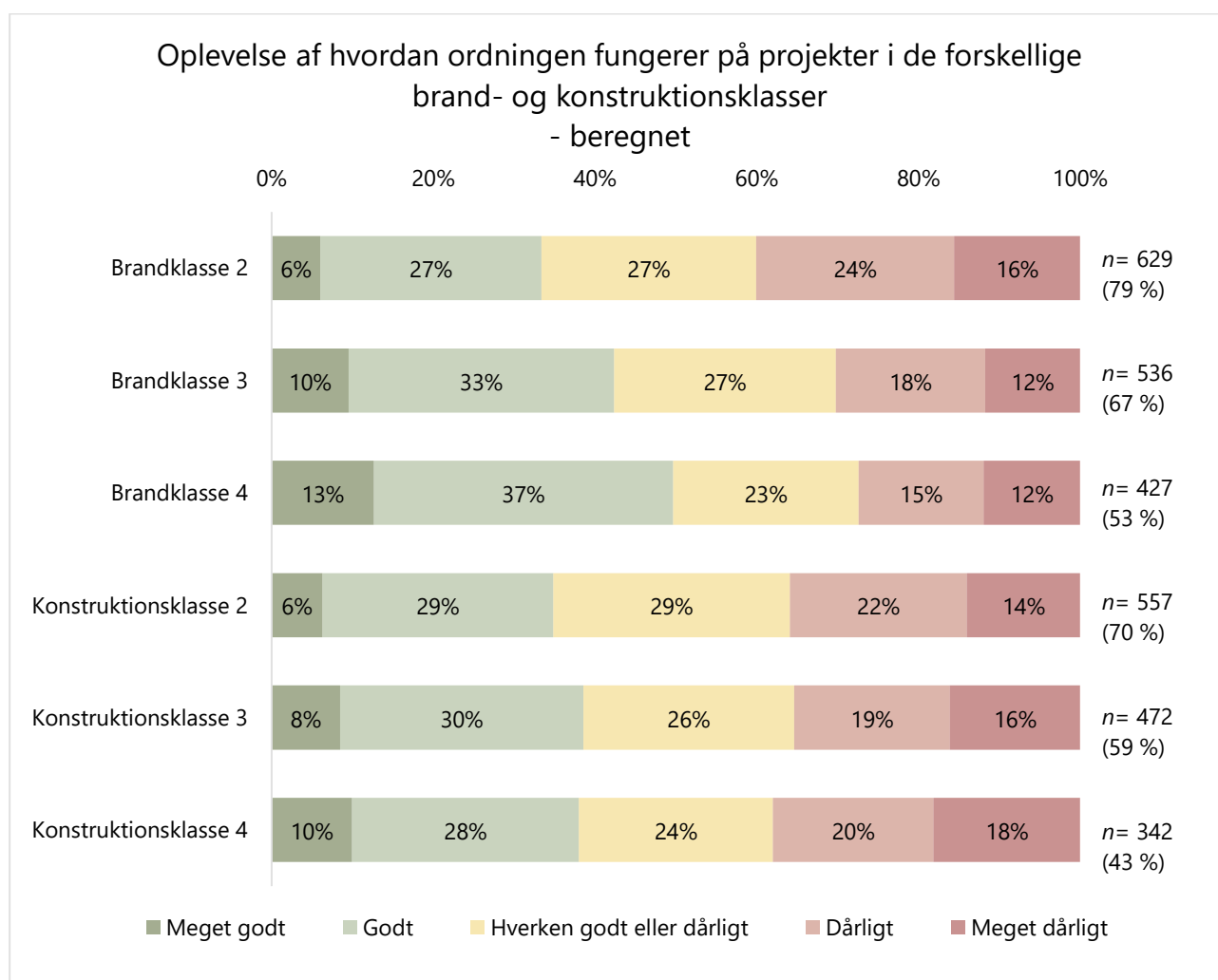
¹⁰ Jf. den opdaterede [vejledning til kapitel 28](#) samt den opdaterede [vejledning til kapitel 30](#) i bygningsreglementet.

3.4 Hvordan certificeringsordningen fungerer på projekter i forskellige brand- og konstruktionsklasser

Figur 3.9 viser, hvordan ordningen opleves at fungere på projekter inden for de seks forskellige klasser. I figuren er besvarelserne *Har ingen erfaring med dette/Ved ikke* filtreret bort, derfor er antallet af besvarelser *n* lavere her end i de øvrige figurer i rapporten. Dette viser, at mange respondenter ikke har viden om eller erfaring med alle brand- og konstruktionsklasserne. Det gælder især BK4 samt KK3 og 4.

Figuren viser, at ordningen generelt vurderes lidt mere velfungerende på projekter i de højere brandklasser end i brandklasse 2. For de tre konstruktionsklasser er der kun små forskelle på, hvordan ordningen vurderes at fungere. Igen viser undersøgelsen, at der er meget blandede oplevelser af, hvordan ordningen fungerer.

De certificerede brandrådgivere og de kommunale byggesagsbehandlere vurderer ordningen mere positivt på projekter i alle tre brandklasser end de øvrige faggrupper, og tilsvarende gør certificerede statikere og kommunale byggesagsbehandlere på projekter i alle tre konstruktionsklasser (se Bilag 4.3).

Figur 3.9: Hvordan oplever du, at certificeringsordningen fungerer på projekter i de forskellige klasser? Alle svar i kategorien *'Har ingen erfaring med dette/Ved ikke'* er filtreret bort. Andelen i parentes angiver svarprocenten ift. alle 799 besvarelser i undersøgelsen.

Respondenternes kvalitative kommentarer peger på en række forhold, som har betydning for deres vurdering af, hvordan ordningen virker i de forskellige brand- og konstruktionsklasser. Nogle respondenter vurderer, at ordningen fungerer bedre i de højere klasser, fordi de oplever mere kompetente og erfarne rådgivere og større fleksibilitet i de løsninger, der kan anvendes. Andre vurderer, at ordningen fungerer bedre i de lavere klasser, fordi de oplever ventetid og øgede omkostninger i de højere klasser. Og atter andre oplever ikke, at der er den store forskel mellem klasserne, fordi ordningen i høj grad afhænger af, hvor godt eller dårligt samarbejdet med den certificerede fungerer.

Jeg oplever ikke, at klassen har den store betydning på, hvordan certificeringsordningen virker i praksis. Dette afhænger i større grad af samarbejdet mellem byggeriets aktører (projekterende og udførende). (Certificeret statiker, KK2)

I det følgende gives en kort beskrivelse af forhold, som har præget respondenternes vurderinger.

3.4.1 Oplevelse af mere kompetente og erfarne rådgivere og større fleksibilitet i de højere klasser

En del respondenterne fremhæver, at de certificeredes kompetencer og erfaring har stor betydning for, hvor godt eller dårligt ordningen virker i de forskellige klasser. Flere beskriver således, at de oplever, at ordningen fungerer bedre i de højere klasser, fordi de rådgivere, der er certificeret til BK/KK3-4 samt til tredjepartskontrol, typisk er mere erfarne end rådgivere, der er certificeret til BK/KK2.

De høje klasser anvender mere erfarne rådgivere, hvilket i praksis ofte gør processen meget lettere. (Udførende)

Mange BK2'ere er ikke dygtige nok, og pga. mange fejl giver de ordningen et unødigt dårligt ry. Det er dog i bedring. (Certificeret brandrådgiver, tredjepartskontrol)

Ca. 80 procent af de ansøgninger som modtages i brandklasse 2 viser sig at være markant fejlbehæftede, med afvigelser der ikke er mulige i brandklasse 2 [...] Det opleves særligt i de tilfælde hvor de kommunale beredskaber løbende går brandsyn. (Kommunal byggesagsbehandler)

En anden fordel, som flere fremhæver ved de højere klasser er, at de er mere fleksible i den forstand, at det er muligt at anvende et større udvalg af konstruktionsløsninger, materialer mv. På brandområdet oplever flere det som en klar fordel, at BK3-4 ikke er begrænset af de præ-accepterede løsninger.

Det er tydeligt at man i de højere brandklasser har større fleksibilitet og mere kompetente personer i projektgruppen. (Producent/leverandør)

3.4.2 Oplevelse af flaskehalse, højere omkostninger og flere krav i de højere klasser

Omvendt nævner flere, at det har påvirket deres vurdering af, hvordan ordningen fungerer i de højere klasser i negativ retning, at de oplever mangel på certificerede i de højere klasser – med deraf følgende ventetider – samt at de højere klasser medfører øgede omkostninger, hvilket særligt er en udfordring på mindre byggeprojekter med mindre budgetter.

Besvarelse på BK3 og KK3 som "Meget dårlig" beror på den store mangel på certificerede. (Certificeret statiker, KK2)

Klasse 2 er bedst, fordi der er flest om budet, så det er bedre i forhold til tid og økonomi for bygherre. (Rådgiver, arkitektur)

Enkelte giver udtryk for, at de oplever øgede krav og mindre tillid fra de certificerede i de højere klasser, hvilket påvirker deres vurdering af de høje klasser i negativ retning.

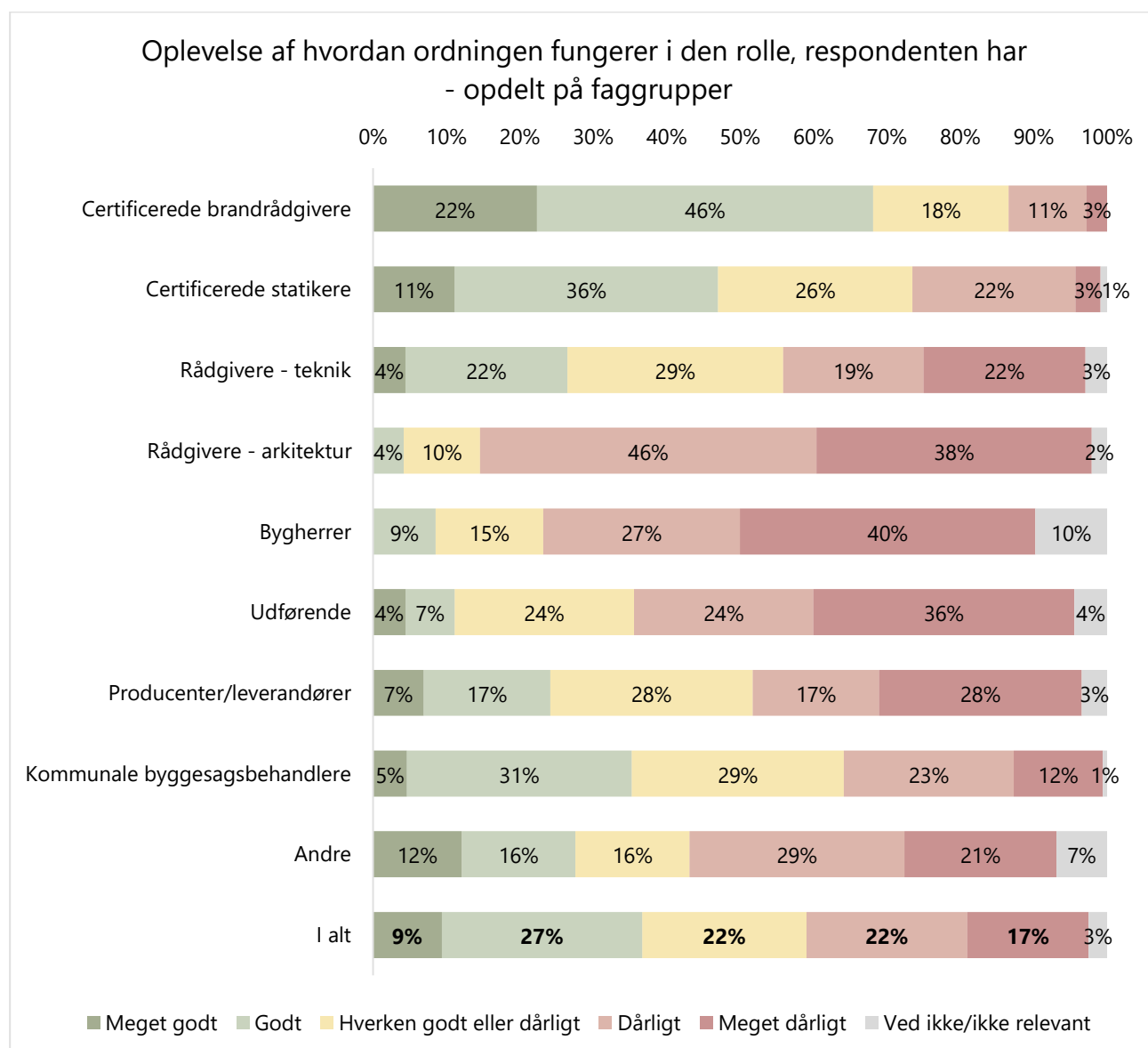
Jeg mener især der er problemer når vi er oppe i en KK4 [...] jeg føler folk glemmer at der er det samme stykke arbejde der skal udføres. Der er blot skærpede krav hertil. Det er ligesom at mistilliden først rigtigt kommer fra certificeret rådgiver, når vi er oppe i KK4. (Udførende)

4. Kompetencer og roller

I dette kapitel beskrives, hvordan respondenterne oplever, at certificeringsordningen fungerer for dem i den rolle, de selv har i byggeriet, samt hvordan de oplever, at de forskellige faggrupper i byggeriet er klædt på til at varetage deres opgaver i forhold til dokumentation og kontrol af brandtekniske og statiske forhold.

4.1 Hvordan ordningen fungerer for de forskellige faggrupper i byggeriet

Respondenterne er blevet bedt om at vurdere, hvor godt de mener, certificeringsordningen samlet set fungerer for dem i den rolle, de selv har. Figur 4.1 viser samlet set meget blandede vurderinger, idet 36 % svarer, at ordningen fungerer godt eller meget godt for dem, 22 % svarer hverken godt eller dårligt, og 39 % svarer, at ordningen fungerer dårligt eller meget dårligt for dem.

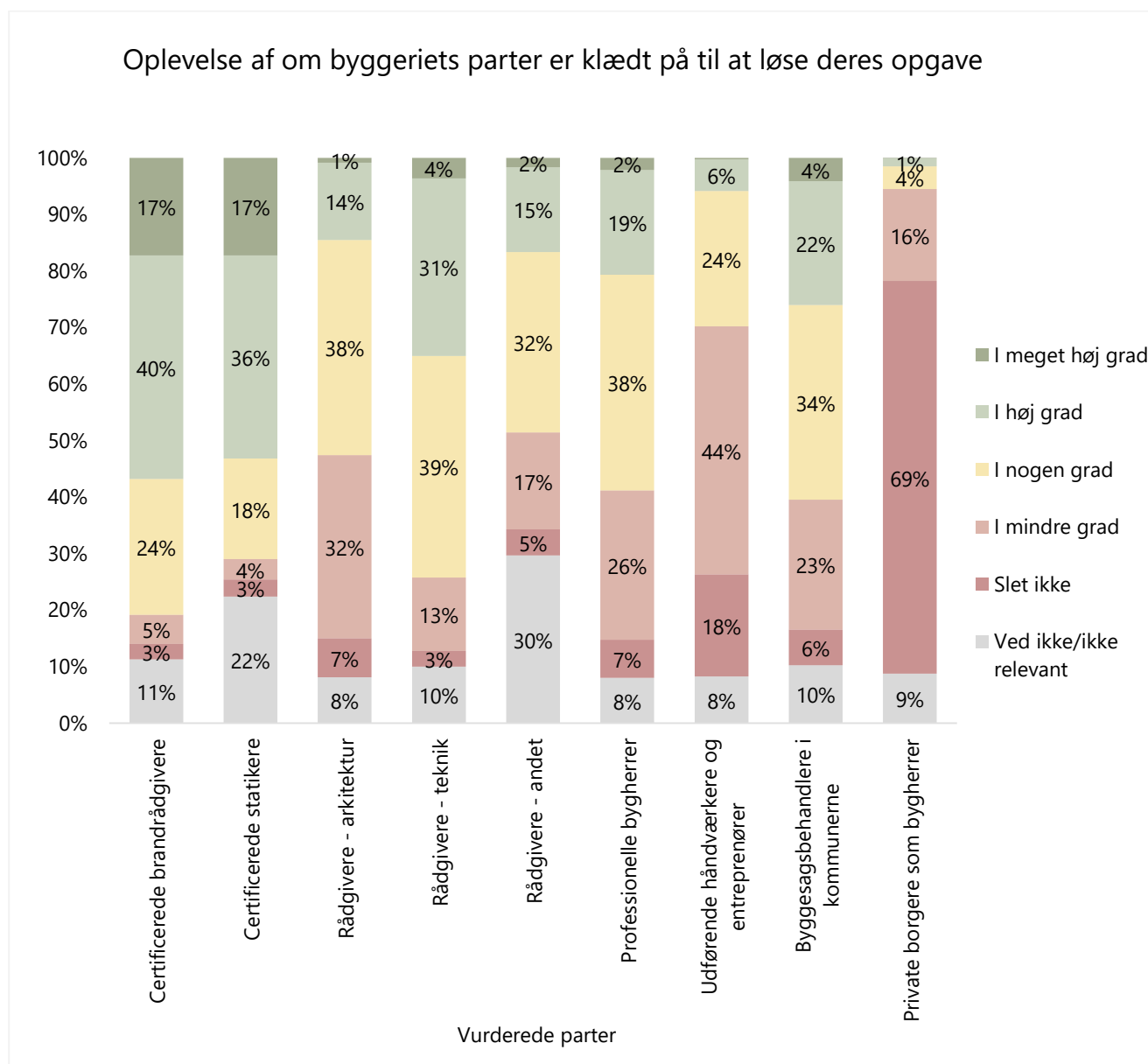
Figur 4.1: Hvordan oplever du, at certificeringsordningen samlet set fungerer for dig i den rolle, du har? Opdelt på faggrupper. n=799.

Samtidig viser figuren ganske store forskelle mellem de forskellige faggruppers vurderinger, og disse er vigtige at tage højde for, idet der er stor forskel på antallet af respondenter i de forskellige grupper og dermed deres påvirkning af den samlede vurdering på tværs af faggrupper. De certificerede rådgivere, særligt brandrådgivere, vurderer i størst omfang, at ordningen er velfungerende for dem i deres rolle. 68 % af de certificerede brandrådgivere vurderer, at ordningen fungerer meget godt eller godt for dem. Det samme gælder 47 % af de certificerede statikere. Omvendt vurderer rådgivere (arkitektur) i meget lille omfang, at ordningen fungerer godt eller meget godt for dem i deres rolle, nemlig kun 4 %. Ligeledes vurderer blot 9 % af bygherrerne og 11 % af de udførende, at ordningen fungerer godt eller meget godt for dem i deres rolle.

4.2 Hvordan byggeriets parter er klædt på til dokumentation og kontrol af brandtekniske og statiske forhold

Figur 4.2 ser nærmere på, hvordan respondenterne vurderer, at byggeriets forskellige parter er klædt på til at løse deres opgaver i forbindelse med dokumentation og kontrol af brandforhold og bærende konstruktioner. Bemærk her, at de vurderede parter i byggeriet ikke er helt identiske med undersøgelsens ni faggrupper. De udførendes egen opfattelse af, at ordningen ikke fungerer særlig godt for dem i deres rolle (jf. forrige figur (Figur 4.1)) spejles i respondenternes samlede vurdering af, at netop de udførende ikke er klædt på til at løse deres opgaver i forbindelse med ordningen. 44 % vurderer, at de udførende i mindre grad er klædt på til opgaven, og 18 %, at de slet ikke er det. Herudover er der en tydelig vurdering blandt respondenterne af, at private borgere ikke er klædt på til at løse deres opgaver som bygherre i forbindelse med certificeringsordningen. Hele 69 % vurderer, at de private borgere slet ikke er klædt på til opgaven, og yderligere 16 % at de i mindre grad er det.

Omvendt er der en overvejende positiv vurdering af, hvorvidt de certificerede er klædt på til at løse deres opgaver. 17 % vurderer, at de certificerede brandrådgivere og statikere i meget høj grad er klædt på til opgaven. 40 % vurderer, at brandrådgiverne i høj grad er klædt på, mens 36 % vurderer, at statikerne i høj grad er klædt på (for statikere skal det bemærkes, at der er flere, der har svaret *Ved ikke/ikke relevant*).

Figur 4.2: I hvilken grad oplever du, at følgende af byggeriets parter er klædt på til at løse deres opgaver ifm. dokumentation og kontrol af brandforhold og bærende konstruktioner? n=799.

4.3 Ordningen opleves som kompleks, og flere faggrupper opleves ikke at være klædt godt på

Respondenternes kvalitative kommentarer i spørgeskemaet viser, at mange oplever, at certificeringsordningen såvel som den øvrige regulering af byggeriet er kompleks. Flere påpeger, at det kræver særlige faglige erfaringer og kompetencer at løfte de opgaver, der knytter sig til certificeringsordningen, og at dette skaber udfordringer for flere af byggeriets parter.

Certificeringsordningen er stadig alt for bureaukratisk og indeholder alt for mange krav om dokumentation. Det er fint med noget struktur og dokumentation, men alt med måde. Når jeg får nye kollegaer som certificeres, så spørger de tit "Hvor skal jeg starte?", det vidner jo om at selv højtuddannede ingeniører, som er vant til at begå sig i normer, simpelthen bliver for overvældet over al den information som de skal kunne rumme, huske og bruge. Det er ganske enkelt blevet alt for kompliceret! (Certificeret statiker, KK2)

Der er ingen, der er klædt tilstrækkeligt på, der er ingen, der kan gennemskue, hvilke krav til dokumentation og kontrol af brandforhold og bærende konstruktioner, der stilles i BR18. (Certificeret brandrådgiver, tredje-partskontrol)

4.3.1 Oplevelse af et erfaringsefterslæb – særligt hos de udførende

Mange respondenter oplever, at der er et markant erfaringsefterslæb ift. certificeringsordningen, hvilket giver udfordringer – særligt ift. de udførendes rolle. Her peger flere på, at de udførende – og især de mindre håndværkere og entreprenører – mangler kompetencer, når det gælder dokumentation og kontrol med udførelsen, og flere efterlyser i den forbindelse kompetenceopbygning.

Der er generelt et erfaringsefterslæb, indtil folk har gennemført byggesager efter de nye regler. (Udførende)

Langt de fleste, herunder almindelige håndværkere, kan ikke forstå eller har kendskab til, hvad de skal informere ind, eller hvor de finder de oplysninger de skal bruge. Det må være en klar forventning efter et par år, at der er skabt nok oplysning på området, så selv en almindelig håndværker kan indlevere og udfylde kontrolplaner. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Da certificeringsordningen blev indført, var der ikke nogen der var ordentligt klædt på til det og da tingene går stærkt i byggebranchen, er der ikke mange der når at følge med udviklingen. Dvs. at i min mening er der ikke nogen der er ordentligt klædt på til det. Og da udførende og CS ikke læser DS1140 og lign. ens, så vil der altid være uenigheder. (Udførende)

Især for mindre entreprenører er det svært at oparbejde et kendskab til dokumentationskravene for deres arbejde. (Certificeret statiker, KK2)

Flere af de certificerede statikere bemærker, at de øgede dokumentationskrav, som stilles til de udførende, ikke stammer fra certificeringsordningen men fra bygningsreglementet og de gældende normer og standarder. Konkret peger flere på, at der er behov for, at de udførende bliver klædt bedre på i forhold til DS 1140.¹¹

De udførende er blevet pålagt et dokumentationsomfang, som de ikke tidligere har været vant til, da DS1140 blev indført. Dette skyldes jo ikke certificeringsordningen, men da tidspunktet var sammenfaldende kædes de to ting ofte sammen. Nu da den almene kontrol er fjernet fra den certificerede statikers virke, burde dette jo lette udfordringer. Desuden har flere og flere entreprenørvirksomheder dedikerede medarbejdere, der beskæftiger sig med emnet. (Certificeret statiker, KK3-4)

De mellemstore firmaer er blevet gode til at følge DS1140, men mindre firmaer med lokale entreprenører kæmper stadig med at forstå, hvad det går ud på. (Certificeret statiker, KK2)

Det er normer og tolkning af disse, der giver udfordringer samt omfang af kontrol. Der skal gøres en indsats for at oplære specielt mindre håndværksfirmaer i DS1140. (Certificeret statiker, KK3-4)

Der peges også på, at der kan være uenighed mellem den certificerede og de udførende om, hvis tolkning og forståelse af regelgrundlaget er korrekt, og at det skaber frustration hos de udførende, at de certificeredes tolkning vejer tungest.

CS og udførende læser DS1140 på hver sin måde, da den er vejledende og ikke har nogle klare regler for, hvordan tingene skal gøres. CS læser den meget konkret, og udførende læser den mere som en vejledning. Men retter vi os ikke efter CS, så kan denne nægte at godkende vores arbejde. Og det er ikke rimeligt, da det

¹¹ DS 1140:2019 fastsætter regler for planlægning, udførelse og dokumentation af almen kontrol af udførelse. Læs mere i [Vejledning til DS 1140:2019](#).

lige så godt kan være os, der har ret i den måde, vi fortolker det på. Nogle af os sidder ikke og laver andet end DS1140 arbejde og har derfor en del erfaring med det. (Udførende)

Det ses dog også af besvarelsene, at mange af de ikke-certificerede respondenter umiddelbart har en oplevelse af, at de øgede dokumentationskrav skyldes certificeringsordningen (fremfor fx bygningsreglementet eller normer).

Der er dog også mange respondenter – særligt blandt de certificerede – der oplever, at certificeringsordningen efter en udfordrende indkøringsfase nu gradvist fungerer bedre og bedre som følge af, at byggeriets parter har opbygget den erfaring og de kompetencer, ordningen kræver.

Det bliver bedre, og der bliver mindre bureaukrati med de nye regler om almen/særlig kontrol og kontrolregistreringsrapporter, hvor en del af byrden er fjernet fra de certificerede brandrådgivere. (Rådgiver, teknik)

Min erfaring er, at vi så småt er kommet godt ud på den anden side af børnesygdommene med modtagelsen af kontroldokumentation for projektering og udførsel ved at branchen som helhed nu kender processen [...] (Certificeret brandrådgiver, BK2)

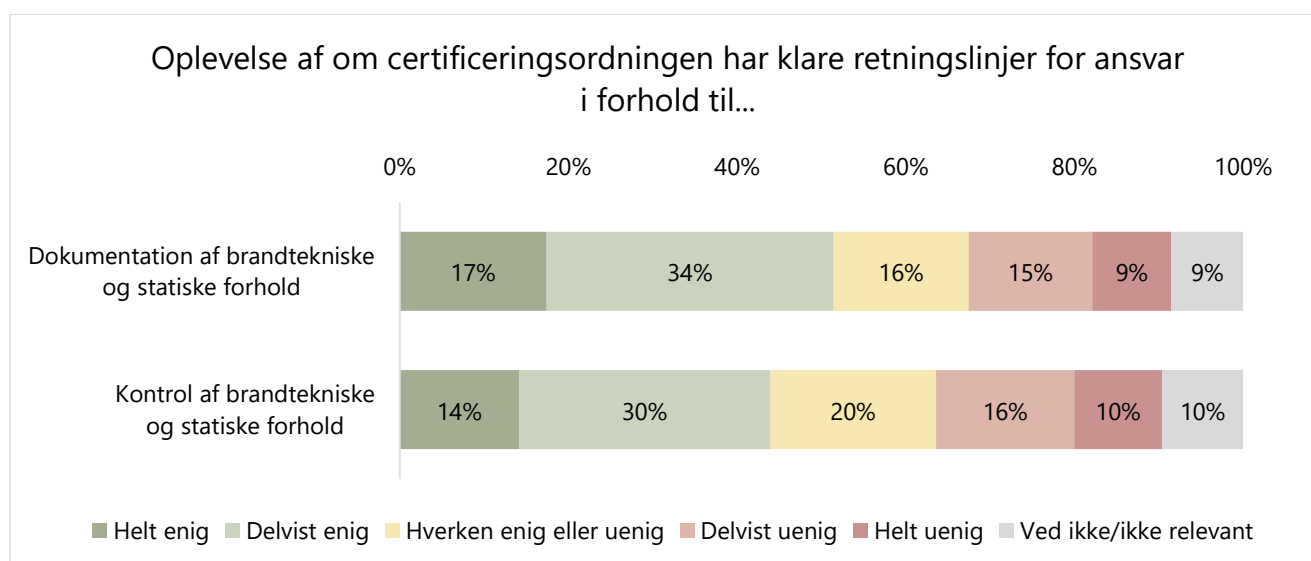
De første 4 år af mit virke var særligt udførelsesdokumentation og sluterklæring en tung byrde. Alle entreprenører skulle "skoles" i, hvad deres opgave/ansvar er jf. BR18. Men efterhånden går det bedre og bedre, og jeg ser flere og flere solstrålehistorier nu her 7 år efter BR18 trådte i kraft, hvor udførende overordnet har fået styr på deres dokumentationsomfang/-metode mv. [...] (Certificeret statiker, KK3-4)

Der er efterhånden sket rigtig mange fine justeringer inden for brandområdet. Så hen ad vejen, er processen efterhånden blevet relativt problemfri, også ved indhentning af kontrolmateriale. (Certificeret brandrådgiver, tredjepartskontrol)

Det er langt bedre at have certificerede personer til at godkende brandsikkerhed. Der mangler viden og konsensus især hos myndigheder og arkitekter. Det bliver hele tiden bedre blandt udførende. (Producent/leverandør)

5. Retningslinjer for ansvar i forhold til dokumentation og kontrol

I dette kapitel beskrives, i hvilken grad respondenterne oplever, at der er klare retningslinjer for deres ansvar i forhold til dokumentation og kontrol af brandtekniske og statiske forhold i certificeringsordningen. Respondenterne er blevet spurgt, om de mener, at der er klare retningslinjer i certificeringsordningen for det ansvar, der påhviler dem i forhold til henholdsvis dokumentation og kontrol af brandtekniske og statiske forhold. Figur 5.1 viser, at for omkring halvdelen (51 %) af respondenterne opleves retningslinjerne for ansvar ift. dokumentation som overvejende klare, mens det samme gælder for 44 % i vurderingen af retningslinjer ift. kontrol. Omvendt er omkring en fjerdedel (24 og 26 %) af respondenterne helt eller delvist uenige i, at der er klare retningslinjer for deres ansvar i forhold til hhv. dokumentation og kontrol.

Figur 5.1: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? I certificeringsordningen er der klare retningslinjer for dit ansvar i forhold til 1) dokumentation og 2) kontrol af brandtekniske og statiske forhold. n=799.

Det skal nævnes, at på begge spørgsmål er der forskel på besvarelsenerne fra de ni faggrupper. Rådgivere (arkitektur), bygherrer og udførende samt til dels også producenter/leverandører er i mindre omfang enige i, at der er klare retningslinjer for deres ansvar, mens de certificerede brandrådgivere og statikere samt kommunale byggesagsbehandlere i højere grad er enige i, at der er klare retningslinjer for deres ansvar.¹² I aflæsning af Figur 5.1 er det dog vigtigt at være opmærksom på, at de certificerede brandrådgivere og statikere og de kommunale byggesagsbehandlere tilsammen udgør en stor andel (59 %) af den samlede respondentgruppe, hvorfor deres svar påvirker det samlede billede i højere grad end svarene fra rådgivere (arkitektur), bygherrer, udførende og producenter/leverandører, hvis svar kun udgør en mindre andel (26 %).

5.1 Respondenterne fremhæver forskellige udfordringer ift. retningslinjerne

I de kvalitative besvarelser nævner respondenterne en række af de udfordringer, de oplever ift. retningslinjer og ansvar for dokumentation og kontrol med de brandtekniske og statiske forhold.

Flere nævner det som en central udfordring, at de oplever tvivl og uklarhed i forhold til, hvordan retningslinjerne skal omsættes til praksis. Flere oplever, at reglerne ikke er klart og entydigt formuleret, og at der på flere områder er et stort behov og rum for fortolkning. Det medfører, at de ofte oplever, at de certificerede fortolker

¹² Se Bilag 4.4 for diagrammer opdelt på faggrupper.

retningslinjerne forskelligt og derfor stiller forskellige krav, og at der derfor opstår tvivl hos aktørerne om, hvorvidt den anvendte tolkning er korrekt. Mange af disse udfordringer knytter sig til de kontrolskemaer og kontrolplaner, der anvendes.

Det er meget uklart, hvordan skemaerne skal se ud og indeholde. Det er den enkelte certificerede rådgiver, der beslutter dette, på bagkant vel at mærke. (Udførende)

[Jeg] oplever stadig stor forskel på, hvad man mener, der skal udføres kontrol på. Især inden for murværk. (Udførende)

Der er meget "elastik" i reglerne, og der kan lægges meget tolkning ind i dem. (Certificeret statiker, KK3-4)

Der er meget, der er formuleret uklart, og reglerne er blevet ændret mange gange allerede. Kontrolskemaer/kontrolplaner er heller ikke logiske. Der er for meget standard i stedet for at der ses konkret på det pågældende projekt og de særlige risici, der er på det, fremfor nogle generelle problematikker, der blot kontrolleres for kontrollens skyld. (Rådgiver, arkitektur)

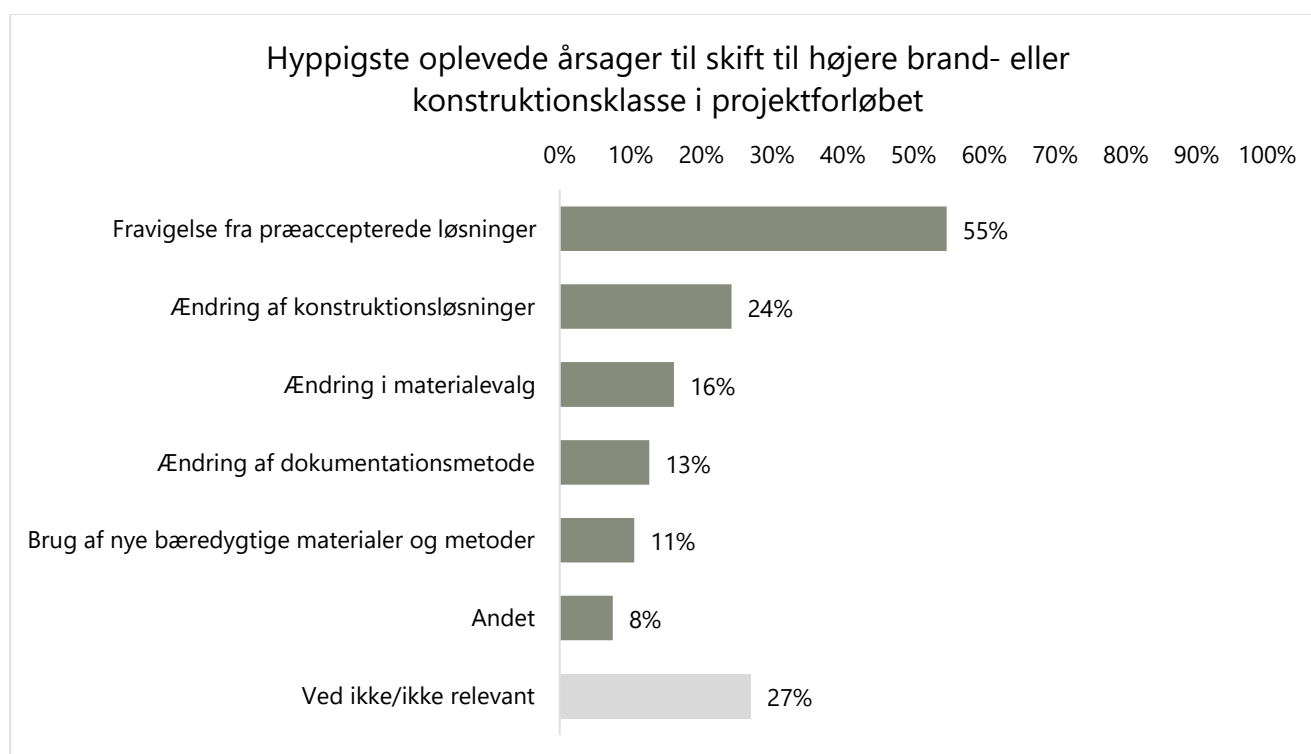
Flere af vejledningerne til eksempelvis den certificeredes virke og vejledninger til kontrol af brandforhold fremstår desværre så tvetydige, at det [...] ikke er muligt at læse og forstå, hvordan man skal forholde sig, og hvad kravet egentlig er. (Certificeret statiker, tredjepartskontrol)

Flere giver tilsvarende udtryk for, at de oplever, at det er udfordrende at holde sig opdateret i forhold til de ændringer, der løbende implementeres.

De løbende ændringer og forskellige tolkninger, især hos de certificerede i de højere brandklasser (BK3/4 og 3. part), gør at der er forvirring om, hvad der skal leveres på de enkelte projekter. Det er svært at forklare bygherre, at vi ikke ved om certificeret 3. part skal se udførelseskontroller eller ej. Måske hjælper den nye vejledning, men det er endnu en ændring. (Rådgiver, teknik)

6. Skift i brand- og konstruktionsklasse

I dette kapitel beskrives, hvilke forhold, respondenterne oplever, typisk forårsager skift i brand- og konstruktionsklasse undervejs i et byggeprojekt. Respondenterne er blevet bedt om at angive, hvilke af fem oplyste forhold de oplever som hyppige årsager til, at byggeprojekter skifter til en højere brand- eller konstruktionsklasse undervejs i et projektforsløb. Den årsag, der vælges af den klart største andel af respondenter er *Fravigelse fra præ-accepterede løsninger*. Over halvdelen af undersøgelsens respondenter har sat kryds ved dette som en hyppig årsag til skift af klasse undervejs i et projektforsløb. Herudover har omkring en fjerdedel angivet *Ændring af konstruktionsløsninger* som en hyppig årsag til klasseskifte, mens de øvrige oplyste forhold er blevet valgt af 11-16 % af respondenterne.

Figur 6.1: Byggerier skifter nogle gange til en højere brand- eller konstruktionsklasse undervejs i projektforsløbet. Hvad oplever du er hyppige årsager til, at byggerier skifter til en højere klasse undervejs? n=799.

8 % af respondenterne har angivet *Andet*. Her fremhæver 16 respondenter ændringer i bygningens anvendelse, indretning eller disponering som følge af bygherres ønsker som årsag, mens 12 respondenter fremhæver fejl eller misforståelser i forhold til den oprindelige indplacering som årsag¹³.

I de kvalitative kommentarer nævner flere respondenter, at de ikke nødvendigvis oplever skift i brand- eller konstruktionsklasse som et problem, fordi en højere klasse ofte gør det muligt at lave projektspecifikke og dermed bedre løsninger i det givne projekt. Faktisk peger flere på, at de i højere grad oplever det som et problem, når byggerier søges gennemført med såkaldte "dumme" løsninger, fx præ-accepterede løsninger, der ikke er optimale for projektet af hensyn til at fastholde byggeprojektet i en lavere klasse i et forsøg på at undgå ventetid eller ekstra omkostninger til certificerede.

¹³ Se Bilag 4.5 for opdeling på faggrupper.

Præ-accepterede løsninger er meget rigide og skaber nogen gange "dumme løsninger" for at undgå at skifte brandklasse (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Vedr. brand: Der er for mange krav til præ-accepterede løsninger, som gør, at vi i projekteringen forsøger at tilpasse byggeriet til noget som ikke giver bedre kvalitet/sikkerhed, men alene ændres for at undgå lang ventetid på BK3-certificeret brandrådgiver. (Rådgiver, teknik)

Jeg ser det ikke som noget dårligt, at der skiftes/indplaceres i højere brandklasse. Det giver et øget mulighedsrum, som for det enkelte byggeprojekt også vil være økonomisk attraktivt, hvis den pågældende brandrådgiver er kompetent. (Certificeret brandrådgiver, tredjepartskontrol)

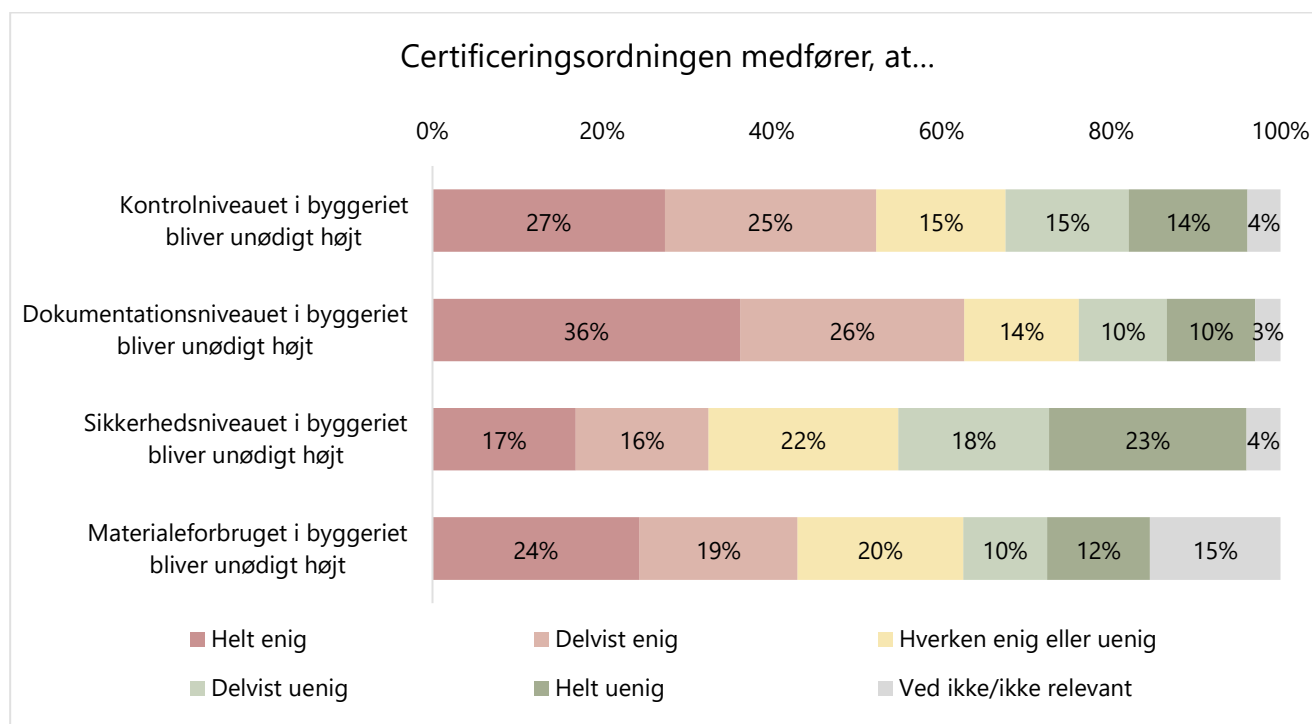
7. Oplevede effekter af certificeringsordningen

I dette kapitel beskrives de effekter, respondenterne oplever, at certificeringsordningen har på byggeriet.

Respondenterne er i spørgeskemaundersøgelsen blevet bedt om at tage stilling til, hvor enige eller uenige de er i en række udsagn om certificeringsordningens påvirkning af byggeriet. Udsagnene omhandler dels en række mulige negative effekter af ordningen (unødigt højt kontrol-, dokumentations- og sikkerhedsniveau samt materialeforbrug) og dels en række mulige positive effekter (ensartet overholdelse og praksis hos certificerede og kommunerne, effektiv byggesagsbehandling, effektiv byggeproces samt øget bæredygtighed i byggeriet).

7.1 Mulige negative effekter af certificeringsordningen

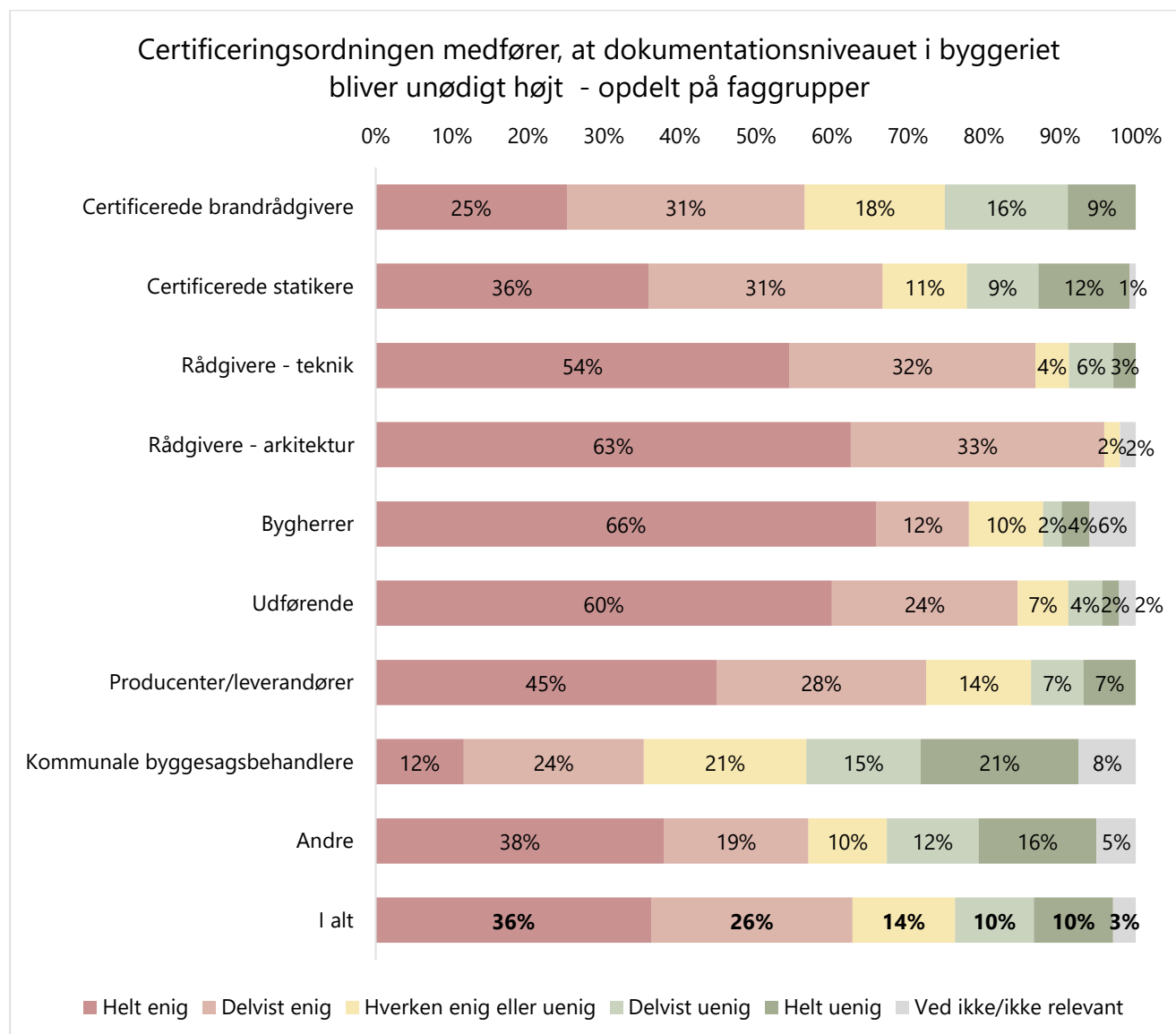
Figur 7.1 viser, at en ganske stor del af respondenterne oplever, at certificeringsordningen medfører, at kontrolniveauet og især dokumentationsniveauet i byggeriet bliver unødigt højt. 27 % er helt enige i, at kontrolniveauet bliver unødigt højt, og 36 % i at dokumentationsniveauet bliver for højt. Omkring en fjerdedel (hhv. 25 og 26 %) er delvist enige i begge udsagn. Holdningerne blandt respondenterne er mere blandede i spørgsmålet om, hvorvidt sikkerhedsniveauet i byggeriet bliver unødigt højt. Her er 17 % helt enige og 16 % delvist enige, mens 23 % er helt uenige. Endelig er 43 % helt eller delvist enige i, at certificeringsordningen medfører, at materialeforbruget i byggeriet bliver unødigt højt, mens 15 % her svarer *Ved ikke*.

Figur 7.1: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Certificeringsordningen medfører, at ... n=799.

Også her er der forskelle på, hvordan de ni faggrupper oplever ordningen. Spørgsmålet om, hvorvidt ordningen medfører et unødigt højt dokumentationsniveau, har som nævnt affødt de mest negative vurderinger samlet set, og Figur 7.2 viser en opdeling af disse besvarelser på de ni faggrupper. De kommunale byggesagsbehandlere og de to grupper af certificerede rådgivere har de mindst negative vurderinger (12-36 % er helt enige i udsagnet), mens de øvrige faggruppers vurderinger er mere kritiske (mellem 44 og 64 % er helt enige). Dette mønster i faggruppernes besvarelser går igen i de øvrige tre spørgsmål afbildet i Figur 7.1, dog med den

nuancering, at en stor del producenter/leverandører (53 %) har svaret, at de er helt enige i, at certificeringsordningen medfører, at materialeforbruget i byggeriet bliver unødigt højt.¹⁴

Figur 7.2: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Certificeringsordningen medfører, at dokumentationsniveauet i byggeriet bliver unødigt højt. Opdelt på faggrupper. n=799.

¹⁴ Se Bilag 4.6 for diagrammer over de øvrige tre spørgsmål opdelt på faggrupper.

7.1.1 Oplevelse af dokumentations-, kontrol- og sikkerhedsniveau

De kvalitative besvarelser understreger, at mange respondenter oplever dokumentationsniveauet som voldsomt, og at dette særligt opleves at være en udfordring i mindre byggeprojekter.

Jeg mener ikke kontrolniveauet og dokumentationsniveauet er unødigt højt for større byggerier, men for mindre byggerier er det alt for højt. (Rådgiver, teknik)

I en mindre ombygning, f.eks. 70 m², der ændres fra butik til lejlighed. Der slår reglerne projektet ihjel. De mindre projekter kan ikke løfte økonomien i alt det, der skal leveres til brand. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Mange fremhæver, at de oplever, at niveauet for dokumentation og kontrol fortolkes og udmøntes forskelligt af de certificerede. Denne udfordring forstærkes af, at mange oplever en tendens til, at de certificerede arbejder efter et forsigtighedsprincip, som forbindes med frygt for at miste deres personlige certificering.

Alle [certificerede] har forskellige meninger om dokumentationen, hvilket gør det svært at gennemskue. (Udførende)

De certificerede er meget teoretiske personer der ingen reel håndværksmæssig erfaring har. De er bange for ikke at kunne dokumentere alt efter en standard og tør ikke vurdere noget som helst og har heller ikke evnen til det. Alt skal være beskrevet så ingen kan komme efter dem mht. fejl. (Udførende)

Der er dog også mange respondenter – særligt blandt de certificerede – der påpeger, at de ikke oplever, at certificeringsordningen har øget niveauet for den dokumentation og kontrol, der kræves, men at den blot har bidraget til, at krav og regler nu i højere grad håndhæves og efterleves.

Kravene til kontrol- og dokumentationsniveau for CC3 og CC3+ projekter har ikke ændret sig væsentligt før og efter certificeringsordningen, men nu bliver reglerne i langt højere grad overholdt end tidligere. (Certificeret statiker, KK3-4)

Jeg mener, at ordningen har medvirket til at krav og intention i bygningsreglementet oftere bliver overholdt. Budgetter og tidsplaner presser altid byggeprocessen. De nuværende kontrolniveauer og dokumentationskrav hjælper til at sikkerhedsniveauet ikke kompromitteres i byggeriet trods pressede tidsplaner. (Certificeret brandrådgiver, tredjepartskontrol)

Det er min erfaring at netop certificeringsordningen er med til at højne sikkerhedsniveauet og kvaliteten af dansk byggeri. Certificeringsordningen gør at der er et mere ensartet niveau for alle, både projekterende og udførende. Muligheden for at kunne "slippe over hvor gærdet er lavest" ved at udføre overfladisk projektering eller dårlig kvalitet på byggepladsen er blevet klart mindre. (Certificeret statiker, tredjepartskontrol)

På tværs af faggrupperne giver mange respondenter udtryk for en oplevelse af, at certificeringsordningen har for meget fokus på kontrol af irrelevante forhold, der i deres øjne risikerer at tage fokus fra de vigtige forhold, der har reel betydning for sikkerheden. Flere certificerede giver udtryk for, at de oplever, at deres kompetencer og faglighed kunne udnyttes bedre, end det er tilfældet i dag. Respondenter fra flere af faggrupperne giver udtryk for, at de oplever for meget "papirkontrol" og for lidt fysisk kontrol af byggeriet – og flere efterlyser i den forbindelse en øget grad af fysisk tilsyn med byggeriet, både undervejs i byggeprocessen og ved byggeriets afslutning.

Kontrollen handler alt for meget om formalia og papir, og så nedtones den "rigtige" kontrol. (Udførende)

Jeg synes væsentlige kontroller drukner i kontroller for kontrollernes skyld. Jeg ville ønske, at den certificerede statikers rolle blev at sikre et mere overordnet kvalitetsniveau fremfor at dennes tid skal bruges på en masse administrativt arbejde, der i bund og grund ikke har betydning for byggeriets sikkerhed. (Certificeret statiker, KK2)

Kontrolniveauet er højt, men er en masse kræfter brugt på papirarbejde som kun delvist bliver omsat til reel brandsikkerhed. (Rådgiver, teknik)

Jeg har svært ved at se at mere dokumentation, leder til færre fejl på byggepladserne. Fejl på byggepladser findes jo også oftest ved tilsyn og ikke ved entreprenørens egenkontrol/uafhængige kontrol. (Certificeret brandrådgiver, BK3-4)

Da der ikke sker færdigsyn er det hele skrivebordskontrol, og det er sjældent godt nok. (Kommunal byggesagsbehandler)

Manglen på krav om et færdigsyn resulterer ofte i, at arbejdet ikke bliver udført i overensstemmelse med projektbeskrivelsen. Uden en endelig kontrol forbliver fejl og mangler uopdagede, hvilket kan føre til forsinkelser, ekstra omkostninger og kompromitteret kvalitet. Den certificerede brandrådgiver har aldrig set stedet fysisk, hvilket er en stor udfordring og har på ingen måde indblik i indsatsaktiske forhold. (Beredskab)

7.1.2 Certificeringsordningens oplevede betydning for materialeforbruget

De kvalitative besvarelser indikerer, at der blandt respondenterne findes to modsatrettede perspektiver på certificeringsordningens betydning for materialeforbruget i byggeriet.

En gruppe respondenter, heriblandt mange rådgivere, påpeger, at certificeringsordningen ingen indflydelse har på materialeforbruget i byggeriet, da dimensioneringen af byggeriet fastlægges i henhold til gældende normer og standarder og ikke i henhold til certificeringsordningen. Flere i denne gruppe påpeger dog, at certificeringsordningen meget vel kan have bidraget til, at gældende regler og normer i højere grad efterleves.

Dokumentation og kontrol har intet med materialeforbrug at gøre. Det styres af normer! [...] (Rådgiver, teknik)

Certificeringsordningen har ingen direkte indflydelse på sikkerhedsniveauet (dette er fastlagt i normerne), og slet ingen indflydelse på materialeforbruget. Ordningen er blot en kontrol af, at regler på området er overholdt. (Rådgiver, teknik)

Certificeringsordningen har medført et højere kontrolniveau, og deraf større omtanke i forhold til valg af materialer, så de lever op til kravene. Kravene er jo ikke ændret voldsomt i forbindelse med certificeringsordningen. Så hvis der er et øget materialeforbrug, er det et tegn på en øget bevidsthed om ansvaret. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

At materialeforbruget kan blive unødigt højt er ikke certificeringsordningens skyld, men fordi normer kan tolkes og mange derfor tolker efter højeste fællesnævner. (Certificeret statiker, KK3-4)

Den største udfordring ift. materialeforbrug ligger efter min erfaring i manglende udnyttelse af konstruktioner – altså at der ikke dimensioneres tættere på de norm- og beregningsmæssige grænseværdier. Tit hører jeg, at der ikke rigtig var tid til yderligere optimering, så man "bare" valgte den største som dimensionsgivende for alle. Dette aspekt hænger uløseligt sammen med honorar og projekterings tid til rådgivere, og der er branchen presset som aldrig før [...] (Certificeret statiker, KK3-4)

En anden gruppe respondenter oplever, at ordningen i praksis ofte medfører en mere striks efterlevelse af krav og normer, hvilket blandt andet skyldes, at de oplever, at de projekterende og certificerede "runder op", stiller unødigt høje krav eller afviser alternative løsninger for en sikkerheds skyld. Flere vurderer, at dette skyldes en kombination af risikoaversion blandt byggeriets parter, pres på tid og økonomi samt de certificeredes bekymringer for deres certifikat.

I kraft af den store overvågning og muligheder for at miste certifikater, så bliver der gået meget på den sikre side og lagt meget nervøsitetssarmering i tror jeg, hvis man kigger på det generelle billede i Danmark. (Certificeret statiker, KK2)

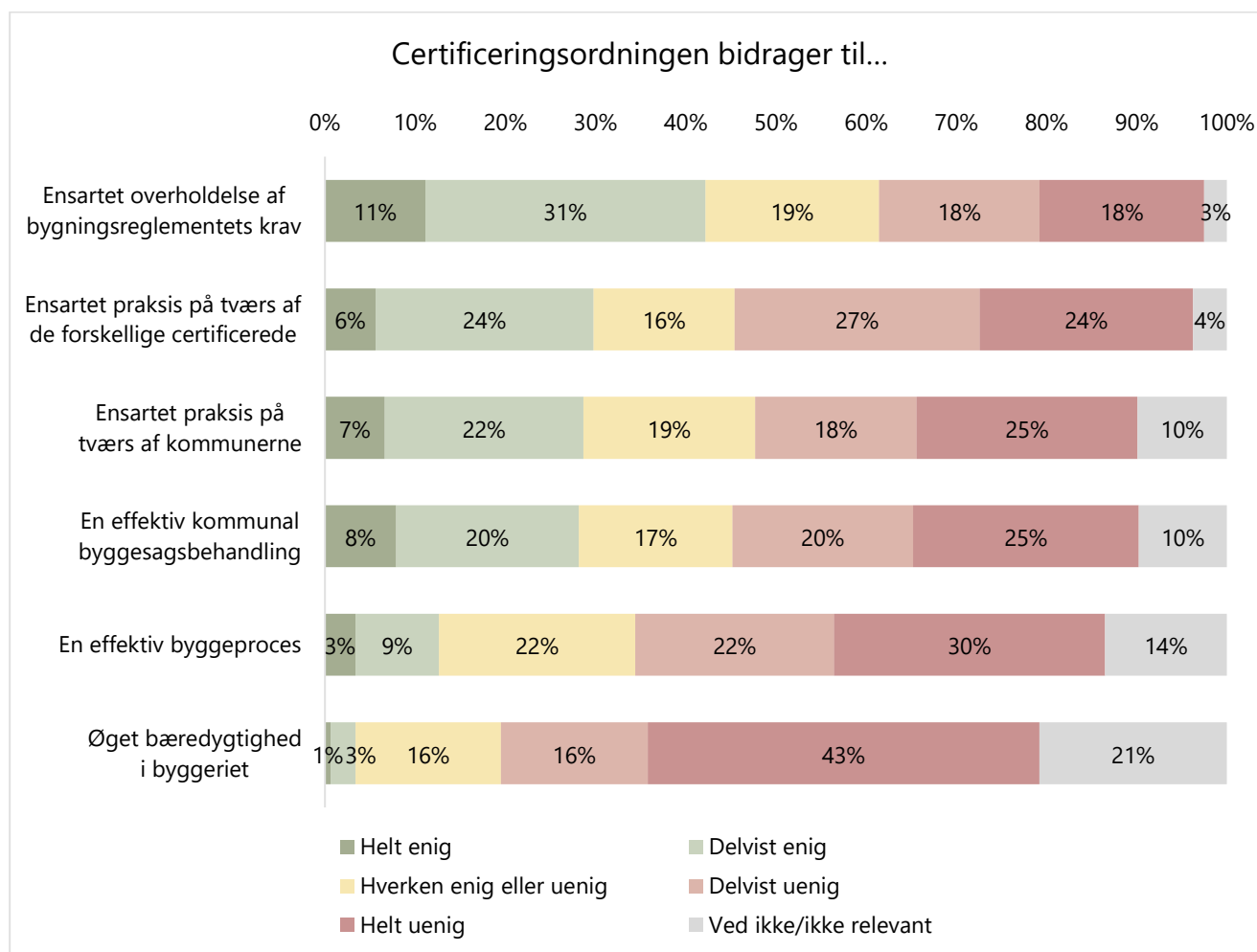
Den nuværende ordning med personlig certificering betyder, at det er den enkelte rådgiver, der hæfter for alle beslutninger. Det skaber en frygt for at begå fejl, som kan føre til tab af certifikat eller i værste fald en erstatningssag. Konsekvensen er, at mange rådgivere stiller unødigt høje krav for at beskytte sig selv, snarere end at fokusere på en proportional vurdering af brandsikkerheden. Dette kan føre til overkonservative løsninger, der gør projekterne dyrere og mere besværlige, uden at det nødvendigvis øger sikkerheden. Dette bidrager ikke i positiv retning til f.eks. bæredygtighed i byggeriet. (Certificeret brandrådgiver, BK3-4) Jeg synes at opleve at de certificerede brandrådgivere ofte er lidt påpasselig med at sige ja til dokumentation og bygningsdele som ikke står i de præ-accepterede løsninger. Hvis man gerne vil være kreativ i henhold til arkitektur og det ikke står i et opslagsværk, så er de bange for at deres certifikat er på spil og siger hellere nej end [forsøger] at finde en løsning. Certificeringen er personbåren og de beskytter certifikatet. (Rådgiver, arkitektur)

Materialeforbruget øges, når man for at forsimple tingene "runder op" eller når frygt for overvågerne af de certificerede føler sig nødsagede til at tolke reglerne stramt. Overvågningsprincippet er enormt ubehageligt at have hængende over sig, så man af frygt for at miste sit certifikat, ikke kan lave løsninger, som man selv kan stå inde for, men også skal vurdere, hvad andre og ukendte overvågere synes/tolker af reglerne. (Certificeret statiker, KK2)

7.2 Mulige positive effekter af certificeringsordningen

Respondenterne er også blevet bedt om at vurdere, hvorvidt de oplever, at certificeringsordningen bidrager til ensartethed og effektive processer ift. de certificeredes virke, kommunal sagsbehandling, overholdelse af lovgivning og understøttelse af bæredygtighed.

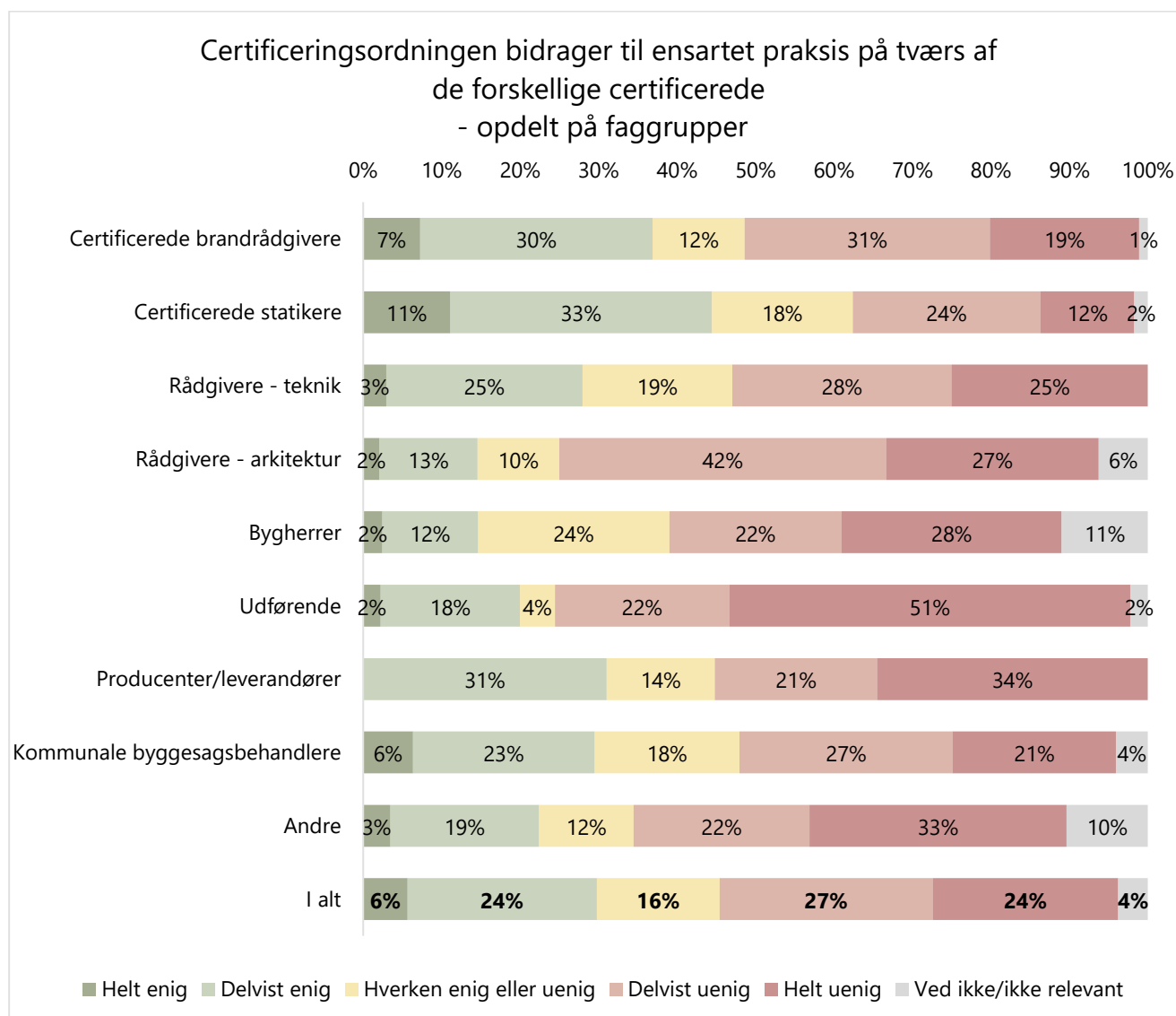
Figur 7.3 viser respondenternes vurderinger af seks mulige positive effekter af ordningen. Den effekt, respondenterne i størst omfang oplever, at ordningen bidrager til er *Ensartet overholdelse af bygningsreglementets krav*. 42 % er helt eller delvist enige i dette. Der er noget mere blandede oplevelser af, om ordningen bidrager til ensartet praksis på tværs af certificerede og på tværs af kommuner, samt om ordningen bidrager til effektiv kommunal sagsbehandling. Mellem 28 og 30 % af respondenterne er helt eller delvist enige i disse tre udsagn, mens mellem 42 og 51 % er helt eller delvist uenige. Vurderingerne af, hvorvidt ordningen bidrager til effektive byggeprocesser og øget bæredygtighed i byggeriet, er overvejende kritiske. Kun 12 % er helt eller delvist enige i, at ordningen bidrager til *En effektiv byggeproces*, og over halvdelen er helt eller delvist uenige. Den mest kritiske vurdering får udsagnet om, at ordningen bidrager til *Øget bæredygtighed i byggeriet*, idet kun 4 % er helt eller delvist enige, og hele 59 % er helt eller delvist uenige.

Figur 7.3: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Certificeringsordningen bidrager til ... n=799.

Ser man på hver af de ni faggruppers vurderinger af de seks mulige positive effekter af ordningen, er mønsteret overvejende det samme, dvs. at de enkelte faggrupper overordnet set er mest enige i, at ordningen bidrager til *Ensartet overholdelse af bygningsreglementets krav* og mindst enige i, at ordningen bidrager til *En effektiv byggeproces* og *Øget bæredygtighed i byggeriet*.

Imidlertid er der store forskelle på, hvor enige og uenige de forskellige faggrupper er i de seks udsagn. De certificerede statikere er overordnet set mest enige (med enkelte undtagelser), og herefter følger de certificerede brandrådgivere, rådgivere (teknik), producenter/leverandører samt kommunale byggesagsbehandlere. De tre faggrupper, som overordnet set er mest uenige i, at ordningen bidrager til de oplyste effekter, er rådgivere (arkitektur), bygherrer og udførende. Mønsteret i faggruppernes besvarelser er tydeligt i deres vurderinger af udsagnet *Ensartet praksis på tværs af de forskellige certificerede*, som det ses i Figur 7.4. I Bilag 4.7 findes diagrammer over vurderingen af de øvrige fem mulige positive effekter opdelt på faggrupper.

Figur 7.4: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Certificeringsordningen bidrager til ensartet praksis på tværs af de forskellige certificerede. Opdelt på faggrupper. n=799.

7.2.1 Oplevelse af om ordningen bidrager til ensartet praksis

Respondenternes kvalitative kommentarer peger på, at for de respondenter, der ikke oplever, at certificeringsordningen har medført ensartet overholdelse af krav eller ensartet praksis, skyldes det i vid udstrækning, at der opleves stor forskel på de certificeredes fortolkninger af gældende krav samt af deres praksisser som certificerede.

Jeg føler fortsat ikke, at der er faldet ro på certificeringsordningerne, og at det er EKSTREMT forskelligt hvordan de certificerede håndterer et projekt. (Udførende)

I steder for at der var 98 holdninger (antal kommuner), er der 473 holdninger (antal certificerede brandrådgivere). (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Jeg synes ikke, det egentlige formål med certificeringsordningen om en mere ensartet håndtering er lykkedes. Det er snarere blevet det modsatte, og arbejdet med at udarbejde hele ordningen, uddanne brugere og sikre, at ordningen fungerer, står ikke mål med udbyttet. (Offentlig bygherre)

Mange respondenter fremhæver netop de certificeredes rolle som fortolkere og udmøntere af gældende regler og lovgivning som en central årsag til, at praksis opleves at variere.

Jeg synes generelt, at der er for mange individuelle holdninger til overholdelse af Eurocodes, BR18, nationale annekser m.m. Specielt ved renovering samt ved nybyggeri af bygninger som ikke passer "100%" ind i en eller flere af de angivne bygningsanvendelser (Rådgiver, teknik)

Ved certificeringsordningen er det, nok uden det var hensigten, lagt op til den enkelte certificerede at fortolke lovgivningen. Dette gør, at forløbet for certificering på en sag, kan være forskelligt, alt efter hvilken certificeret statiker, der er på sagen. Min opfattelse er, at fortolkningen varierer, da certifikatet er personligt og frygten for fratagelse vejer tungere end den sunde fornuft. (Rådgiver, teknik)

Flere respondenter påpeger i den forbindelse, at de vurderer, at så længe regelgrundlaget kræver fortolkning, vil det ofte blive fortolket forskelligt, og dermed vil praksis variere.

Der kommer ingen ensartethed, så længe reglerne/kravene bliver tolket forskelligt, alt efter hvilken CS/udførende/bygherre, der læser dem. Da de er lavet til at kunne fortolkes på. (Udførende)

Reglernes uklarhed gør, at der ikke er ensartethed i overholdelse af krav, da tolkningsmulighederne er for store. (Rådgiver, teknik)

Tingene er ikke ensartede, fordi ordningen og de krav, som stilles, tolkes forskelligt af de forskellige parter. (CS, KK2)

Enkelte respondenter nævner, at en af de store forskelle, de oplever i de certificeredes praksis, handler om, hvorvidt de arbejder efter et forsigtighedsprincip, der ofte medfører en for streng efterlevelse af gældende krav, eller efter et mere pragmatisk princip, der omvendt kan medføre en mangelfuld efterlevelse af gældende krav.

Som byggesagsbehandler, der tidligere har siddet med brandteknisk sagsbehandling, så opleves de to lejre tydeligt. Den ene lejr bygger videre på "eksisterende lovlige forhold", hvor øjnene er lukkede for noget, som umuligt kan være godkendt tidligere. Der opleves også en modsat lejr, hvor alt skal vendes på hovedet, fordi den certificerede går efter forsigtighedsprincippet. (Kommunal byggesagsbehandler)

Klart flest respondenter giver dog udtryk for, at de primært oplever, at de certificerede arbejder efter et forsigtighedsprincip, når de fortolker og udmønter reglerne.

Enkelte respondenter fremhæver, at de fortsat oplever stor forskel på kommunernes praksisser, herunder særligt i forhold til, hvordan kommunerne praktiserer deres opgave i forhold til certificeringsordningen. Her fremhæver nogle respondenter, at de fortsat oplever en tendens til, at nogle kommuner stadig forholder sig til aspekter af den tekniske sagsbehandling, som de ikke længere burde beskæftige sig med. Flere efterlyser i den forbindelse en klarere vejledning i håndtering af grænsefladen mellem certificeringsordningen og de kommunale byggesagsmyndigheder.

Afhænger af den enkelte kommune, nogle steder er sagsbehandlingstiden blevet meget hurtigere og andre steder er der stadig "sagsbehandling" (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Praksis i kommunerne er ikke ens - det er meget forskelligt, hvor meget kommunerne blander sig og stiller eventuelle ekstra krav/tolker meget rigtigt. (Rådgiver, teknik)

Det er min oplevelse, at nogle byggesagsbehandlere og beredskaber gerne vil stille krav til dokumentation eller til tekniske løsninger, der ikke er lovhjemmel til. Så det kunne være en hjælp at få præciseret grænsefladerne. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Det er uklart, hvor meget en byggesagsbehandler skal "se" og kontrollere i et projekt - især i vurderingen af om et projekt er omfattet af det certificerede virke, men også om man skal reagere, hvis et projekt åbenlyst er placeret i en forkert BK/KK. Bestemmelserne omkring kontrol af det certificerede virke er uklare - hvornår (og hvem) skal f.eks. indberette en certificeret, når der opleves fejl i materialet? Og konsekvenserne ved fejl er ikke eksisterende. (Kommunal byggesagsbehandler)

7.2.2 Oplevelse af om ordningen bidrager til mere effektive processer

Generelt giver respondenterne udtryk for, at de oplever, at certificeringsordningen ikke har bidraget til effektive processer i byggeriet.

Som nævnt tidligere oplever mange respondenter, at flaskehalse og mangel på certificerede udgør en central udfordring, ligesom mange oplever, at ventetid på sluterklæringer skaber forsinkelser ved afslutningen af byggerier (jf. 3.3.1 på side 2626).

Super svært at få booket de certificerede. Jeg arbejder endda i et hus med kompetencerne. Der er virkelig skabt en flaskehals og en overdreven forsigtighed, som koster tid, penge og CO₂. (Rådgiver, arkitektur)

Enkelte respondenter nævner, at de oplever, at ordningen har bidraget til en kortere sagsbehandlingstid hos kommunen, men flere byggesagsbehandlere giver udtryk for, at mens ordningen til en vis grad har effektiviseret den tekniske sagsbehandling i kommunerne, har den medført et øget behov for vejledning og sagsbehandling på andre områder, hvilket betyder, at de ikke oplever, at kommunens samlede sagsbehandling er blevet effektiviseret.

Jeg har meget svært ved at se nogle fordele ved certificeringsordningen, udover en forkortet behandlingstid hos kommunen. (Rådgiver, arkitektur)

Byggesagsbehandlingen er ikke blevet mere effektiv på baggrund af certificeringsordningen. I kommunerne bruger vi rigtig meget tid på vejledning og sagsbehandling af sager, som ligger på grænsen mellem at kræve/ikke kræve en byggetilladelse pga. ændringer i de brandmæssige/statiske forudsætninger. Jeg har personligt som byggesagsbehandler arbejdet mere med f.eks. brand efter indførelse af certificeringsordningen, end jeg gjorde inden. Nu er det bare nogle andre problemstillinger, som vi arbejder med. (Kommunal byggesagsbehandler)

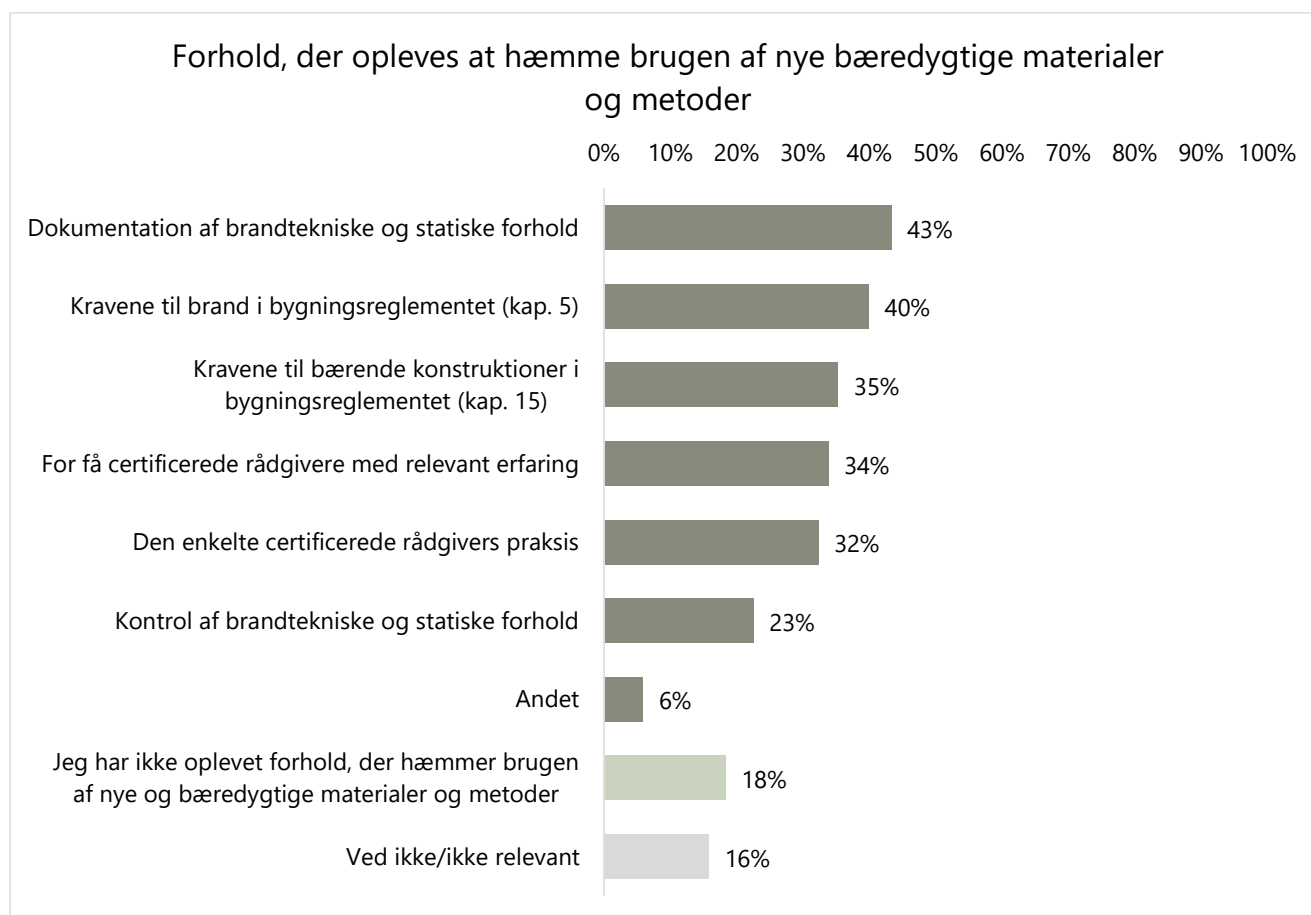
7.2.3 Oplevelse af om ordningen bidrager til mere bæredygtigt byggeri

Kun 4 % af respondenterne er helt eller delvist enige i, at certificeringsordningen har bidraget til mere bæredygtighed i byggeriet.

Af respondenternes kvalitative besvarelser fremgår det, at mange påpeger, at det i deres optik ikke er certificeringsordningens opgave at fremme bæredygtighed. Mange fremhæver, at det snarere er økonomi, lovkrav og normer end certificeringsordningen, der hæmmer bæredygtighed i byggeriet, men også at de oplever, at certificeringsordningen kan bidrage til at forstærke disse barrierer. Disse forhold beskrives nærmere i næste kapitel.

8. Oplevede barrierer for bæredygtighed i byggeriet

I dette kapitel beskrives, hvilke forhold, respondenterne har oplevet, hæmmer brugen af nye bæredygtige materialer og metoder i byggeriet. Respondenterne er blevet bedt om at sætte kryds ved de forhold, de har oplevet hæmmer brugen af nye bæredygtige materialer og metoder på en liste med seks mulige forhold. Figur 8.1 viser en rangering af, hvilke forhold flest respondenter har markeret. De hyppigst valgte er *Dokumentation af brandtekniske og statiske forhold* og *Kravene til brand i bygningsreglementet (kap. 5)*, men alle seks oplistede forhold er valgt af mere end 20 % af respondenterne. 18 % af respondenterne angiver, at de ikke har oplevet sådanne forhold.

Figur 8.1: Hvilke af nedenstående forhold har du oplevet hæmmer brugen af nye bæredygtige materialer og metoder? n=799.

Også på dette spørgsmål er der forskel på, hvordan de forskellige faggrupper har svaret¹⁵. Certificerede brandrådgivere samt rådgivere (arkitektur) har i større omfang end de øvrige faggrupper sat kryds ved *Kravene til brand i bygningsreglementet (kap. 5)*. Certificerede statikere har i større omfang end de øvrige faggrupper sat kryds ved *Kravene til bærende konstruktioner i bygningsreglementet (kap. 15)*.

Rådgivere, udførende og producenter/leverandører har i større omfang end de øvrige faggrupper sat kryds ved *Den enkelte certificerede rådgivers praksis*, og udførende og producenter/leverandører har i større omfang end de øvrige faggrupper sat kryds ved *For få certificerede rådgivere med relevant erfaring* som hæmmende faktorer. Endelig har de kommunale byggesagsbehandlere i markant større omfang end de øvrige faggrupper svaret *Ved*

¹⁵ Se Bilag 4.8.

ikke/ikke relevant, eller at de ikke har oplevet forhold, der hæmmer brugen af nye og bæredygtige materialer og metoder.

6 % af respondenterne har sat kryds ved *Andet*, og af disse nævner ti respondenter tid og økonomi, mens syv nævner, at de oplever, at bæredygtige materialer hæmmes af mangel på data, test og dokumentation.

8.1 Økonomi, normer og sikkerhedsniveau – snarere end certificeringsordningen – opleves at hæmme bæredygtighed

Respondenternes kvalitative kommentarer peger på, at de oplever, at det primært er andre forhold end certificeringsordningen, der hæmmer brugen af nye bæredygtige materialer og metoder i byggeriet, herunder bygningsreglementets krav til brand og bærende konstruktioner (jf. også Figur 8.1)

Mange peger på økonomi og tid som væsentlige barrierer for implementeringen af nye bæredygtige materialer og metoder i byggeriet. Anvendelse af nye og ikke-traditionelle materialer og metoder kræver ofte supplerende beregninger og dokumentation, hvilket kan fordyre og forlænge projekterings- og byggefaserne.

Jeg har aldrig oplevet, at en ansøger eller certificeret rådgiver har sagt, at de gerne ville bruge mere bæredygtige materialer, men at certificeringsordningen spænder ben. Det er mit klare indtryk, at det eneste, der spænder ben for at bruge mere bæredygtige materialer, er økonomien. (Kommunal byggesagsbehandler)

På konstruktionssiden oplever mange, at det udgør en central barriere for anvendelsen af nye, bæredygtige materialer, at de typisk ikke er dækket af de gældende normer – herunder Eurocodes. Dermed kræver det en ekstra indsats at dokumentere statiske forhold for disse materialer – hvilket forlænger og fordyrer projekteringen.

Certificeringsordningen har ikke til formål at bidrage til bæredygtigt byggeri, men omvendt blokerer den heller ikke for bæredygtigt byggeri. Materialeforbrug er styret af andre forhold, og alternative/bæredygtige materialer er primært udfordret af, at de ikke er normdækkede. (Rådgiver, teknik)

Certificeringsordningen i sig selv hæmmer ikke brugen af nye bæredygtige materialer. Det gør Eurocodes-systemet, da det er det, der skal projekteres efter. Og det indeholder nu engang kun de materialer, det gør. (Rådgiver, teknik)

På brandsiden påpeger mange, at de oplever en generel modsætning mellem bæredygtighed og brandsikkerhed, fordi mange bæredygtige materialer pr. definition er mere brandbare end konventionelle byggematerialer som beton, stål og tegl.

Der er generelt stridigheder mellem bæredygtighed og brandsikkerhed – Regler arbejder ikke sammen. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Brandkravene modarbejder bæredygtige tiltag, hvilket er logisk. Produkter, der er bæredygtige, er mere brandbare. Jo højere densitet, jo mere brandmodstandsdygtig er det og jo mere energi/ressourcer skal der anvendes til at fremstille det. Kan ikke løses uden at gå på kompromis med brandsikkerheden. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Mange nævner i den forbindelse, at de præ-accepterede løsninger, som de er formuleret i dag, ikke ansporer til anvendelsen af bæredygtige materialer og metoder, og at man derfor ville kunne fremme anvendelsen af disse, hvis de præ-accepterede løsninger blev udvidet.

De præ-accepterede løsninger omfatter på nuværende tidspunkt ikke ønsket om mere bæredygtighed i byggeriet, hverken ved anvendelse af alternative byggematerialer eller ved transformation af eksisterende bygninger til nye anvendelser. Der savnes specifikke retningslinjer/vejledninger for disse emner. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Problemet er ikke bygningsreglementet. Problemet er de præ-accepterede løsninger og hvordan man skal eftervise funktionskravene når man ikke anvender de præ-accepterede løsninger. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Flere af respondenterne, og særligt de certificerede brandrådgivere, efterlyser i den forbindelse en politisk beslutning om, hvorvidt sikkerhedsniveauet skal ændres med henblik på at fremme anvendelsen af nye bæredygtige materialer.

Jeg tænker, at grundlæggende må det besluttes politisk om sikkerhedsniveauet kan sænkes til ære for eksempelvis brugen af træ i byggeri. (Certificeret brandrådgiver, tredjepartskontrol)

8.2 Oplevelse af at certificeringsordningen kan forstærke andre barrierer for bæredygtighed i byggeriet

Mens respondenterne generelt giver udtryk for, at de oplever, at de væsentligste barrierer for bæredygtighed findes andre steder end i certificeringsordningen, så pæger de dog også, at ordningen på forskellige måder spiller sammen med og forstærker nogle af disse barrierer.

Når anvendelsen af bæredygtige materialer ikke er dækket af de præ-accepterede løsninger eller af Eurocodes, medfører det behov for ekstra dokumentation, men det medfører typisk også, at byggeriet stiger i brand- og konstruktionsklasse. Dette vil ofte medføre øgede omkostninger og tidsforbrug og dermed forstærke de økonomiske og tidsmæssige barrierer, som bygherrer oplever for anvendelsen af bæredygtige materialer og metoder.

Manglen på rådgivere og de præ-accepterede løsninger betyder, at man ofte vælger den "nemme" løsning, som er beton eller stål, og sjældent kan udfordre de løsninger og bruge træ. Det hæmmer brugen af de mere bæredygtige biogene byggematerialer. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Respondenterne pæger, at bygherrer af hensyn til tid og økonomi ofte ønsker at holde projekter i de lave brand- og konstruktionsklasser, hvilket indirekte begrænser anvendelsen af bæredygtige materialer og metoder i projektet.

Det er et problem, at så mange byggerier bliver holdt i BK2. Både fra et økonomisk synspunkt og et bæredygtigt. (Certificeret brandrådgiver, tredjepartskontrol)

Enkelte respondenter pæger, at de oplever, at der kan være en ekstra flaskehals i forhold til at finde certificerede rådgivere, der har erfaring med og mod på at arbejde på projekter med alternative konstruktioner.

Det er vanskeligt at få certificerede rådgivere til at gå ind i alternative konstruktioner. (Rådgiver, arkitektur)

Mange respondenter pæger, at de ser det som en central udfordring, at det personlige certificeringssystem fremmer forsigtighed, konservatisme og en "livrem og seler"-tilgang fra de certificerede. Flere respondenter – både certificerede og ikke-certificerede – oplever, at nervøsiteten for at miste certifikatet ansporer til anvendelse af et forsigtighedsprincip, der kan medføre overdimensionering og en vis berøringsangst i forhold til at arbejde med ukonventionelle materialer og metoder i byggeriet.

De certificerede rådgivere er tilbageholdende med at acceptere alternative løsninger, da det i sidste ende kan koste dem deres certifikat – der er ikke vejledning at få. (Certificeret statiker, KK2)

Bæredygtighed må synes at være den helt store taber i det spil, hvor forsigtighedsprincippet på mange måder hersker. Forsigtighedsprincippet hersker bl.a., fordi de certificerede rådgivere altid skal arbejde på ukendt land. Dette er medvirkende til, at nogle certificerede rådgivere kan være tilbageholdende og skeptiske overfor nye løsninger og løsninger, som ikke er veldokumenterede. (Certificeret statiker, KK2)

Jeg synes generelt, at den måde certificeringsordningen tolkes på sætter en stopklods for nye og innovative materialer og metoder. Hovedårsagen er, at CS står på mål for ALT og sætter sit certifikat på spil ved hver enkelt byggesag. Dette fordrer til gængse og konservative løsninger og valg. Ingen "tør" at gøre noget nyt. Der er også et praktisk aspekt i dette, da der fortsat er stor flaskehalseffekt specielt for KK3 og KK4 sager. Det betyder, at man ikke har tid til at sætte sig ind i nye løsninger som certificeret og derfor kan hælde til ikke at ville tage en sådan sag men i stedet en mere traditionel. (Certificeret statiker, KK3-4)

Den nuværende ordning med personlig certificering betyder, at det er den enkelte rådgiver, der hæfter for alle beslutninger. Det skaber en frygt for at begå fejl, som kan føre til tab af certifikat eller i værste fald en erstatningssag. Konsekvensen er, at mange rådgivere stiller unødigt høje krav for at beskytte sig selv, snarere end at fokusere på en proportional vurdering af brandsikkerheden. Dette kan føre til overkonservative løsninger [...] (Certificeret brandrådgiver, BK3-4)

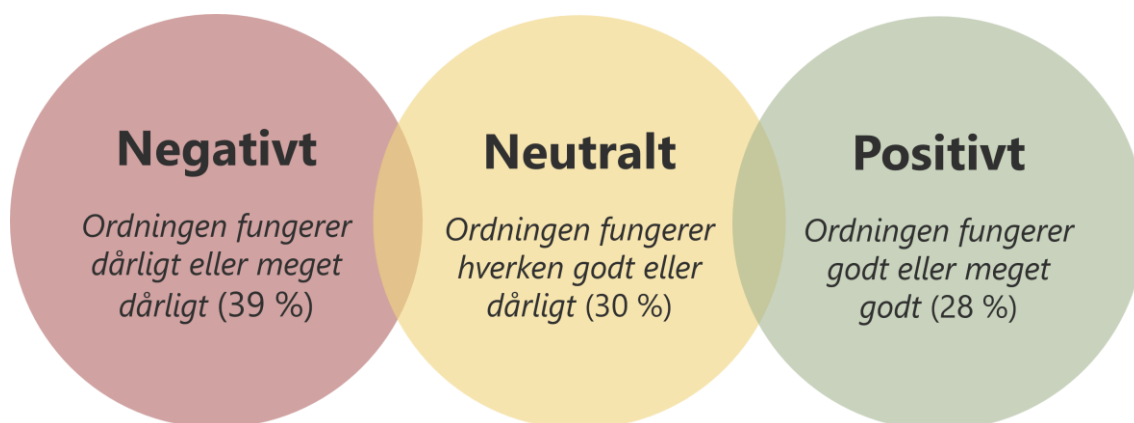
Mange respondenter nævner, at de oplever, at de certificerede ofte stiller ekstra krav i forbindelse med dokumentation og kontrol af byggeriet for at være "på den sikre side" (hvilket beskrives nærmere i næste kapitel), og flere påpeger, at denne tendens kan medvirke til at forstærke de øvrige barrierer for bæredygtighed i byggeriet.

9. Oplevede udfordringer og kvaliteter i certificeringsordningen

I dette kapitel gives en sammenfattende beskrivelse af de udfordringer, kvaliteter og forbedringsbehov ved certificeringsordningen, som respondenterne har givet udtryk for.

9.1 Et polariseret syn på certificeringsordningen

Respondenterne har meget blandede opfattelser af certificeringsordningen og dens betydning og effekter, hvilket ses i både de kvantitative og kvalitative data fra undersøgelsen. Resultaterne viser en ganske polariseret opfattelse af certificeringsordningen, jf. Figur 9.1 herunder.

Figur 9.1 Tre perspektiver på certificeringsordningen. Procenterne stammer fra Figur 3.1.

Lidt forenklet kan man inddele respondenterne i tre grupper med forskellige perspektiver på certificeringsordningen (procentsatserne taget fra Figur 3.1 side 15):

- **På den ene fløj** er der en gruppe af kritiske respondenter (39 %), som vurderer, at ordningen fungerer dårligt eller meget dårligt. Dette gælder for 77 % af de rådgivere inden for arkitektur, 67 % af de bygherrer og 50 % af de udførende, der har deltaget i undersøgelsen¹⁶. Mange på denne fløj oplever, at certificeringsordningen har medført en voldsom forøgelse af omkostninger, tidsforbrug og dokumentations- og kontrolkrav i byggeriet – og ønsker derfor, at certificeringsordningen fjernes eller ændres markant.
- **I midten** er der en gruppe af mere neutrale respondenter (30 %), som vurderer, at ordningen hverken fungerer godt eller dårligt. Det gælder for omkring en tredjedel af respondenterne i alle faggrupper, på nær for rådgivere (arkitektur), hvor det kun gælder for 21 % af respondenterne og for bygherrer, hvor det kun gælder for 15 % af respondenterne. Mange i denne midtergruppe oplever, at der både er fordele og ulemper ved certificeringsordningen, og mange efterlyser en justering af ordningen.
- **På den anden fløj**, er der en gruppe af positive respondenter (28 %), som vurderer, at ordningen fungerer godt eller meget godt. Dette gælder for 40 % af de certificerede brandrådgivere, 37 % af de certificerede statikere og 31 % af de kommunale byggesagsbehandlere, der har deltaget i undersøgelsen¹⁷. Denne fløj oplever, at certificeringsordningen grundlæggende fungerer og har medført, at der er bedre dokumentation og kontrol af de brandtekniske og statistiske forhold i byggeriet end tidligere. Mange på denne fløj

¹⁶ For de øvrige faggrupper gælder det 48 % af producenter/leverandørerne, 44 % af rådgiverne (teknik), 32 % af de kommunale byggesagsbehandlere, 28 % af de certificerede statikere og 22 % af certificerede brandrådgivere.

¹⁷ For de øvrige faggrupper gælder det 21 % af producenter/leverandører, 19 % af rådgivere (teknik), 6 % af bygherrer, 6 % af de udførende samt 0 % af rådgivere (arkitektur).

ønsker, at ordningen bevarer, men efterlyser samtidig forskellige former for justeringer med henblik på at forbedre ordningen.

9.2 Relationen mellem certificeringsordningen og den øvrige regulering af byggeriet

Hvordan respondenterne forstår relationen mellem certificeringsordningen og reguleringen af byggeriet i øvrigt (som angivet i normer, standarder, bygningsreglementet mv.) lader til at have stor betydning for, hvordan de vurderer, at certificeringsordningen fungerer. Respondenternes opfattelser af dette spørgsmål kan groft inddeles i tre grupper, jf. Figur 9.2 herunder.

Figur 9.2 Tre opfattelser af relationen mellem certificeringsordningen og den øvrige regulering af byggeriet

- **Ifølge den første opfattelse** (rød cirkel) opleves certificeringsordningen som en kilde til øgede krav og administrative byrder. Det er typisk de mere kritiske respondenter, der deler dette perspektiv. Det handler om en oplevelse af, at certificeringsordningen i sig selv har medført en markant forøgelse af krav til dokumentation og kontrol af brandtekniske og statiske forhold med deraf øgede omkostninger og tidsforbrug.
- **Ifølge den anden opfattelse** (gul cirkel) opleves certificeringsordningen som et element, der kan skabe tendens til overimplementering. Det er typisk de mere neutrale eller moderat positive respondenter, der deler dette perspektiv. Det handler om en oplevelse af, at certificeringsordningen (bl.a. fordi det er en personlig certificering) i samspil med den gældende regulering har tendens til at medføre øget forsigtighed, konservatisme og risikoaversion hos de certificerede, når de fortolker og anvender regler og normer i praksis. Dette kan fremme overimplementering af krav fra den øvrige regulering af byggeriet, dvs. bygningsreglement, normer mv.
- **Ifølge den tredje opfattelse** (grøn cirkel) opleves ordningen som en vej til at sikre, at gældende regulering efterleves. Det er typisk de mest positive respondenter, der deler dette perspektiv. Det handler om en oplevelse af, at certificeringsordningen ikke i sig selv har medført nye eller øgede krav, men blot implementerer eksisterende krav i den gældende regulering – hvad der ikke altid skete tidligere. Ifølge dette perspektiv er meget af kritikken af certificeringsordningen fejlplaceret og burde i stedet rettes mod den øvrige regulering af byggeriet, dvs. bygningsreglement, normer mv.

Afhængigt af, hvilket af disse opfattelser respondenterne har af ordningen, oplever de forskellige udfordringer, kvaliteter og behov for ændringer i ordningen.

Baseret på respondenternes kvalitative kommentarer gives i de følgende afsnit en samlet beskrivelse af de udfordringer og kvaliteter ved certificeringsordningen samt af de forslag til udvikling af forbedring af ordningen, som mange respondenterne nævner.

9.3 Opsamling på oplevede udfordringer i certificeringsordningen

Som beskrevet igennem rapporten har respondenterne i deres kvalitative kommentarer givet udtryk for, at de oplever en række udfordringer ved certificeringsordningen. Herunder beskrives de udfordringer, som mange respondenter har givet udtryk, de oplever ved ordningen.

9.3.1 Bureaukrati og kompleksitet

Mange respondenter giver udtryk for, at de oplever, at certificeringsordningen er kompleks og vanskelig at forstå, og at den har medført mange administrative processer. Her nævner de især, at de oplever, at ordningen har medført for mange og høje dokumentations- og kontrolkrav. Igen fremhæver respondenterne, at de oplever, at denne udfordring rammer de mindre byggeprojekter særlig hårdt.

Dokumentationsbyrden er rigtig stor, og sikkerheden følger ikke nødvendigvis med, da fokus på dokumentation kan flytte fokus fra det, der virkelig betyder noget – gode sikre løsninger. (Certificeret statiker, KK2)

Den nuværende ordning har medført en betydelig administrativ byrde, hvor dokumentation og proceskrav ofte vægtes højere end den faktiske brandsikkerhed. Mange ressourcer bruges på at opfylde formaliteter, som ikke nødvendigvis gør projekterne mere sikre. (Certificeret brandrådgiver, BK3-4)

[...] det er for kompliceret og bureaukratisk på små og mellemstore sager. (Rådgiver, teknik)

Ordningen er generelt utrolig rigid og svær at forstå, medmindre man er specialist og arbejder med dette hver dag som de certificerede rådgivere – selv som certificeret rådgiver er det ikke givet, at man forstår lovteksterne. (Certificeret statiker, KK2)

Certificeringsordningen er nok ok, men der skal anvendes alt for meget tid på ligegyldige administrative opgaver, herunder at den certificeredes virke mere går op i, at dokumenter er dateret 100 % korrekt, end at der er valgt fagligt korrekte løsninger. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

9.3.2 Økonomi

Mange respondenter giver udtryk for, at de oplever certificeringsordningen som omkostningsfuld og fordyrende for byggeriet. Respondenterne fremhæver, at de oplever, at denne udfordring rammer mindre byggeprojekter særlig hårdt.

[...] Små projekter, hvor der indgår brand eller statik, fordyres med op til 10 gange. Nyt dørhul i bærende væg, går fra 15.000,- til 240.000,- (140.000,- til rådgiver og murerens pris stiger til 100.000,-) Etablering af nyt trappehul i eksisterende bjælkelag, går fra 90.000,- til 430.000,- (Rådgiver 140.000,- og tømrerprisen stiger fra 90.000,- til 290.000,- (Udførende)

Jeg tænker, at det giver mange gode overvejelser om brand og statik, når man bygger, så alt er ikke dårligt. Men i det store billede synes jeg ikke, at værdien står mål med den indsats, vi lægger i det. Her bliver det mere en omkostning – både for samfundet, materialer, tid og ressourcer. (Offentlig bygherre)

Certificeringsordningen har gjort alt byggeri yderst kompliceret og fordyret alt byggeri. Selv simple om- og tilbygninger og nybyggeri er blevet ekstremt dyrt [...] (Kommunal byggesagsbehandler)

[Jeg mener ikke] at certificeringsordningen har medført det, der var hensigten. Hensigten med ordningen var, at det skulle være billigere, hurtigere og mere ensartet sagsbehandling/-håndtering. Ordningen har medført lige det modsatte. (Certificeret brandrådgiver, tredjepartskontrol)

Certificeringsordningen har fordoblet, måske tredoblet udgifterne for bygherrer, der ønsker at foretage mindre ombygninger (fjerne en væg el. lign). Der er alt for meget papir og bureaukrati for mindre sager [...] (Certificeret statiker, KK2)

9.3.3 For meget fokus på formalia og for meget papirkontrol

Mange respondenter giver udtryk for, at certificeringsordningen fokuserer for meget på struktur, formkrav, formalia og andre forhold, der i deres optik handler mere om administrative processer end om tiltag, der har betydning for sikkerheden i det fysiske byggeri. Flere efterlyser i den forbindelse, at kravene til dokumentation og kontrol i ordningen gennemgås, og irrelevante krav fjernes, samt at der tilføjes en højere grad af fysisk tilsyn og kontrol som supplement til den administrative og dokumentbaserede kontrol.

Kontrollen handler alt for meget om formalia og papir, og så nedtones den "rigtige" kontrol. (Udførende)

Fokus fjernes fra det vigtigste, som er sikkerhed. Der er så meget fokus på struktur, at den går ud over sikkerheden. (Producent/leverandør)

Det er vigtigt, at der udføres kontrol af projekter, det er der ingen tvivl om, men der skal større fokus på det, der er relevant – og det er ikke formalitetskrav. (Rådgiver, teknik)

Jeg synes overvejende, at ordningen har medført et meget stort fokus på formaliteter og for certificerede statikeres vedkommende bekymring for overvågning. Det medfører, at der regnes ud i meget små detaljer, men det overordnede overblik kan forsvinde i formaliteter og dokumentationsmængder. Fokus ligger rigtig meget på udformning af dokumentationen. (Certificeret statiker, KK2)

Der skal gøres noget drastisk ved systemet. Kender mange certificerede rådgivere, der er ved at miste modet og ikke vil beholde deres certifikat, da det er konstant papirnusseri, og meningen med vores arbejde drukner i papir, tolkninger og dårlig byggesagsbehandling. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Man har indført regler om omfattende kontrol og dokumentation. Det har dog hidtil været pseudokontrol, hvor der mere har været tale om kontrol af kontrolpapiret, end fokus på den egentlige kontrol. (Certificeret brandrådgiver, tredjepartskontrol)

Flere certificerede giver i den forbindelse udtryk for, at de ikke føler, at ordningen i tilstrækkelig grad giver dem mulighed for at bringe deres faglighed i spil, og de efterlyser derfor, at der i certificeringsordningen skabes mere rum for "sund fornuft" og faglige og ingeniørmæssige vurderinger.

Det er vanskeligt inden for ordningen at foretage ingeniørmæssige vurderinger, som der ellers har lang været tradition for tidligere. (Certificeret statiker, KK2)

Man har bare endnu engang lavet en ordning, hvor det ikke nødvendigvis er de dygtigste ingeniører, som skal stå vagt om sikkerheden, men i stedet de bedste bogholdere. (Rådgiver, teknik)

BK2 har for få beføjelser til "sund fornuft". BK3 fungerer bedre, da der er plads til "sund fornuft", dog mangel på certificerede. BK4 fungerer bedre grundet "sund fornuft" og høj faglighed kombineret med høj sikkerhed. I KK2, 3 og 4 virker kontrolniveauet alt for højt og med total mangel på certificerede, dette kombineret med manglende paradigmer for kontroller er årsag til en kaotisk hverdag på dette felt. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

9.3.4 Tid

Mange respondenter giver udtryk for, at de oplever, at certificeringsordningen har medført flaskehalse og forlængede processer i byggeriet. Som årsager hertil peges der især på mangel på certificerede, på ventetid i forhold til udarbejdelsen af sluteklæringer (med deraf følgende behov for midlertidige ibrugtagningstilladelser)

samt på forlængede processer i de tilfælde, hvor det kræver flere runder og sagsgange, inden den certificerede kan stå inde for de brandtekniske og statiske forhold i projektet.

Det er min oplevelse, at certificeringsordningen forsinker projekterne, da det er svært at få tid hos certificerede statikere/brandrådgivere til at udarbejde start/sluterkåringer. Hvilket betyder, at der skal udarbejdes mange midlertidige ibrugtagningstilladelser, og at der er mange desperate bygherrer. (Kommunal byggesags-behandler)

Fordi der er blevet godkendt så få statikere, er der stort pres på dem. Det gør, at de har meget travlt og man har lang ventetid på at få noget kigget igennem. Dette har helt konkret for mig betydet, at vi har været nødt til at bruge midlertidige ibrugtagningstilladelser for at give den certificerede statiker ekstra tid. Det er enormt tidskrævende. (Rådgiver)

9.3.5 Uensartet fortolkning og praksis

Mange respondenter oplever, at regler og vejledning ofte kræver fortolkning, og at der ofte er forskel på, hvordan de certificerede fortolker og udmønter krav og regler. Mange oplever den uensartede praksis som en stor udfordring, fordi det gør processerne uforudsigelige og gør det svært at planlægge og budgettere projekterne.

[Hvordan ordningen fungerer] kommer som udførende helt an på, hvem du samarbejder med og hvordan samarbejdet fungerer både med bygværksprojekterende og CS og disses erfaringsniveau (Udførende)

Certificeringsordningen ville fungere, hvis certificerede statikere alle var ens og havde samme forståelse af normen, metoder m.v. Der er MEGET stor forskel på, hvem der skal certificere et projekt. (Rådgiver)

Det er meget person-afhængigt, hvordan krav og forløb er. Således er det umuligt at finde et leje for dokumentation/KS/tidforbrug osv. Det giver en skævvridning i konkurrencer, når timer og omfang ikke finder et leje for branchen. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Jeg føler ikke, at der er et klart og tydeligt regelsæt for certificerede rådgivere - hvorfor vi ofte ser et EKS-TREMT udsving i tilgangen til projekterne. Det er mennesker, vi har med at gøre, men der må være en fælles vej/forståelse for hvordan ordningen skal fungere. (Udførende)

Efter godt 5 år med ordningen tolkes mange forhold stadig meget forskelligt, med det til følge, at vi ikke kan "genbruge" principper for udførelse og proces. Den ene certificerede skal måske [bruge] 50 timer, og den anden vurderer 150 timer. Et stort gab med tab af sager til følge. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

9.3.6 Forsigtighedsprincip og personcertificering

Mange af respondenterne oplever, at mange certificerede arbejder efter et "forsigtighedsprincip", der fører til strikse fortolkninger af gældende krav samt en generelt konservativ praksis. Mange respondenter giver udtryk for, at forsigtighedsprincippet i deres optik i vid udstrækning skyldes, at de certificerede er bange for, at certificeringsorganet kan finde fejl i deres arbejde, og at de dermed kan miste deres personlige certificering. Denne udfordring fremhæves på tværs af faggrupper og synes særligt udbredt blandt de certificerede statikere. Mange efterlyser alternativer til en personlig certificering.

Jeg oplever, at det generelt er en meget besværlig og omstændelig proces at udfærdige den statiske dokumentation iht. certificeringsordningen for statikere. Dette skyldes ikke mindst, at der er en generel "frygt" for at fejle ift. opbygningen af dokumentationen. Det opleves, at bedømmerne hos [certificeringsorganet] ser mere på opsætningen end på indholdet af den statiske dokumentation. Det føles utrygt, at kravene til bedømmerne ikke er kendt og ikke fremgår af bekendtgørelsen. (Certificeret statiker, tredjepartskontrol)

[Ved] renovering, ombygning, ændret anvendelse og lovliggørelse synes jeg ofte, at man som certificeret står med hånden på kogepladen ubehagelig meget. Jeg føler i hvert fald en stor risiko, og derfor trækker jeg mig ofte fra disse opgaver, fordi jeg ikke vil risikere mit certifikat [...] Vi oplevede for nylig en ingeniør, der fik

frataget sig certifikat / suspenderet det, og det kræver så, at alle sager tages op til revurdering og ny certificering på [...] det gør ikke mig mindre nervøs ved mit virke. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Certificeringsordningen er i høj grad frygtstyret. Dette skyldes, at mange certificerede statikere har fået frataget deres certifikater for småting, som intet har med sikkerhed at gøre, og det har forplantet sig i systemet, hvor den minimumkontrol, de bør lave, ofte er blevet noget, der minder om max kontrol. Dette gør også, at vi som rådgivere skal gå med livrem og seler for at undgå en kommentar fra statiker [...] (Rådgiver, konstruktører)

Det [er] svært som certificeret at sikre, at man får kontrolleret nok, i frygt for at man kan miste sit certifikat. Det kan få nogle certificerede til at være mere grundige end nogle, som ikke har haft deres certifikat suspenderet. Det gør, at hver certificeret statiker kræver noget forskelligt og har forskelligt fokus, som gør det svært for rådgiveren at sikre, at alt er med første gang. (Certificeret statiker, KK2)

Metoden med at den enkelte certificerede står til ansvar for evt. svar, medfører at certificerede går med livrem og seler, oftest ender dette med unødvendigt høje omkostninger for bygherre/entreprenør. Systemet er også meget tungt, da den enkelte person ikke tør at sige ja eller nej. (Producent/leverandør)

9.3.7 Materialeforbrug

Mange respondenter oplever, at certificeringsordningen – i samspil med den øvrige regulering af byggeriet (bygningsreglement, normer mv.) – bidrager til overdimensionering og øget materialeforbrug i byggeriet. Mange påpeger, at det forsigtighedsprincip, de oplever hos mange certificerede, øger denne udfordring. Omvendt er der dog også flere respondenter, der giver udtryk for, at certificeringsordningen i deres optik ikke har bidraget til at øge kravene og materialeforbruget i byggeriet, men blot til at sikre, at de gældende krav nu efterleves.

Det største problem for os certificerede er, at man på ingen måde tør stole på sin ingeniørmæssige vurdering i frygt for, at man mister sit certifikat i en stikprøvekontrol. Mange overdimensionerer for at være safe ... ikke særlig bæredygtigt. (Certificeret statiker, KK2)

Ordningen er en stor forhindring ift. den grønne omstilling. Alle går med livrem og seler og overdimensionerer voldsomt. Der er ikke plads til en ingeniørfaglig vurdering, da alt skal dokumenteres i en grad som drukner de projekterende med rigid bureaukratisk dokumentation. Man har mere fokus på at udfylde diverse lovpligtige dokumenter, end at sikre sig et sundt og fornuftigt system. Det er ærgerligt og en helt forkert vej at gå. Certificeringsordningen bør IKKE være personlig, men virksomhedsbaseret. (Certificeret statiker, KK2)

Særligt øget materialeforbrug på baggrund af statiske beregninger synes jeg bevæger sig i en skræmmende retning, set i bæredygtighedens lys. (Rådgiver, arkitektur)

Certificeringsordningen har ingen direkte indflydelse på sikkerhedsniveauet (dette er fastlagt i normerne), og slet ingen indflydelse på materialeforbruget. Ordningen er blot en kontrol af, at regler på området er overholdt. (Rådgiver, teknik)

9.4 Opsamling på oplevede kvaliteter i certificeringsordningen

Som beskrevet igennem rapporten har respondenterne i deres kvalitative kommentarer også givet udtryk for, at de oplever en række kvaliteter ved certificeringsordningen. Herunder beskrives de kvaliteter, som mange respondenter nævner, og som flere giver udtryk for vil være vigtigt at bevare i certificeringsordningen fremover.

9.4.1 Efterlevelse af krav

Flere respondenter – særligt blandt de certificerede – giver udtryk for, at de oplever, at certificeringsordningen bidrager til, at de krav, der stilles til byggeriet (i bygningsreglementet, normer mv.) i højere grad efterleves, end det var tilfældet tidligere. Flere giver udtryk for, at de oplever, at det har medført øget sikkerhed i byggeriet.

Certificeringsordningen bebrejdes også ofte for øget materialeforbrug. Hvis materialeforbruget reelt er øget siden certificeringsordningen trådte i kraft, skyldes det formentlig, at normer og regler, som følge af certificeringsordningen, nu rent faktisk bliver overholdt. Et postulat kunne være, at normer og regler ikke altid førhen blev overholdt, hvilket kommer til udtryk nu, og føles derfor som et øget materialeforbrug. Man kan også kalde det for et nødvendigt materialeforbrug. (Certificeret statiker, KK2)

[...] Man må konstatere, at kvaliteten er klart steget under certificeringsordningen. Hold da op, hvor opdages der meget skidt. Det glemmer man nogen gange. Og det skidt, der opdages, kan være temmelig alvorligt for menneskers sikkerhed og sundhed. (Rådgiver, teknik)

Der er ingen tvivl om, at den hjælper til, at vi rent faktisk følger bygningsreglementet. Branchen har lært ordningen at kende efterhånden, og vi ved, hvordan vi skal agere heri [...] (Certificeret brandrådgiver, tredjeparts-kontrol)

9.4.2 Dokumentation og kontrol

Flere respondenter giver udtryk for, at de oplever, at dokumentationen og kontrollen af brandtekniske og statiske forhold er øget, siden certificeringsordningen blev indført, og at det har medført et løft i kvalitetssikringen af projekterne. Som nævnt efterlyser mange dog samtidig en øget grad af fysisk kontrol med byggeriet.

Jeg mener, det er godt, at der er implementeret uvildig sikring af kvaliteten, og det bør bevares for at sikre en minimumsstandard, men det hæmmer nytænkning, når den certificerede sidder med magten, og de certificerede samtidig ikke er enige, hvilket betyder, at samme projekt kan se forskelligt ud afhængig af certificeret. (Udførende)

Certificeringsordningen medfører øget fokus på kontrol og korrekt udførelse, hvilket ubetinget er godt [...] (Rådgiver, arkitektur)

Som forholdsvis nyuddannet ingeniør giver certificeringsordningen en ekstra fornemmelse af sikkerhed, hvilket giver mindre nervøsitet omkring at udsende projekter (Rådgiver)

Det har hævet niveauet betragteligt, at der er kommet fokus på både projektering og udførelse. Kvalitetssikring/kontrol har øget fokus og kvalitet markant. (Producent/leverandør)

Jeg er overordnet glad for certificeringsordningen, forstået på den måde, at der er et fokus på de statiske beregninger og dokumentation, tingene er ikke overladt til tilfældigheder hvor den der "snyder" mest løber af sted med opgaverne osv. (Producent/leverandør)

9.4.3 Viden og kompetencer

Flere respondenter giver udtryk for, at de oplever, at certificeringsordningen har medført et løft i kompetencer og viden i forhold til de brandtekniske og statiske forhold, herunder også dokumentation og kontrol af disse forhold på tværs af faggrupper.

Systemet har sikret en bedre forståelse for brandsikkerhed, fra start til slut. Dog er systemet svært at implementere ved transformationsopgaver. (Rådgiver, arkitektur)

Helt generelt så højner certificeringsordningen vidensniveauet. Det var tiltrængt. Men der er meget overimplementering og fortolkning og for lidt plads til sund fornuft. (Producent/leverandør)

Jeg synes, der er sket en klar forbedring de sidste 5 år, men synes overordnet det har fundet et fornuftigt leje for alle parter i byggeriet, og mener også at det faglige niveau på brand er hævet, og dermed er sikkerheden i byggeriet også blevet bedre (Certificeret brandrådgiver, BK2)

9.4.4 Gradvise forbedringer

Flere respondenter – heriblandt særligt de certificerede – giver udtryk for, at de oplever, at ordningen fungerer gradvist bedre og bedre efter en periode med store indkøringsvanskeligheder. De oplever, at ordningen gradvist er blevet justeret og forbedret, og at de forskellige parter i byggeriet gradvist har fået mere forståelse for ordningen og for deres ansvar og arbejdsopgaver. Tilsammen bevirker dette, at de oplever, at ordningen gradvist forbedres. Flere af disse respondenter giver udtryk for, at de er bekymrede for, at større ændringer i ordningen vil have negative konsekvenser.

Ift. udførelsesfasen så er der flere og flere af de udførende og leverandører, der er blevet vant til at arbejde med systemet. Det går fremad. (Certificeret statiker, KK2)

Jeg synes, det har været en hård opstart, men man er kommet til et niveau, hvor de forskellige parter er tæt på at forstå, hvorfor det er godt med en certificeringsordning [...] (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Vi har brugt 5 år på at få dygtige håndværkere til at lave lange rapporter. Det er de ikke vant til, og det er svært. Men da der er kommet flere og flere programmer og firmaer, som kan hjælpe de udførende, synes jeg, at det bliver bedre og bedre. (Certificeret statiker, KK2)

Bare ordningen ikke bliver ændret. Vi er lige ved at lære det! Dokumentation af de udførendes arbejde resulterer i den største forøgelse af byggeriets sikkerhed, i min optik. (Certificeret statiker, KK2)

9.5 Respondenternes forslag til forbedring af certificeringsordningen

De 799 respondenter fra forskellige faggrupper i byggeriet, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen har i deres kvalitative kommentarer givet mange forslag til, hvordan certificeringsordningen kan udvikles og forbedres. Respondenternes forslag vedrører mange forskellige forhold og peger i mange forskellige retninger. Forslagene retter sig ikke kun mod reglerne for certificeringsordningen, men også mod bygningsreglementet, normerne og den øvrige regulering af byggeriet, der sætter krav til dokumentation og kontrol af de brandtekniske og statiske forhold og dermed påvirker certificeringsordningen.

Helt overordnet handler mange af forslagene om at forenkle certificeringsordningen og reducere de administrative, økonomiske og tidsmæssige byrder, som mange af respondenterne oplever, den har medført.

Nogle respondenter fremhæver, at det i deres optik er vigtigt ikke at ændre for meget ved certificeringsordningen for ikke at skabe forvirring i byggesektoren, mens andre respondenter omvendt giver udtryk for, at der er brug for radikale ændringer, og at det kun kan gå for langsomt, fordi ordningen i deres optik ikke fungerer.

Jeg tænker, at styrelsen skal have is i maven og ikke ændre ret meget og slet ikke med høj fart. Hver gang der kommer noget nyt, skal hele branchen jo forholde sig til det, og så går der yderligere år før niveauet genindfinder sig. [...] det tager efter min erfaring en 10 år inden nye regler ender helt ude i fødekæden og på pladserne [...] (Certificeret brandrådgiver, tredjepartskontrol)

Certificeringsordningerne er en kæmpe misforståelse og skal fjernes [...] (Rådgiver, arkitektur)

Herunder gives en kort opsamlende beskrivelse af de forslag, som nævnes af mange respondenter. Det samlede, anonymiserede datasæt fra undersøgelsen inklusiv alle kvalitative kommentarer og input (herunder forslag til udvikling af certificeringsordningen) er overdraget til SBST til brug i styrelsens videre arbejde med certificeringsordningen.

9.5.1 Differentiér krav efter projektstørrelse og -type

Mange respondenter giver udtryk for, at der i deres optik er behov for at differentiere ordningen, så den ikke belaster små projekter i så høj grad. Flere foreslår fx at undtage flere typer af projekter fra certificeringsordningen.

Der skydes gråspurve med kanoner. Der bør differentieres mellem små, mellem og større projekter i højere grad. (Rådgiver, arkitektur)

Byggerier i KK2 bør ikke skulle certificeres. Den lille risiko for svigt og skader til følge i denne type bygninger er simpelthen alt for lille til, at det giver nogen værdi at skulle følge certificeringsordningen og den medfølgende DS 1140 dokumentation. KK2 byggeri bør udgå af ordningen, og ordningen bør laves markant om. (Udførende)

Vedr. certificering af statiske konstruktioner. For små byggerier i ét eller to plan, f.eks. 160 m² ny kontorbygning, klublokaler eller lign., er ordningen meget besværlig og fordyrende for byggeriet, uden at kvaliteten og sikkerheden forbedres. Mindre nybygninger, renoveringer/ombygninger bør tages ud af ordningen. (Rådgiver, teknik)

9.5.2 Lav justeringer, der gør ombygninger, transformationer og lovliggørelse lettere

Mange respondenter nævner, at der i deres optik er behov for at lave justeringer, som gør det lettere at gennemføre projekter, der vedrører ombygning, renovering, transformation, ændret arealanvendelse og lovliggørelse. Som nævnt oplever mange respondenter, at certificeringsordningen – i samspil med den øvrige regulering af byggeriet – gør netop disse typer af projekter meget udfordrende at gennemføre.

Flere ombygninger burde kunne placeres i BK1 eller helt undtages for brandklasse – ellers skal brandrådgiverne vejledes mere i, hvordan eksisterende forhold skal behandles. (Kommunal byggesagsbehandler)

Reglerne for certificerede statikere er primært udviklet/udtænkt med henblik på nybyggeri. Det samme gælder Eurocodes, som primært angiver kravene, man som certificeret skal sikre er overholdt iht. BR18. Der bør være mere fokus på ombygning og transformationer i bygningsreglementet og reglerne for både bærende konstruktioner og de certificeredes virke, især med henblik på behovet for bæredygtigt byggeri. Fx bør DS11990 for ombygning gøres til formelt krav i kapitel 15 og udvides så tillægsbestemmelserne er mere dækkende for de typer af ombygninger/transformationer, der findes [...] (Certificeret statiker, KK3/4)

Der skal laves to ordninger: én for ny byggeri og én for ombygninger. Her bør man ligesom LCA igen dele op, om der er tale om bygninger, der er større eller mindre end 1.000 m². Kontrolniveauet skal hænge sammen med størrelsen og kompleksiteten. (Rådgiver, arkitektur)

Begge ordninger må revideres, så de bliver målrettede mod hhv. nybyggeri og renovering. Der er forhold, som ikke kan opfyldes i en eksisterende bygning, men de certificerede kan ikke fravige reglerne, og derfor bliver tingene trukket i langdrag og bliver unødigt dyre og besværlige. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

9.5.3 Styrk kontrollen med relevante forhold

Mange respondenter giver udtryk for, at de ser behov for at justere den kontrol, som certificeringsordningen medfører. Mange fremhæver, at de oplever, at der er for meget fokus på kontrol af irrelevante forhold, som ikke har betydning for byggeriets sikkerhed, mens der er for lidt fokus på kontrol af forhold med reel betydning for byggeriets sikkerhed, herunder fysisk kontrol i form af fx styrket udførelseskontrol, besigtigelse og færdigsyn.

Certificeringsordningen fungerer og har hævet kvaliteten/sikkerheden. Nu skal der være fokus på: - at fjerne det som ikke er nødvendigt og som ikke bidrager til sikkerheden. - at simplificere ordningen [...] Certificeret statiker, tredjepartskontrol)

Dokumentationen for udførelse på byggepladsen har været en af de største udfordringer for certificering inden for statik [... Det er] godt, at den del er fjernet fra den certificerede for statik. Men I mangler at tilføje, at personen, som skal lave sluteklæring for udførelsen også har udført tilstrækkelig mange fagtilsyn selv på pladsen, så han/hun faktisk selv har set, at forholdene er i orden på det konkrete projekt. Alternativt bliver det blot skemaer uden værdi. (Certificeret statiker, tredjepartskontrol)

At brandrådgiverne ikke skal foretage fysisk kontrol på pladsen er en kæmpe ulempe, da der er rigtig meget, der ikke bygges, som det er anført i brandplanerne. Vi ser ofte, at der er ting, der ikke er udført som på brandplanerne - det kan være, at der ikke er isat branddøre alle steder. (Kommunal byggesagsbehandler)

Certificeringsordningen har medført rigtige mange positive forhold, bl.a. brandplaner, situationsplaner, tegninger, brandstrategi m.m. Men der mangler færdigsyn, det er for nemt bare at krydse af på en blanket. En tidlig dialog mellem brandrådgiver og beredskabet ville efter min vurdering være en stor fordel. (Beredskab)

Kontrolregimet i BR18 for udførelse medfører en masse falsk skrivebordskontrol, og det er kun på projekter, hvor der er en ægte uafhængig kontrollant (f.eks. en byggeleder, som ikke er ansat i samme firma), at man faktisk finder noget. Indfør brandsyn af den certificerede rådgiver to gange i løbet af byggeperioden. Én ved råhuset uden lukninger, og én ved aflevering. (Rådgiver, teknik)

9.5.4 Klare regler og vejledninger og autoritativ tolkning af normer og regler

Flere respondenter efterlyser mere klare regler og vejledninger, som de vurderer ville kunne gøre de certificeredes praksis mere ensartet og ordningen lettere at anvende. Dette gælder ikke mindst beskrivelser af krav i bygningsreglementet, som mange oplever kan være svære at forstå samt sikring af, at der er overensstemmelse mellem regler og vejledninger.

Styrelsen bør få ryddet op i bilag/kapitler i kapitel 5, så definitioner, formuleringer, illustrationer er ens og utvetydige. Det gør, at man som rådgiver ikke kan svare skråsikkert på spørgsmål, uden lige at skulle ind og forsikre sig, at det er sådan og sådan formuleringen er i det enkelte bilag. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Sammen med en reform af BR18 bør der også ske en opdatering af vejledningen til BR18, kap. 5. Et mere konsistent, overskueligt og fleksibelt regelsæt vil ikke kun lette arbejdet for brandrådgivere, men også forbedre sagsbehandlingen og i sidste ende styrke brandsikkerheden i byggeriet. (Certificeret brandrådgiver, BK3-4)

Udøvelsen af arbejdet som certificeret statiker vanskeliggøres af en kravformulering i BR, som er meget knudret og med mange krydshenvisninger i BR's paragraffer. Det vanskeliggør den certificerede statikers arbejde, idet der bruges for meget tid på at finde rundt i junglen af bestemmelser. Det skal forenkles, så det bliver nemmere at få overblik over. (Certificeret statiker, tredjepartskontrol)

Derudover efterlyser mange hjælp til at fastlægge, hvilke tolkninger af regelgrundlaget, der er korrekte. Flere påpeger, at en instans, der kunne bidrage med autoritative tolkninger af regelgrundlaget i deres optik ville gøre de certificeredes praksis bedre og mere ensartet, og flere efterlyser, at SBST løfter denne opgave.

Styrelsen kunne med fordel oppe sig lidt på besvarelse af gråzoner og øve sig på at udgive en FAQ, så rådgivere ikke sidder og spørger om de samme ting ved Styrelsen. For så kan jeg da godt forstå, at de har travlt med mange mails. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Certificerede statikere mangler et sted at kunne spørge til, hvorledes normgrundlaget skal tolkes (DS svarer enten ikke eller kommer med uklare svar eller bruger 1 år på at svare). (Certificeret statiker, KK2)

Der savnes et organ, der kan vejlede med tolkninger af de uoverensstemmelser og uklarheder, der er i normer og standarder. (Certificeret statiker, tredjepartskontrol)

Det er vigtigt at styrelsen løbende udsender præciseringer af, hvad der er sikkerhedsmæssigt acceptabelt - således at der skabes en præcedens - for derved at skabe konsistens i vurderingerne og undgå vilkårlighed (Certificeret brandrådgiver, tredjepartskontrol)

9.5.5 Udvidelse af de præ-accepterede løsninger

Flere respondenter – særligt blandt brandrådgiverne – efterlyser en udvidelse af de præ-accepterede løsninger. Flere giver udtryk for, at de præ-accepterede løsninger fungerer godt, men at de er for begrænsede i forhold til dagens byggeri.

De præ-accepterede løsninger er snævre/firkantede og tolkes snævert af certificeringsorgan, så i BK2 er der meget lille mulighed for at give de muligheder og løsninger, som vil give et bedre byggeri. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Det er godt med præ-accepterede løsninger og bilag, der viser, hvordan der kan bygges [...] Men antallet af løsninger bør udvides til også at omfatte mange af de løsninger, som der efterhånden mange gange er redet gjort for som fravigelser. Bilagene bør opdateres med flere løsninger, ligesom der er mange formuleringer, der med fordel kan præciseres for at mindske behovet for at de enkelte brandrådgivere skal tolke på, om det er det ene eller det andet, der menes. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

Generelt kræver de præ-accepterede løsninger en overhaling, da der er mange standardsager, der ikke passer ind. (Certificeret brandrådgiver, BK2)

9.5.6 Alternativer til personlig certificering

Mange respondenter efterlyser tiltag, der kan reducere den tendens til forsigtighed og strikse og konservative fortolkninger af regelgrundlaget, som de oplever hos de certificerede. Flere peger i den forbindelse på, at de oplever, at den personlige certificering fremmer et forsigtighedsprincip, og de foreslår derfor, at certificeringsordningen udvikles som virksomhedscertificering. Flere påpeger, at dette også ville kunne mindske det pres, som flere certificerede oplever, og gøre projekter mindre sårbare for udskiftning af certificerede. Det skal dog nævnes, at andre respondenter omvendt påpeger, at netop den personlige certificering fungerer som garant for, at den certificerede tager sit ansvar alvorligt.

Ordningen er lige pt. baseret på personligt ansvar. Det personlige ansvar fortolkes af hver enkelt certificeret rådgiver. Det personlige ansvar vil medføre tendens til at vælge sikre løsninger i alle tilfælde. Det bør overvejes, om ordningen skal være et professionelt ansvar hos en virksomhed i stedet, dvs. det bør overvejes om ordningen skal være en virksomhedsordning som f.eks. kontrolordningerne AVCP for elementarbejder eller EN1090 for stålarbejde eller lignende. Det vil være langt mere enkelt at opnå ensartet sagsbehandling ved en virksomhedscertificering. (Certificeret statiker, KK2)

En mere hensigtsmæssig løsning ville være en firmacertificering frem for den nuværende ordning med individuel certificering. En firmacertificering ville sikre, at ansvar og kvalitetssikring ligger hos virksomheden frem for den enkelte rådgiver, hvilket ville gøre ordningen mere fleksibel og administrativt håndterbar. Den nuværende ordning med personlig certificering betyder, at det er den enkelte rådgiver, der hæfter for alle beslutninger. Det skaber en frygt for at begå fejl, som kan føre til tab af certifikat eller i værste fald en erstatnings-sag. Konsekvensen er, at mange rådgivere stiller unødigt høje krav for at beskytte sig selv, snarere end at fokusere på en proportional vurdering af brandsikkerheden. Dette kan føre til konservative løsninger, der gør projekterne dyrere og mere besværlige, uden at det nødvendigvis øger sikkerheden. (Certificeret brandrådgiver, BK3-4)

Da certificeringsordningen udstedes til individer, bliver proces ydermere sårbar i fald at certificeret person bliver syg, skal have barsel/orlov eller skifter arbejdsplads. Her opleves skift af certificerede personer enormt tungt, hvor det kunne være dejligt, om det kunne håndteres på en måde så det bliver mere smidigt. (Rådgiver, teknik)